ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»

Консолідована фінансова звітність згідно з МСФЗ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

зі Звітом незалежних аудиторів

Райффайзен БАНК АВАЛЬ

ЗМІСТ

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНИХ АУДИТОРІВ

КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Консолідований звіт про фінансовий стан 1
Консолідований звіт про прибутки та збитки 2
Консолідований звіт про сукупний дохід 3
Консолідований звіт про зміни в капіталі 4
Консолідований звіт про рух грошових коштів 5

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗГІДНО З МСФЗ

1. Основна діяльність 6
2. Операційне середовище Банку 6
3. Основа складання консолідованої фінансової звітності 7
4. Основні положення облікової політики 7
5. Суттєві облікові судження та оцінки 28
6. Інформація за сегментами 29
7. Грошові кошти та їх еквіваленти 32
8. Обов'язкові резерви в Національному банку України 33
9. Торгові цінні папери 33
10. Заборгованість кредитних установ 33
11. Кредити клієнтам 33
12. Активи, призначені для продажу 35
13. Інвестиційні цінні папери 36
14. Інвестиційна нерухомість 36
15. Основні засоби 37
16. Нематеріальні активи 38
17. Оподаткування 39
18. Резерви під зменшення корисності та інші резерви 41
19. Інші активи та зобов'язання 41
20. Заборгованість перед кредитними установами 42
21. Заборгованість перед клієнтами 43
22. Випущені боргові цінні папери 43
23. Субординований борг 43
24. Капітал 44
25. Договірні та умовні зобов'язання 46
26. Чисті комісійні доходи 47
27. Інші доходи 47
28. Витрати на персонал, інші адміністративні та операційні витрати 48
29. Управління ризиками 48
30. Справедлива вартість фінансових інструментів 63
31. Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення 69
32. Операції з пов'язаними сторонами 71
33. Достатність капіталу 74
34. Події після дати балансу 75

ПрАТ «КПМГ Аудит»
вул. Московська, 32/2, 17-й поверх,
Київ, Україна
01010
Тел.: + 380 44 490 5507
Факс: + 380 44 490 5508
E-mail info@kpmg.ua

Звіт незалежних аудиторів

Правлінню АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Звіт щодо консолідованої фінансової звітності

Думка

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності АТ «Райффайзен Банк Аваль» та його дочірніх підприємств (далі – «Група»), яка включає консолідований звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2017 р., консолідовані звіти про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, про зміни власного капіталу і про рух грошових коштів за рік, що закінчився на зазначену дату, та примітки, які включають стислий виклад важливих аспектів облікової політики та іншу пояснювальну інформацію.

На нашу думку, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Групи на 31 грудня 2017 р. та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»).

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»), затверджених у якості національних стандартів аудиту рішенням Аудиторської палати України № 344 від 4 травня 2017 р. Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі *«Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності»* нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, та виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту – це питання, що, відповідно до нашого професійного судження, є найбільш значимими для нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Ці питання були розглянуті в контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності загалом і при формуванні нашої думки про дану звітність, і ми не виражаємо окремої думки щодо даних питань.

ПрАТ «КПМГ Аудит», компанія, зареєстрована згідно із законодавством України (код ЄДРПОУ 31032100); член мережі незалежних фірм КПМГ, що входять до асоціації KPMG International Cooperative ("KPMG International"), зареєстрованої згідно із законодавством Швейцарії.

Номер і дата видачі Свідоцтва про внесення до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів, виданого Аудиторською палатою України: №2397 від 26 січня 2001 р.

Місцезнаходження юридичної особи та її фактичне місце розташування: вул. Московська , 32/2, 17-ий поверх, 01010 Київ , Україна

Повне найменування: Приватне акціонерне товариство "КПМГ Аудит"

Номер, серія, дата видачі Свідоцтва про внесення до Реєстру аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних учасників ринку цінних паперів, виданого Національною Комісією з цінних паперів та фондового ринку: серія П № 000344 від 25 січня 2016 р.

Номер і дата видачі свідоцтва НБУ про внесення до реєстру аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторської перевірки банків: №0000012 від 17 вересня 2012 р.

Знецінення кредитів клієнтам	
Див. примітку 11 (Кредити клієнтам) та примітку 29 (Управління ризиками) до консолідованої фінансової звітності.	
Ключове питання аудиту	**Аудиторські процедури щодо ключового питання аудиту**
Резерв під знецінення кредитів клієнтам відображає оцінки управлінського персоналу, щодо понесених збитків по кредитам клієнтам. У зв'язку із суттєвістю кредитів клієнтам (становлять 56% загальної суми активів) та пов'язаної невизначеності у судженнях, оцінка знецінення кредитів клієнтам є ключовим питанням аудиту.	Наші аудиторські процедури включали оцінку і тестування контролів Групи щодо визначення стану знецінення кредитів, включаючи контролі щодо затвердження, відображення в обліку та моніторингу кредитів клієнтам, а також оцінку методології, параметрів розрахунку та суджень, що використовувались Групою в розрахунку знецінення, визначеного на колективній основі, та визначення адекватності резервів щодо кредитів клієнтам, оцінених на колективній основі та індивідуально знецінених кредитів клієнтам, на основі прогнозу майбутнього грошового потоку, в тому числі при реалізації застави. Ми оцінили припущення Групи щодо історії збитків, коефіцієнтів повернення коштів, оцінки застави, ставок дисконтування на предмет адекватності. Для вибірки заборгованостей, що були суб'єктом оцінки знецінення на індивідуальній основі та фокусуючись на тих, що мали найбільший потенційний вплив на знецінення у фінансовій звітності, ми додатково оцінювали обґрунтування майбутніх грошових потоків, включно з вартістю реалізації застави на основі нашого розуміння, а також із урахуванням наявної ринкової інформації. Ми оцінили фінансовий стан позичальника, використовуючи ключові фінансові показники та вплив ринку та галузі господарювання на погіршення кредитного ризику. Наші процедури для перевірки оцінки знецінення кредитів клієнтам на колективній основі включали тестування ключових вхідних даних та перевірку розрахунків. Також ми провели процедури щодо оцінки того, чи розкриття у фінансовій звітності відповідно розкривають вплив кредитного ризику.

Інша інформація

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація включає інформацію, що розкривається та подається до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – «Комісія»), але не включає консолідовану фінансову звітність та наш звіт аудиторів щодо неї.

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію і ми не надаємо висновку щодо впевненості у будь-якій формі щодо даної інформації.

У зв'язку з проведенням нами аудиту консолідованої фінансової звітності наш обов'язок складає ознайомлення з іншою інформацією і розгляд при цьому питання, чи існують суттєві невідповідності між іншою інформацією і консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, що були отримані в ході аудиту, і чи не включає інша інформація можливих суттєвих викривлень.

Якщо, виходячи із роботи, яка була виконана нами по іншій інформації, що була отримана до дати нашого звіту незалежних аудиторів, ми дійшли до висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми повинні повідомити про це. У нас немає нічого для повідомлення в цьому відношенні.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, яка не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Групи.

Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудиторів, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, якщо воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та на основі отриманих аудиторських доказів робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість Групи продовжити безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудиторів до відповідних розкриттів інформації в консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудиторів. Втім, майбутні події або умови можуть примусити Групу припинити свою діяльність на безперервній основі;
- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст консолідованої фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує консолідована фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.
- отримуємо прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або господарської діяльності Групи для висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за управління, нагляд і виконання завдання з аудиту Групи. Ми несемо відповідальність за висловлення нами аудиторської думки.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві аудиторські

результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями заяву про те, що ми дотримувалися відповідних етичних вимог стосовно незалежності, та повідомляємо їм про всі зв'язки та інші питання, які можуть обґрунтовано вважатися такими, що стосуються нашої незалежності, і, де це застосовно, відповідні застережні заходи.

З питань, які ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначаємо ті питання, які були найбільш важливими при проведенні аудиту консолідованої фінансової звітності поточного періоду, і тому є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в аудиторському висновку крім випадків коли законодавство забороняє публічне розкриття певного питання, або, в надзвичайно рідкісних обставинах ми визначаємо, що питання не повинно бути розкрито у нашому звіті, оскільки внаслідок цього передбачаються несприятливі наслідки, які переважають користь для суспільного інтересу від такого розкриття.

Керівник завдання, за результатами якого випущений даний звіт незалежних аудиторів:

Пархоменко Ганна Валеріївна

Сертифікований аудитор

Сертифікат АПУ: № 0085 від 29 жовтня 2009 р.

Заступник Директора, ПрАТ «КПМГ Аудит»

25 квітня 2018 р.

Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2017 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	2017 р.	2016 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	10 297 228	10 292 755
Торгові цінні папери	9	1 127 477	808 776
Заборгованість кредитних установ	10	8 032 433	10 168 968
Кредити клієнтам	11	37 348 686	27 923 626
Активи, призначені для продажу	12	56 170	55 275
Інвестиційні цінні папери:	13		
- за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку		5 925 271	3 380 399
- наявні для продажу		-	1 172
Інвестиційна нерухомість	14	151 860	160 627
Основні засоби	15	2 037 965	1 972 930
Нематеріальні активи	16	412 083	387 256
Поточні активи з податку на прибуток		545 070	385 153
Відстрочені активи з податку на прибуток	17	31 643	743 261
Інші активи	19	1 050 930	1 084 439
Всього активи		**67 016 816**	**57 364 637**
Зобов'язання			
Заборгованість перед кредитними установами	20	2 533 468	3 295 105
Заборгованість перед клієнтами	21	52 272 275	44 103 262
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		709	9
Резерви	18	80 050	53 418
Інші зобов'язання	19	1 289 761	892 168
Всього зобов'язання		**56 176 263**	**48 343 962**
Капітал			
Статутний капітал	24	6 154 516	6 154 516
Додатково сплачений капітал		3 033 097	3 033 097
Резерви переоцінки	24	889 941	937 165
Резервні та інші фонди		509 771	318 739
Нерозподілений прибуток/(непокритий збиток)		300 560	(1 246 779)
Всього капітал, що належить акціонерам Банку		**10 887 885**	**9 196 738**
Частка неконтролюючих акціонерів		(47 332)	(176 063)
Всього капітал		**10 840 553**	**9 020 675**
Всього капітал і зобов'язання		**67 016 816**	**57 364 637**

Від імені Правління Банку підписано та надано дозвіл на публікацію

Володимир Лавренчук
Голова Правління

24 квітня 2018 р.

Людмила Макаренко
Головний бухгалтер

Примітки на стор. 6-75 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності згідно з МСФЗ

Консолідований звіт про прибутки та збитки
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	*2017 р.*	*2016 р.*
Процентні доходи			
Кредити клієнтам		5 557 232	5 159 406
Заборгованість кредитних установ		901 481	1 127 146
Цінні папери		693 630	425 174
		7 152 343	**6 711 726**
Процентні витрати			
Заборгованість перед клієнтами		(1 249 346)	(1 495 127)
Заборгованість перед кредитними установами		(210 515)	(276 332)
Субординований борг		-	(99 290)
Заборгованість перед Національним банком України		-	(984)
		(1 459 861)	**(1 871 733)**
Чисті процентні доходи		**5 692 482**	**4 839 993**
Резерв під зменшення корисності кредитів	7, 10, 11	1 682 001	28 515
Чисті процентні доходи після резерву під зменшення корисності кредитів		**7 374 483**	**4 868 508**
Комісійні доходи		3 849 766	2 934 552
Комісійні витрати		(1 505 339)	(1 037 828)
Чисті комісійні доходи	26	**2 344 427**	**1 896 724**
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:			
- торгові операції		309 665	351 478
- курсові різниці		(63 815)	(221 894)
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з цінними паперами:			
Торгові цінні папери		(2 916)	58 926
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку		40 048	396 557
Інші доходи	27	197 776	211 561
Непроцентні доходи		**480 758**	**796 628**
Витрати на персонал	28	(1 668 669)	(1 537 178)
Знос і амортизація	15, 16	(415 402)	(330 828)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(1 529 720)	(1 510 245)
Зменшення корисності інших активів та резерви	18	(61 616)	(63 332)
Зменшення корисності активів, призначених для продажу		(618)	-
Переоцінка інвестиційної нерухомості	14	-	(33 754)
Непроцентні витрати		**(3 676 025)**	**(3 475 337)**
Прибуток до оподаткування		**6 523 643**	**4 086 523**
Витрати з податку на прибуток	17	(1 204 622)	(369 098)
Прибуток за рік		**5 319 021**	**3 717 425**
Припадає на:			
- акціонерів Банку		5 327 168	3 752 880
- частку неконтролюючих акціонерів		(8 147)	(35 455)
		5 319 021	**3 717 425**
Прибуток на акцію			
Чистий та скоригований прибуток на одну просту акцію (грн.)	24	0,0866	0,0610

Консолідований звіт про сукупний дохід
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	*2017 р.*	*2016 р.*
Прибуток за рік		**5 319 021**	**3 717 425**
Інший сукупний дохід			
Статті, які не будуть перенесені до прибутків або збитків:			
Переоцінка будівель	24	(7 816)	(3 332)
Зменшення корисності будівель	15, 24	-	(16 943)
Податок на прибуток від переоцінки та зменшення корисності будівель	17, 24	1 407	3 649
Всього статті, які не будуть перенесені до прибутків або збитків		**(6 409)**	**(16 626)**
Інший сукупний збиток за рік за вирахуванням податків		**(6 409)**	**(16 626)**
Всього сукупний дохід за рік		**5 312 612**	**3 700 799**
Припадає на:			
- акціонерів Банку		5 320 759	3 736 254
- частку неконтролюючих акціонерів		(8 147)	(35 455)
		5 312 612	**3 700 799**

Консолідований звіт про зміни в капіталі
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

(в тисячах грн.)

		Відноситься до акціонерів Банку							
	Примітки	*Статутний капітал*	*Додатково сплачений капітал*	*Резерви переоцінки*	*Резервні та інші фонди*	*(Непокритий збиток)/ нерозподілений прибуток*	*Всього*	*Частка не-контролюючих акціонерів*	*Всього капітал*
1 січня 2016 р.		**6 154 516**	**3 033 110**	**999 552**	**318 739**	**(5 045 420)**	**5 460 497**	**(140 608)**	**5 319 889**
Всього сукупний дохід за рік		-	-	(16 626)	-	3 752 880	**3 736 254**	(35 455)	**3 700 799**
Амортизація резерву переоцінки	24	-	-	(24 672)	-	24 672	**-**	-	**-**
Перенесення резерву переоцінки при вибутті будівель	24	-	-	(18 644)	-	18 644	**-**	-	**-**
Перенесення податкового ефекту від переоцінки та зменшення корисності будівель	24	-	-	(2 445)	-	2 445	**-**	-	**-**
Витрати, пов'язані із збільшенням акціонерного капіталу		-	(13)	-	-	-	**(13)**	-	**(13)**
31 грудня 2016 р.		**6 154 516**	**3 033 097**	**937 165**	**318 739**	**(1 246 779)**	**9 196 738**	**(176 063)**	**9 020 675**
Всього сукупний дохід за рік		-	-	(6 409)	-	5 327 168	**5 320 759**	(8 147)	**5 312 612**
Амортизація резерву переоцінки	24	-	-	(23 501)	-	23 501	**-**	-	**-**
Перенесення резерву переоцінки при вибутті будівель	24	-	-	(16 431)	-	16 431	**-**	-	**-**
Перенесення податкового ефекту від переоцінки будівель	24	-	-	(883)	-	883	**-**	-	**-**
Перерахування нерозподіленого прибутку до резервних та інших фондів	24	-	-	-	191 032	(191 032)	**-**	-	**-**
Операції з акціонерами, відображені в капіталі:									
Збільшення капіталу	32	-	-	-	-	-	**-**	136 878	**136 878**
Дивіденди, оголошені акціонерам Банку	24	-	-	-	-	(3 629 612)	**(3 629 612)**	-	**(3 629 612)**
31 грудня 2017 р.		**6 154 516**	**3 033 097**	**889 941**	**509 771**	**300 560**	**10 887 885**	**(47 332)**	**10 840 553**

Примітки на стор. 6-75 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності згідно з МСФЗ

Консолідований звіт про рух грошових коштів
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	*2017 р.*	*2016 р.*
Рух грошових коштів у процесі операційної діяльності			
Процентні доходи, що отримані		7 303 721	7 039 151
Процентні витрати, що сплачені		(1 462 638)	(1 840 276)
Комісійні доходи, що отримані		3 831 349	2 942 938
Комісійні витрати, що сплачені		(1 505 339)	(1 037 828)
Результат операцій з торговими цінними паперами		277	14 911
Результат операцій з інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку		254	53 357
Результат операцій з іноземною валютою		309 665	351 478
Інші отримані операційні доходи		166 400	159 217
Виплати на утримання персоналу, сплачені		(1 639 817)	(1 431 249)
Адміністративні та інші операційні витрати, сплачені		(1 493 370)	(1 374 333)
Податок на прибуток, сплачений		(650 814)	(168 431)
Рух грошових коштів у процесі операційної діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях		**4 859 688**	**4 708 935**
Чисте (збільшення)/зменшення операційних активів:			
Торгові цінні папери		(300 557)	(507 270)
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку		(2 409 453)	(779)
Кошти в інших банках		2 211 533	(3 724 319)
Кредити та заборгованість клієнтів		(7 568 244)	(941 638)
Інші активи		66 603	(250 695)
Чисте збільшення/(зменшення) операційних зобов'язань:			
Короткострокові кошти банків		1 072 243	(122 028)
Кошти клієнтів		7 090 606	2 987 862
Інші зобов'язання		299 354	76 553
Чисті грошові кошти від операційної діяльності		**5 321 773**	**2 226 621**
Рух грошових коштів у процесі інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації інвестиційної нерухомості		10 538	43 324
Надходження від реалізації активів на продаж		39 300	72 975
Придбання основних засобів		(374 694)	(184 649)
Надходження від реалізації основних засобів		28 341	6 702
Придбання нематеріальних активів		(163 685)	(70 628)
Придбання цінних паперів у портфелі Банку на продаж		-	(2 700 000)
Надходження від реалізації цінних паперів у портфелі Банку на продаж		-	2 700 000
Придбання інвестиційної нерухомості		-	(1 095)
Чисті грошові кошти використані у інвестиційній діяльності		**(460 200)**	**(133 371)**
Рух грошових коштів у процесі фінансової діяльності			
Внески до капіталу грошовими коштами, окрім емісії акцій	32	136 878	-
Повернення довгострокової заборгованості перед кредитними установами	20	(1 841 905)	(2 798 249)
Дивіденди, сплачені		(3 629 451)	(19)
Погашення субординованого боргу		-	(2 351 013)
Емісія простих акцій		-	(13)
Чисті грошові кошти, використані у фінансовій діяльності		**(5 334 478)**	**(5 149 294)**
Вплив курсових різниць на грошові кошти та їх еквіваленти		477 378	768 408
Чиста зміна грошових коштів та їх еквівалентів		**4 473**	**(2 287 636)**
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	7	**10 292 755**	**12 580 391**
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	7	**10 297 228**	**10 292 755**

Примітки на стор. 6-75 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності згідно з МСФЗ

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

1. Основна діяльність

Акціонерний комерційний банк «Аваль» (далі – «Райффайзен Банк Аваль») був зареєстрований 27 березня 1992 року Національним банком України (далі – «НБУ») як акціонерне товариство відкритого типу згідно із законодавством України. У квітні 1994 року Банк був перереєстрований як Акціонерний Поштово-Пенсійний Банк «Аваль». У 2006 році Банк був перереєстрований як Відкрите акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль» та у 2009 році - у форму Публічного акціонерного товариства у зв'язку зі змінами в українському законодавстві. Банк здійснює свою діяльність на підставі Загальної банківської ліцензії №10 від 5 жовтня 2011 року (видана НБУ) та згідно з чинним законодавством, включаючи Закон України «Про банки і банківську діяльність» та інші нормативні акти Національного банку України.

Райффайзен Банк Аваль приймає вклади від фізичних, юридичних осіб та бюджетних установ, надає кредити, здійснює платіжне обслуговування в Україні та переказ коштів за кордон, здійснює операції з обміну іноземних валют, розрахунково-касового обслуговування та надає інші банківські послуги своїм клієнтам.

Починаючи з 1999 року Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Фонд здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Фонд забезпечує покриття зобов'язань Банку перед його вкладниками-фізичними особами на суму до 200 тис. грн. на кожного вкладника у випадку банкрутства або відкликання банківської ліцензії НБУ.

Центральний офіс Банку знаходиться у місті Київ. Станом на 31 грудня 2017 року Банк має 5 філій та 498 безбалансових відділень по всій Україні (2016 р.: 5 філій, 496 безбалансових відділень).

Юридична адреса АТ «Райффайзен Банк Аваль»: вул. Лєскова, 9, м. Київ, Україна.

Материнським банком та власником контрольного пакету акцій АТ «Райффайзен Банк Аваль» є «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ» (Raiffeisen Bank International AG), Австрія.

«Райффайзен-Ляндесбанкен-Холдінг ГмбХ», Австрія (Raiffeisen-Landesbanken-Holding GmbH) здійснює контроль прямого власника – материнського банку «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ» (далі – «RBI AG»), тобто «Райффайзен-Ляндесбанкен-Холдінг ГмбХ» є найвищою контролюючою стороною Банку.

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років структура акціонерів Банку, виходячи з кількості акцій, що знаходяться в обігу, складала:

Акціонери	*2017 р., %*	*2016 р., %*
«Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ»	68,28	68,27
ЄБРР	30,00	30,00
Інші юридичні особи	1,30	1,37
Фізичні особи	0,42	0,36
Всього	**100,00**	**100,00**

Станом на 31 грудня 2017 року персонал Банку, що обіймає ключові керівні посади, контролював 24 000 акцій (0,00%) Банку (2016 р.: 24 000 акцій (0,00%)).

2. Операційне середовище Банку

У 2016 році економіка продемонструвала помірне відновлення. Макроекономічне середовище було сприятливим для фінансового сектору протягом останнього року. Відновилося зростання ВВП. Інфляція була контрольована та перебувала в межах цільового орієнтиру, визначеного НБУ. Враховуючи усі ці фактори, Національний банк України почав поступове послаблення монетарної політики, включаючи зниження облікової ставки до 14% і часткову лібералізацію валютного ринку.

Завдяки поступовому відновленню ділової активності, деякі галузі демонстрували хороші результати. Високий інвестиційний попит підтримував темпи зростання машинобудівної промисловості. Легка, хімічна та харчова промисловості показали позитивну динаміку, високими темпами зростало будівництво.

У 2017 році споживча інфляція за оцінками Державної служби статистики України становила 13,7% та перевищила цільове значення Національного банку на кінець року. З огляду на посилення інфляційних ризиків у IV кварталі 2017 року, Національний банк перейшов до проведення більш жорсткої монетарної політики, двічі підвищивши облікову ставку до 14,5% річних на кінець року. Підвищення ставки було реакцією на погіршення інфляційних очікувань, посилення ризиків затримки офіційного фінансування, прискорення зростання споживчого попиту. Водночас, Національний банк упродовж 2017 року послідовно продовжував лібералізацію валютного регулювання шляхом пом'якшення тимчасових адміністративних обмежень, послаблення яких не створювало ризиків для дестабілізації валютного ринку. Це сприяло покращенню інвестиційного клімату, полегшенню діяльності підприємств, які здійснюють зовнішньоторговельну діяльність і відповідно підтримувало подальше відновлення економіки України.

Протягом року кредитний ризик банківського сектору поступово знижувався, що свідчило про відновлення фінансового стану позичальників. Очікування банків щодо подальшого розвитку кредитування залишаються оптимістичними.

У 2017 році більшість банків показали прибуток, що було пов'язано з відносно стабільним валютним ринком, зменшенням витрат на резервування та збільшенням процентних доходів.

На тлі економічного зростання та поступового повернення довіри клієнтів, у банківському секторі зберігається збільшення депозитів та пожвавлюється кредитування у гривні. Заборгованість в іноземній валюті скорочується в значній мірі завдяки конвертації валютних кредитів.

Фінансовий стан України поступово покращується. Це знайшло своє віддзеркалення у підвищенні кредитного рейтингу країни рейтинговим агентством Moody's з Caa3 (стабільний прогноз) до Caa2 (позитивний прогноз).

Ключовими ризиками залишаються можливість ескалації конфлікту на Донбасі, низький темп структурних реформ, повільні темпи зростання економік торговельних партнерів.

Керівництво вважає, що вживає належні заходи для підтримки стабільної діяльності Банку, необхідні за існуючих обставин, хоча подальша нестабільність ситуації у діловому середовищі може спричинити негативний вплив на результати діяльності та фінансовий стан Банку, характер та наслідки якого на поточний момент визначити неможливо. Ця фінансова звітність відображає поточну оцінку керівництва щодо впливу умов здійснення діяльності в Україні на операційну діяльність та фінансовий стан Банку. Майбутні умови здійснення діяльності можуть відрізнятися від оцінок керівництва.

3. Основа складання консолідованої фінансової звітності

Загальна інформація

Ця консолідована фінансова звітність була складена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – «МСФЗ»), вимог Національного банку України щодо складання фінансової звітності українських банків.

Ця консолідована фінансова звітність була складена на основі принципу первісної вартості, за винятком торгових цінних паперів, інвестиційних цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу, що оцінюються за справедливою вартістю, похідних фінансових інструментів, що оцінюються за справедливою вартістю, інвестиційної нерухомості та будівель, що відображаються за переоціненою вартістю.

Ця консолідована фінансова звітність включає фінансову звітність Банку та його дочірніх підприємств за роки, що закінчилися 31 грудня 2017 та 2016 років (далі разом – «Банк»). Перелік консолідованих дочірніх підприємств подано у Примітці 4.

4. Основні положення облікової політики

Далі наведено основні принципи облікової політики, що були застосовані під час підготовки цієї консолідованої фінансової звітності. Ці принципи облікової політики застосовувалися послідовно до всіх періодів.

Фінансові інструменти

Фінансовий інструмент – це будь-який контракт, який призводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу у іншого суб'єкта господарювання.

Фінансовий актив – це будь-який актив, що є:

- грошовими коштами;
- інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання;
- контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання або обмінювати фінансові активи чи фінансові зобов'язання з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими для Банку;
- контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Банку та який є непохідним інструментом, за який Банк зобов'язаний або може бути зобов'язаний отримати змінну кількість власних інструментів капіталу суб'єкта господарювання, або похідним інструментом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися іншим чином, ніж обміном фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу Банку.

Фінансове зобов'язання – це будь-яке зобов'язання, що є:

- контрактним зобов'язанням надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єктові господарювання, або обмінюватися фінансовими активами або фінансовими зобов'язаннями з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для Банку;

- контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу Банку, та який є непохідним інструментом, за яким Банк зобов'язаний або може бути зобов'язаний надавати змінну кількість власних інструментів капіталу, або похідним інструментом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися іншим чином, ніж обмін фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу Банку.

Фінансові активи

Первісне визнання

Згідно з положеннями МСБО 39, фінансові активи класифікуються як фінансові активи за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, кредити і дебіторська заборгованість, інвестиції, утримувані до погашення, та фінансові активи, наявні для продажу.

При первісному визнанні фінансові активи оцінюються за справедливою вартістю, плюс (у випадку, якщо інвестиції не класифікуються як фінансові активи за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку) витрати, безпосередньо пов'язані із здійсненням операції.

Дата визнання

Всі стандартні операції з купівлі-продажу фінансових активів відображаються на дату операції, тобто на дату, коли Банк бере на себе зобов'язання з придбання активу. До стандартних операцій з купівлі-продажу фінансових активів відносяться операції з купівлі або продажу фінансових активів, в рамках яких передбачається передача активів у строки, встановлені законодавством або прийняті на ринку.

Фінансові активи за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку

Фінансові активи, що класифікуються як торгові та за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, відносять до категорії «фінансові активи за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку». Фінансові активи класифікуються як торгові, якщо їх придбали з метою продажу у найближчому майбутньому. Банк відносить фінансові активи до категорії за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, якщо:

- вони є частиною групи фінансових активів, фінансових зобов'язань або обох категорій, управління якими та оцінка результатів здійснюються на основі справедливої вартості відповідно до документально оформленої стратегії управління ризиками або інвестування;
- таке визнання усуває або суттєво зменшує облікову невідповідність, яка виникла б за протилежної ситуації;
- фінансовий актив містить вбудований похідний інструмент, що суттєво модифікує грошові потоки, що в іншому випадку вимагалися б за контрактом.

Прибутки чи збитки від фінансових активів за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Інвестиції, утримувані до погашення

Непохідні фінансові активи з фіксованими або визначеними платежами та фіксованим терміном погашення класифікуються як утримувані до погашення у випадку, якщо Банк має намір та змогу утримувати їх до погашення. Інвестиції, які Банк має намір утримувати протягом невизначеного терміну, не включаються до цієї категорії. Після первісного визнання інвестиції, утримувані до погашення, обліковуються за амортизованою вартістю. Доходи та витрати відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки, якщо інвестиція знецінюється, а також у процесі амортизації.

Кредити та дебіторська заборгованість

Кредити та дебіторська заборгованість – це непохідні фінансові активи з фіксованими або визначеними платежами, що не котируються на активному ринку. Угоди за ними не укладаються з метою негайного або короткострокового перепродажу та не класифікуються як торгові цінні папери або інвестиційні цінні папери, наявні для продажу. Такі активи відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки. Прибутки та збитки відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки при припиненні визнання або зменшенні корисності кредитів та дебіторської заборгованості, а також у процесі амортизації.

У консолідованому звіті про прибутки та збитки доходи від продажу кредитів розкриті як «Непроцентні доходи», збитки від продажу кредитів, за якими не визнано зменшення корисності на індивідуальній основі, розкриті як «Непроцентні витрати».

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Фінансові активи, наявні для продажу

Фінансові активи, наявні для продажу, являють собою непохідні фінансові активи, класифіковані як наявні для продажу або ті, що не включені до жодної з трьох вищезазначених категорій. Після первісного визнання фінансові активи, наявні для продажу, оцінюються за справедливою вартістю, при цьому прибутки чи збитки відображаються як окремий компонент у складі іншого сукупного доходу до моменту вибуття або зменшення корисності інвестиції. У цьому випадку сукупний прибуток або збиток, раніше відображений у складі іншого сукупного доходу, включається до консолідованого звіту про прибутки та збитки. При цьому проценти, що розраховуються за методом ефективної ставки, відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Принципи оцінки за справедливою вартістю

Справедлива вартість – це ціна, яка буде отримана при продажі активу чи сплачена при передачі зобов'язання при здійсненні звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки на основному ринку, або за його відсутності, на найбільш вигідному ринку, на який у Банка є доступ на цю дату. Справедлива вартість зобов'язання відображає ризик неплатоспроможності.

Якщо можливо, Банк оцінює справедливу вартість інструменту використовуючи котирування для такого інструменту на активному ринку. Ринок вважається активним, якщо операції для активів та зобов'язань здійснюються з належною частотою та об'єм забезпечує інформацію щодо цін на безперервній основі.

Якщо немає котирувань на активному ринку, Банк застосовує методи оцінки, які максимально використовують релевантні доступні вхідні дані, та мінімізує використання недоступних даних. Вибраний метод оцінки включає всі фактори, які б учасники ринку взяли до уваги при визначені фактичної ціни продажу даного інструменту.

Найкращим доказом справедливої вартості фінансового інструменту на дату початкового визнання є, за нормальних умов, ціна транзакції, тобто справедлива вартість винагороди наданої або отриманої. Якщо Банк встановлює, що справедлива вартість при первісному визнанні відрізняється від ціни транзакції та справедлива вартість не підтверджується ані котируванням на активному ринку для подібних активів чи зобов'язань, ані базується на методі оцінки, що використовує лише дані з доступних ринків, фінансовий інструмент при первісному визнанні оцінюється за справедливою вартістю, та коригується для відстрочення різниці між справедливою вартістю та ціною транзакції. Надалі, така різниця визнається у прибутках або збитках на відповідній основі протягом життя інструменту, але не пізніше, ніж коли оцінка повністю підтверджена доступними ринковими даними або закриттям операції.

Якщо для активу або зобов'язання, оцінених за справедливою вартістю, є ціна покупки (котирування на покупку) та ціна продажу (котирування на продаж), Банк оцінює активи та довгу позицію по ціні покупки, а зобов'язання та коротку позицію по ціні продажу.

Банк визнає переведення між рівнями ієрархії справедливої вартості на кінець звітного періоду, протягом якого зміна мала місце.

Банк використовує наступну ієрархічну структуру методів оцінки для визначення справедливої вартості, що відображає суттєвість вхідних даних використаних для оцінки:

- Рівень 1: вхідні дані, а саме котирування на активному ринку (нескориговані);
- Рівень 2: вхідні дані інші, ніж котирування, включені в Рівень 1, які доступні прямо (як ціна) або опосередковано (похідні від цін). Дана категорія включає інструменти, які оцінюються використовуючи: котирування на активному ринку для подібних інструментів; котирування для ідентичних та подібних інструментів на ринках, які вважаються менш активними або інші методи оцінки, коли всі суттєві вхідні дані прямо чи опосередковано доступні на ринку;
- Рівень 3: вхідні дані недоступні на ринку. До даної категорії відносяться всі інструменти, для яких метод оцінки включає вхідні дані, які не базуються на доступних даних та недоступні вхідні дані мають суттєвий вплив на оцінку інструменту. Дана категорія включає інструменти, що оцінюються на основі котирувань для подібних інструментів, коли вимагається використання суттєвих коригувань або припущень, щоб відобразити різницю між інструментами.

Згортання

Згортання фінансових активів та зобов'язань з відображенням лише чистого сальдо у консолідованому звіті про фінансовий стан здійснюється тільки за наявності юридично закріпленого права здійснювати згортання або наміру реалізувати актив одночасно з погашенням зобов'язання.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Зменшення корисності фінансових активів

Банк визначає, чи існують об'єктивні ознаки зменшення корисності фінансових активів або групи фінансових активів, на кожну звітну дату. Вважається, що відбувається зменшення корисності фінансового активу або групи фінансових активів тоді й тільки тоді, коли існують об'єктивні ознаки зменшення корисності у результаті однієї чи більше подій, що настали після первісного визнання активу («випадок виникнення збитків»), і такий випадок (або випадки) виникнення збитків мають вплив на очікувані майбутні грошові потоки від фінансового активу чи групи фінансових активів, які можуть бути достовірно визначені. Про зменшення корисності можуть свідчити об'єктивні ознаки того, що позичальник чи група позичальників зазнають суттєвих фінансових труднощів, порушують зобов'язання зі сплати процентів чи основної суми боргу, ймовірність банкрутства чи фінансової реорганізації, а також, коли за результатами огляду ринку отримані дані свідчать про помірковане зменшення очікуваних майбутніх грошових потоків, наприклад, зміни в економічних умовах, що корелюють зі збитками по активах.

Заборгованість кредитних установ та кредити клієнтам

Спочатку Банк визначає, чи існують об'єктивні індивідуальні ознаки зменшення корисності заборгованості кредитних установ та кредитів клієнтам, що обліковуються за амортизованою вартістю, окремо для кожного фінансового активу, який окремо є суттєвим, або сукупно для фінансових активів, кожен з яких окремо не є суттєвим. У випадку, якщо об'єктивні ознаки зменшення корисності розглянутого окремо фінансового активу (суттєвого або несуттєвого) відсутні, цей актив включається до групи фінансових активів з аналогічними характеристиками кредитного ризику. Така група фінансових активів оцінюється на предмет зменшення корисності на сукупній основі. Активи, що оцінюються індивідуально на предмет зменшення корисності, і стосовно яких визнається або продовжує визнаватися збиток від зменшення корисності, не повинні оцінюватись на предмет зменшення корисності на сукупній основі. За наявності об'єктивних ознак понесення збитку в результаті зменшення корисності фінансових активів сума збитку визначається як різниця між балансовою вартістю активів та поточною вартістю очікуваних майбутніх грошових потоків (за вирахуванням майбутніх очікуваних збитків за кредитом, які ще не були понесені). Балансова вартість активу знижується за рахунок використання рахунку резерву на зменшення корисності, і сума збитку від зменшення корисності відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки. Процентні доходи продовжують нараховуватись на зменшену балансову вартість активу на основі первісної ефективної процентної ставки. Кредити списуються за рахунок резерву, якщо вже немає реальної перспективи відшкодування у найближчому часі, а все забезпечення було реалізовано чи передано Банку. Якщо у наступному році сума очікуваного збитку від зменшення корисності зростає або знижується й таке збільшення чи зниження може бути об'єктивно пов'язане з подією, що відбулася після визнання збитку від зменшення корисності, то раніше визнаний збиток від зменшення корисності зростає чи зменшується шляхом коригування рахунку резерву. Якщо списання пізніше відновлюється, то відповідна сума відновлення відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Поточна вартість очікуваних майбутніх грошових потоків дисконтується за первісною ефективною процентною ставкою за фінансовим активом. Якщо кредит надано під плаваючу процентну ставку, то ставкою дисконтування для визначення збитків від зменшення корисності буде поточна ефективна процентна ставка. Обчислення поточної вартості очікуваних майбутніх грошових потоків забезпеченого фінансового активу відображає грошові потоки, що можуть виникнути у результаті реалізації забезпечення за вирахуванням витрат на одержання та реалізацію забезпечення, незалежно від ймовірності реалізації забезпечення.

З метою сукупної оцінки зменшення корисності фінансові активи розподіляються на групи на основі внутрішньої системи кредитних рейтингів Банку, з урахуванням характеристик кредитного ризику, таких як вид активу, галузь економіки, географічне розташування, вид забезпечення, своєчасність платежів та інші відповідні фактори.

Майбутні грошові потоки за групою фінансових активів, які оцінюються на предмет зменшення корисності на сукупній основі, визначаються виходячи з історичної інформації щодо збитків за активами, характеристики кредитного ризику яких аналогічні характеристикам активів Банку. Історична інформація щодо збитків попередніх періодів коригується на основі поточної ситуації, що спостерігається на ринку з метою відображення впливу існуючих умов, що не мали впливу на ті роки, за які наявна історична інформація щодо збитків, та усунення впливу умов у попередніх періодах, які не існують на даний момент. Оцінки змін у майбутніх грошових потоках відображають та відповідають змінам у відповідній спостережуваній ринковій інформації за кожен рік (наприклад, зміни у рівні безробіття, цінах на нерухомість, товарних цінах, платіжному статусі чи інших факторах, що свідчать про понесені збитки та їх розмір). Методи та припущення, використані для оцінки майбутніх грошових потоків, аналізуються регулярно з метою зменшення будь-яких розбіжностей між оціночним збитком та фактичними результатами.

Фінансові інвестиції, утримувані до погашення

Банк оцінює на індивідуальній основі, чи існують ознаки зменшення корисності за інвестиціями, утримуваними до погашення. У випадку наявності ознак, що були понесені збитки від зменшення корисності, сума цих збитків визначається як різниця між балансовою вартістю активу та поточною вартістю очікуваних грошових потоків. Балансова вартість активу зменшується, а сума збитку відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Якщо у наступному році сума оцінених збитків від знецінення зменшується внаслідок події, яка сталася після того, як були визнані збитки від знецінення, тоді раніше визнані суми збитків сторнуються у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Фінансові інвестиції, наявні для продажу

На кожну звітну дату Банк визначає наявність об'єктивних ознак зменшення корисності інвестиції або групи інвестицій, наявних для продажу.

Що стосується інвестицій у дольові інструменти, класифікованих як наявні для продажу, об'єктивні ознаки зменшення корисності включають суттєве або тривале зменшення справедливої вартості інвестиції нижче її первісної вартості. У разі наявності ознак зменшення корисності, накопичені збитки, що визначаються як різниця між вартістю придбання та поточною справедливою вартістю, за вирахуванням збитків від зменшення корисності цієї інвестиції, визнаних раніше у консолідованому звіті про прибутки та збитки, виключаються зі складу іншого сукупного доходу і визнаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки. Збитки від зменшення корисності інвестицій у дольові інструменти не сторнуються у консолідованому звіті про прибутки та збитки. Збільшення їх справедливої вартості після зменшення корисності визнається у складі іншого сукупного доходу.

Що стосується боргових інструментів, класифікованих як наявні для продажу, зменшення корисності оцінюється на підставі аналогічних критеріїв, що й для фінансових активів, відображених за амортизованою собівартістю. Майбутні процентні доходи нараховуються на основі зниженої балансової вартості з використанням процентної ставки, що застосовувалась для дисконтування майбутніх грошових потоків з метою оцінки збитку від зменшення корисності. Процентні доходи відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки. Якщо у наступному році справедлива вартість боргового інструменту збільшується, і таке збільшення може бути об'єктивно пов'язане з подією, що відбулася після визнання збитку від зменшення корисності у консолідованому звіті про прибутки та збитки, збиток від зменшення корисності сторнується у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Реструктуризовані кредити

Банк намагається, по можливості, замість звернення щодо стягнення застави, переглядати умови кредитів, наприклад, продовжувати строки погашення та погоджує нові умови кредитування.

Облік подібної реструктуризації проводиться наступним чином:

- якщо змінюється валюта кредиту, то визнання старого кредиту припиняється, а натомість визнається новий кредит;
- якщо реструктуризація не обумовлена фінансовими труднощами позичальника, то Банк використовує підхід, аналогічний до підходу щодо фінансових зобов'язань, описаного нижче;
- якщо реструктуризація обумовлена фінансовими труднощами позичальника та кредит визнано таким, що втратив корисність після реструктуризації, то Банк визнає різницю між теперішньою вартістю грошових потоків згідно з новими умовами договору, дисконтованих з використанням первинної ефективної ставки, та балансовою вартістю до реструктуризації, у складі відрахування до резервів під зменшення корисності у звітному періоді. Якщо кредит не є знеціненим у результаті реструктуризації, то Банк використовує підхід, аналогічний до підходу щодо фінансових зобов'язань, описаного нижче.

Після перегляду умов кредитування, кредит більше не вважається простроченим. Керівництво постійно аналізує реструктуризовані кредити з тим, щоб переконатись у дотриманні всіх критеріїв та можливості здійснення майбутніх платежів. Такі кредити продовжують оцінюватись на предмет зменшення корисності на індивідуальній чи сукупній основі, а їх відновлювальна вартість розраховується з використанням первісної або поточної ефективної процентної ставки за кредитом.

Припинення визнання фінансових активів та зобов'язань

Фінансові активи

Припинення визнання фінансового активу чи групи подібних фінансових активів (або частини фінансового активу чи частини групи подібних фінансових активів) відбувається:

- якщо закінчився строк дії прав на отримання грошових потоків від фінансового активу;
- якщо Банк передав права на отримання грошових надходжень від такого активу, або якщо Банк зберіг права на отримання грошових потоків від активу, але взяв на себе контрактне зобов'язання перерахувати їх у повному обсязі без суттєвої затримки третій стороні на умовах «транзитної угоди»;
- якщо Банк передав практично всі ризики та вигоди, пов'язані з активом, або не передав і не зберіг практично всіх ризиків та вигод, пов'язаних з активом, але передав контроль над цим активом.

Якщо Банк передав свої права на отримання грошових потоків від активу і при цьому не передав і не зберіг практично всіх ризиків та вигод, пов'язаних з активом, а також не передав контроль над активом, такий актив продовжує відображатись в обліку в межах подальшої участі Банку у цьому активі. Подальша участь Банку в активі, що має форму гарантії за переданим активом, оцінюється за меншим із значень: за первісною балансовою вартістю активу або за максимальною сумою компенсації, яка може бути пред'явлена Банку до сплати.

Якщо подальша участь в активі набирає форми проданого та/або придбаного опціону (включаючи опціони, розрахунки за якими відбуваються грошовими коштами на нетто-основі, або аналогічні інструменти) на переданий актив, то розмір подальшої участі Банку – це вартість переданого активу, який Банк може викупити. Однак у випадку проданого опціону «пут» (включаючи опціони, розрахунки за якими відбуваються грошовими коштами на нетто-основі, або аналогічні інструменти) на актив, який оцінюється за справедливою вартістю, обсяг подальшої участі Банку визначається як менша з двох оцінок: справедлива вартість переданого активу або ціна виконання опціону.

Фінансові зобов'язання

Припинення визнання фінансового зобов'язання відбувається у разі виконання, анулювання чи закінчення строку дії відповідного зобов'язання.

При заміні одного існуючого фінансового зобов'язання іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на суттєво відмінних умовах або у разі внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, первісне зобов'язання знімається з обліку, а нове відображається в обліку з визнанням різниці у балансовій вартості зобов'язань у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти являють собою активи, які можна конвертувати у визначені суми готівки за першою вимогою і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, поточні рахунки в Національному банку України та інших кредитних установах та кошти овернайт в інших кредитних установах.

Банківські метали

Золото та інші дорогоцінні метали відображаються за цінами купівлі НБУ, які приблизно відповідають справедливій вартості, з дисконтом стосовно котирувань Лондонської біржі металів. Зміни у цінах купівлі НБУ відображаються як курсові різниці за операціями з дорогоцінними металами у складі інших доходів.

Договори «репо» і зворотного «репо» та позика цінних паперів

Договори продажу та зворотної купівлі цінних паперів (договори «репо») відображаються у консолідованій фінансовій звітності як забезпечені операції фінансування. Цінні папери, реалізовані за договорами «репо», продовжують відображатись у консолідованому звіті про фінансовий стан і рекласифікуються у категорію цінних паперів, переданих у заставу за договорами «репо», у разі наявності у контрагента права на продаж або повторну заставу цих цінних паперів. Відповідні зобов'язання включаються до складу заборгованості перед кредитними установами або клієнтами.

Придбання цінних паперів за договорами зворотного продажу (зворотного «репо») відображається у складі заборгованості кредитних установ чи кредитів клієнтам, залежно від умов договору. Різниця між ціною продажу і ціною зворотної купівлі визнається як проценти і нараховується протягом строку дії договорів «репо» за методом ефективної прибутковості.

Цінні папери, передані на умовах позики контрагентам, продовжують відображатися у консолідованому звіті про фінансовий стан. Цінні папери, залучені на умовах позики, не визнаються у консолідованому звіті про фінансовий стан, якщо тільки вони не продаються третім особам, коли придбання і продаж відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки як результат від операцій з торговими цінними паперами. Зобов'язання щодо їх повернення відображається в обліку за справедливою вартістю у складі зобов'язань за торговими операціями.

Похідні фінансові інструменти

В ході звичайної діяльності Банк використовує похідні фінансові інструменти, включаючи форварди, свопи та опціони на валютних ринках. Похідні інструменти первісно визнаються за справедливою вартістю на дату укладання відповідного контракту, після чого вони переоцінюються за справедливою вартістю. Всі похідні інструменти відображаються як активи, якщо їх справедлива вартість має додатне значення, та як зобов'язання, якщо їх справедлива вартість має від'ємне значення. Зміни справедливої вартості похідних інструментів визнаються негайно у прибутку або збитку та включаються до складу доходів за вирахуванням збитку від операцій з іноземними валютами.

Похідні фінансові інструменти, вбудовані в інші фінансові інструменти, обліковуються окремо та відображаються за справедливою вартістю, якщо їх економічні характеристики та ризики не мають тісного зв'язку з ризиками та характеристиками основного договору, а самі основні договори не призначені для торгівлі і не визнаються за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку чи збитку. Вбудовані похідні фінансові інструменти, виділені з основного договору, обліковуються за справедливою вартістю у торговому портфелі, при цьому всі зміни справедливої вартості відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Свопи – договори між двома сторонами щодо обміну процентних виплат, курсів іноземних валют, фондових індексів та, у випадку кредитних дефолтних свопів, щодо здійснення виплат у разі невиконання кредитних зобов'язань на основі зазначених умовних сум.

Векселі

Придбані векселі включаються до складу інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу, або до складу заборгованості кредитних установ чи кредитів клієнтам, в залежності від цілей та умов їх придбання, та визнаються відповідно до облікової політики, яка застосовується до цих категорій активів.

Залучені кошти

Випущені фінансові інструменти або їх компоненти класифікуються як зобов'язання, причому сутність договірних домовленостей передбачає, що Банк має зобов'язання надати кошти чи інший фінансовий актив власнику, чи виконати зобов'язання у спосіб, відмінний від обміну фіксованої суми коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних дольових інструментів. Такі інструменти включають заборгованість перед Національним банком України, кредитними установами, заборгованість перед клієнтами, випущені боргові цінні папери власного боргу та субординований борг.

Після первісного визнання залучені кошти надалі відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка. Прибутки та збитки відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки, коли визнання зобов'язань припиняється, а також у процесі амортизації.

У разі придбання Банком своєї власної заборгованості, така заборгованість виключається з консолідованого звіту про фінансовий стан, а різниця між балансовою вартістю зобов'язання та сумою сплачених коштів відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки.

Оренда

i. Фінансова оренда – Банк як орендар

Банк визнає договори фінансової оренди у складі активів та зобов'язань у консолідованому звіті про фінансовий стан на дату початку строку оренди у сумі, що дорівнює справедливій вартості орендованого майна, або за поточною вартістю мінімальних орендних платежів, якщо ця сума є нижчою за справедливу вартість. При обчисленні поточної вартості мінімальних орендних платежів в якості коефіцієнта дисконтування застосовується внутрішня ставка процента за договором оренди, якщо її можливо визначити; в інших випадках застосовується процентна ставка по залучених коштах Банку. Початкові прямі витрати включаються до вартості орендованого активу. Орендні платежі розподіляються на витрати з фінансування та погашення зобов'язання. Витрати на фінансування відносяться на звітні періоди протягом строку оренди таким чином, щоб забезпечити відображення витрат за постійною періодичною процентною ставкою, що нараховується на залишок зобов'язань у кожному звітному періоді. Витрати, що безпосередньо відносяться до діяльності орендаря за договором фінансової оренди, відображаються у складі орендованих активів.

ii. Фінансова оренда – Банк як орендодавець

Банк визнає заборгованість з орендних платежів у складі кредитного портфелю у сумі, що дорівнює сумі чистих інвестицій в оренду, починаючи з дати початку строку оренди. Фінансовий дохід розраховується за схемою, що відображає постійну періодичну норму дохідності на балансову суму чистих інвестицій. Початкові прямі витрати включаються до первісної оцінки дебіторської заборгованості з орендних платежів.

iii. Операційна оренда – Банк як орендар

Оренда майна, за умовами якої орендодавець фактично зберігає за собою всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на об'єкт оренди, класифікується як операційна оренда. Лізингові платежі за договорами операційної оренди рівномірно списуються на витрати протягом строку оренди і включаються до складу інших операційних витрат.

iv. Операційна оренда – Банк як орендодавець

Банк відображає у консолідованому звіті про фінансовий стан активи, що є предметом операційної оренди, в залежності від виду активу. Орендний дохід за договорами операційної оренди рівномірно відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки протягом строку оренди у складі інших доходів. Сукупна вартість пільг, що надаються орендарям, відображається як зменшення орендного доходу протягом строку оренди за лінійним методом.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Об'єднання бізнесу

Об'єднання бізнесу обліковуються з використанням методу придбання на дату придбання, що є датою, на яку контроль передається Банку.

Банк визначає гудвіл на дату придбання як різницю між справедливою вартістю винагороди при придбанні (включаючи справедливу вартість будь-якої попередньо утримуваної частки в капіталі об'єкту придбання, якщо об'єднання бізнесу здійснюється поетапно), та визнаною сумою будь-якої неконтролюючої частки у об'єкті придбання, за мінусом визначеної чистої суми (зазвичай, справедливої вартості) ідентифікованих придбаних активів та зобов'язань. Якщо різниця є від'ємною, у складі прибутку або збитку одразу визнається дохід від вигідного придбання.

До складу сплаченої винагороди не включаються суми, що відносяться до врегулювання вже існуючих відносин. Такі суми визнаються у прибутках або збитках.

Будь-яка умовна компенсація оцінюється за справедливою вартістю на дату придбання. Якщо умовна компенсація класифікується як капітал, тоді вона не переоцінюється, а оплата обліковується у складі капіталу. Іншими словами, подальші зміни у справедливій вартості умовної компенсації визнаються у прибутках або збитках.

Банк обирає по кожній з операцій: чи визнавати йому неконтролюючу частку за справедливою вартістю, чи на пропорційній основі щодо визнаної суми ідентифікованих чистих активів об'єкту придбання на дату придбання.

Витрати на здійснення операції, інші, ніж ті, які пов'язані з випуском боргу чи вкладеннями в капітал, які Банк несе при здійсненні об'єднання бізнесу, визнаються у прибутках або збитках одразу в момент виникнення.

Дочірні підприємства

Дочірні підприємства – це підприємства, які контролюються Банком. Банк контролює підприємство, коли піддається ризикам, пов'язаним з перемінними доходами від участі у діяльності підприємства, або має право на отримання таких доходів та має можливість впливати на ці доходи через свій вплив на підприємство. Зокрема, Банк консолідує підприємства, над якими у нього є контроль де-факто. Фінансова звітність дочірніх підприємств включена у консолідовану фінансову звітність з дати набуття контролю до дати втрати контролю.

Придбання та продаж неконтролюючої частки

Банк обліковує придбання та продаж неконтролюючої частки як операції з капіталом. Будь-яка різниця між сумою, на яку неконтролююча частка коригується, та справедливою вартістю заплаченої або отриманої винагороди визнається напряму в капіталі та належить власникам материнського банку.

Асоційовані підприємства

Асоційовані підприємства – це підприємства, в яких Банк має суттєвий вплив, але не контроль, над фінансовою та операційною діяльністю. Консолідована фінансова звітність включає частку Банку в загальній сумі визнаних прибутків та збитків асоційованих підприємств на основі методу участі у капіталі, починаючи з дати набуття права суттєвого впливу до дати його втрати. Коли частка Банку у збитках перевищує частку Банку (включаючи довгострокові кредити) в асоційованому підприємстві, така частка знижується до нуля, а визнання подальших збитків припиняється за винятком випадків, коли Банк приймає на себе зобов'язання стосовно асоційованого підприємства.

Елімінація операцій при консолідації

Внутрігрупові залишки та операції, а також будь-які нереалізовані прибутки від внутрігрупових операцій, елімінуються при підготовці консолідованої фінансової звітності. Нереалізовані прибутки від операцій з асоційованими підприємствами елімінуються в межах частки Банку у підприємстві. Нереалізовані прибутки від операцій з асоційованими підприємствами елімінуються з інвестиціями в асоційовані підприємства. Нереалізовані збитки елімінуються так само як і нереалізовані прибутки, але лише в тій мірі, поки вони не є ознакою зменшення корисності.

Гудвіл

Гудвіл від придбання дочірніх підприємств включається до складу нематеріальних активів. Що стосується асоційованих підприємств, то балансова вартість гудвілу включається до балансової вартості інвестицій в асоційовані підприємства.

Гудвіл відноситься до одиниць, що генерують грошові потоки, для цілей оцінки на зменшення корисності, та відображається за собівартістю за мінусом збитків від зменшення корисності.

Прибутки та збитки від реалізації підприємств включають балансову вартість гудвілу, що відноситься до реалізованого підприємства.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Частка неконтролюючих акціонерів

Частка неконтролюючих акціонерів – це капітал дочірніх підприємств, що не належить, прямо чи опосередковано, Банку.

Частка неконтролюючих акціонерів показана у консолідованому звіті про фінансовий стан у складі капіталу, окремо від капіталу, що належить акціонерам Банку. Частка неконтролюючих акціонерів у прибутку або збитку та сукупному доході розкрита окремо у консолідованому звіті про прибутки та збитки та консолідованому звіті про сукупний дохід.

Консолідована фінансова звітність включає такі дочірні підприємства:

	Частка участі/ права голосу, %				
Дочірнє підприємство	***2017 р.***	***2016 р.***	***Країна***	***Дата приєднання***	***Галузь***
ТОВ «Райффайзен Лізинг Аваль»	87,08	87,08	Україна	29 червня 2006 р.	Фінансовий лізинг
ТОВ «РЕК ГАММА»	100,00	100,00	Україна	26 березня 2013 р.	Операції з нерухомим майном

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість утримується Банком з метою отримання доходу від здачі в оренду або для підвищення вартості вкладеного капіталу і не експлуатується Банком.

Інвестиційна нерухомість первісно обліковується за собівартістю з врахуванням витрат на здійснення операцій. Інвестиційна нерухомість надалі обліковується за справедливою вартістю, яка відображає поточну ринкову вартість і є сумою, на яку можна обміняти цю нерухомість при укладенні договору на ринкових умовах між добре обізнаними незалежними сторонами. Оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється на кожну звітну дату та різниця між балансовою та справедливою вартістю визнається у консолідованому звіті про прибутки та збитки як «Переоцінка інвестиційної нерухомості». Дохід від оренди відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки у складі інших доходів.

Наступні витрати капіталізуються тільки тоді, коли існує ймовірність того, що Банк отримає пов'язані з ними економічні вигоди, і що їх вартість може бути достовірно оцінена. Всі інші витрати (на ремонт та обслуговування) визнаються як витрати періоду.

Основні засоби

Обладнання відображається за фактичною вартістю або індексованою вартістю (стосовно активів, придбаних до 31 грудня 2000 року) без урахування вартості повсякденного обслуговування, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопиченого зменшення корисності. Будівлі оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням амортизації та зменшення корисності, визнаної після дати переоцінки. Балансова вартість основних засобів оцінюється на предмет зменшення корисності, коли події або зміни в обставинах свідчать про те, що балансова вартість не може бути відшкодована.

Після первісного визнання за фактичною вартістю будівлі відображаються за переоціненою вартістю, що є справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням подальшої накопиченої амортизації і будь-яких подальших накопичених збитків від зменшення корисності. Переоцінка здійснюється досить часто, щоб уникнути суттєвих розбіжностей між справедливою вартістю переоціненого активу і його балансовою вартістю.

На дату переоцінки, накопичена амортизація згортається відносно сукупної вартості активів, в свою чергу чиста залишкова вартість збільшується або зменшується до переоціненої вартості. Приріст вартості від переоцінки відображається у консолідованому звіті про фінансовий стан у складі резерву з переоцінки основних засобів у складі іншого сукупного доходу, за вирахуванням сум відновлення попереднього зменшення вартості цього активу, раніше відображеного у консолідованому звіті про прибутки та збитки. У цьому випадку сума збільшення вартості активу відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки. Зменшення вартості від переоцінки відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки за вирахуванням безпосереднього заліку такого зменшення проти попереднього приросту вартості того ж активу, відображеного у резерві з переоцінки основних засобів.

Щорічне перенесення сум з резерву переоцінки основних засобів до складу нерозподіленого прибутку здійснюється за рахунок різниці між сумою амортизації, що розраховується виходячи з переоціненої балансової вартості активів, і сумою амортизації, що розраховується виходячи з первісної вартості активів. При вибутті активу відповідна сума, включена до резерву з переоцінки, переноситься до складу нерозподіленого прибутку.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Нарахування амортизації активу починається з дати його введення в експлуатацію. Амортизація нараховується лінійним методом протягом таких очікуваних строків корисної служби активів:

	Років
Будівлі	8-50
Меблі, інвентар та інші активи	2-8
Комп'ютери та обладнання	5-10
Транспортні засоби	6

Залишкова вартість, строки корисної служби та методи нарахування амортизації активів переглядаються наприкінці кожного звітного року та коригуються при необхідності.

Витрати на ремонтно-відновлювальні роботи відображаються у складі інших операційних витрат у періоді, у якому такі витрати були понесені, крім випадків, коли такі витрати підлягають капіталізації.

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи включають придбані програмне забезпечення та ліцензії. Нематеріальні активи, придбані окремо, первісно визнаються за собівартістю або індексованою вартістю (стосовно активів, придбаних до 31 грудня 2000 року). Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за фактичною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Нематеріальні активи мають обмежені або невизначені строки корисної служби. Нематеріальні активи з обмеженим строком корисної служби амортизуються протягом строку корисної служби, що становить 4-6 років (якщо інше не передбачено документами по експлуатації, договорами та ін.), та оцінюються на предмет зменшення корисності у разі наявності ознак можливого зменшення корисності нематеріального активу. Строки та порядок амортизації нематеріальних активів з обмеженим строком корисної служби аналізуються принаймні щорічно наприкінці кожного фінансового року.

Активи, призначені для продажу

Банк класифікує необоротні активи (або групу вибуття) як призначені для продажу, якщо їх балансова вартість буде відшкодовуватись, в основному, шляхом продажу, а не в ході їх використання. Для цього необоротні активи (або група вибуття) мають бути доступні для негайного продажу в їх теперішньому стані на тих умовах, які є звичайними при продажу таких активів (групи вибуття), при цьому їх продаж має характеризуватись високим ступенем ймовірності.

Висока ймовірність продажу означає твердий намір керівництва Банку додержуватися плану продажу необоротного активу (або групи вибуття). При цьому необхідно, щоб була розпочата програма активних дій з пошуку покупця й виконання такого плану. Крім цього, необоротний актив (група вибуття) має активно пропонуватись до реалізації за ціною, що є обґрунтованою, з урахуванням його поточної справедливої вартості. Крім того, відображення продажу як завершеної операції має очікуватись протягом одного року з дати класифікації необоротних активів (або групи вибуття) як призначених для продажу.

Банк оцінює активи (групу вибуття), класифіковані як призначені для продажу, за меншою з двох оцінок: балансовою вартістю або справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж. У разі настання подій або зміни обставин, що вказують на можливе зменшення корисності активів (або групи вибуття), Банк відображає збиток від зменшення корисності при первісному, а також наступному списанні їх вартості до справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж.

Запаси

Для визначення вартості однорідних запасів, що були використані або реалізовані протягом звітного періоду та оцінки їх кінцевих залишків, Банк використовує формулу «вартості перших за часом надходження запасів (ФІФО)», крім запасів паливно-мастильних матеріалів. Вартість паливно-мастильних матеріалів обраховується за формулою середньозваженої вартості. В подальшому запаси оцінюються за найменшою з двох вартостей: собівартістю або чистою вартістю реалізації.

Активи, отримані шляхом обміну на кредити (майно, що перейшло у власність Банку як заставодержателя)

Вартість майна, що перейшло у власність Банку як заставодержателя, оцінюється за справедливою вартістю застави на дату стягнення. В подальшому ці активи оцінюються за собівартістю за вирахуванням зменшення корисності, окрім тих випадків коли вони класифікуються та обліковуються як інвестиційна нерухомість або основні засоби.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Інші нефінансові активи

Інші нефінансові активи, окрім запасів, оцінюються на кожну звітну дату на предмет наявності ознак зменшення корисності. Сумою очікуваного відшкодування для інших нефінансових активів є більша з двох оцінок: їх справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж або вартість у використанні. Збиток від зменшення корисності визнається тоді, коли балансова вартість активу перевищує суму очікуваного відшкодування. Усі збитки від зменшення корисності щодо інших нефінансових активів визнаються у прибутку або збитку і відвертаються, тільки якщо відбулася зміна в оцінках, використаних для визначення суми очікуваного відшкодування. Збиток від зменшення корисності відвертається тільки в тій мірі, щоб балансова вартість активу не перевищувала балансову вартість, яка була б визначена, якби збиток від зменшення корисності не був визнаний.

Оподаткування

Сума податку на прибуток складається з поточного і відстроченого податків. Податок на прибуток визнається у прибутку або збитку, за винятком випадків, коли він відноситься до статей іншого сукупного доходу або до операцій з акціонерами, визнаних безпосередньо у власному капіталі; в таких випадках він визнається в іншому сукупному доході або безпосередньо у власному капіталі.

Поточний податок

Поточні податкові активи та зобов'язання за поточний та попередні роки оцінюються в сумі, очікуваній до відшкодування від або належній до сплати податковим органам. Для розрахунку суми були використані ставки податку, що набрали чинності станом на звітну дату у відповідності до податкового законодавства України. Поточний податок до сплати включає також будь-яке податкове зобов’язання, що виникає в результаті оголошення дивідендів.

Відстрочений податок

Відстрочені податкові активи та зобов’язання розраховуються по всіх тимчасових різницях за методом балансових зобов’язань. Відстрочений податок на прибуток відображається по всіх тимчасових різницях, що виникають між податковою базою активів та зобов’язань та їх балансовою вартістю для цілей фінансової звітності, за винятком випадків, коли відстрочений податок на прибуток виникає у результаті первісного відображення гудвілу, активу або зобов’язання за операцією, що не являє собою об’єднання компаній, і яка на момент здійснення не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток.

Відстрочений податковий актив відображається в обліку лише тоді, коли існує ймовірність отримання у майбутньому оподатковуваного прибутку, за рахунок якого можна здійснити залік цих тимчасових різниць, що зменшують податкову базу. Відстрочений податковий актив та зобов’язання визначаються за ставками податку, що будуть застосовуватись протягом періоду реалізації активу чи врегулювання зобов’язання на підставі законодавства, яке набуло або фактично набуло сили на звітну дату.

Крім цього, в Україні існують різні операційні податки, що застосовуються до діяльності Банку. Ці податки включаються до складу адміністративних та операційних витрат.

Резерви

Резерви визнаються, коли внаслідок певних подій у минулому Банк має поточне юридичне або конструктивне зобов’язання, для врегулювання якого, з великим ступенем вірогідності, буде необхідним відтік ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і суму зобов’язання можна достовірно оцінити.

Зобов’язання з пенсійного забезпечення та інших виплат

Банк не має схем пенсійного забезпечення, крім участі у державній пенсійній системі України, що передбачає розрахунок і сплату поточних внесків роботодавця як відсотка від поточних загальних виплат працівникам. Ці витрати відображаються у звітному періоді, до якого відноситься відповідна заробітна плата.

Статутний капітал

Статутний капітал

Прості акції та некумулятивні привілейовані акції, що не підлягають погашенню та дивіденди за якими сплачуються за відповідним рішенням, відображаються у складі капіталу. Витрати на оплату послуг третім сторонам, безпосередньо пов’язані з випуском нових акцій, за винятком випадків об’єднання компаній, відображаються у складі капіталу як зменшення суми, отриманої у результаті даної емісії. Сума перевищення справедливої вартості отриманих коштів над номінальною вартістю випущених акцій відображається як додатково сплачений капітал.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Власні викуплені акції

У разі придбання Банком своїх акцій вартість придбання, включаючи відповідні витрати на проведення операції, за вирахуванням податку на прибуток вираховується із загальної суми капіталу як власні викуплені акції до моменту їх анулювання або повторного випуску чи продажу. При подальшому повторному випуску або продажу таких акцій отримана сума включається до складу капіталу.

Договори фінансової гарантії

У ході звичайної господарської діяльності Банк надає фінансові гарантії у формі акредитивів, гарантій та акцептів. Договори фінансової гарантії первісно визнаються у фінансовій звітності за справедливою вартістю в статті «Інші зобов'язання», у розмірі отриманої комісії. Після первісного визнання зобов'язання Банку за кожним договором гарантії оцінюється за більшим з двох значень: сумою амортизованої комісії або найкращою оцінкою витрат, необхідних для врегулювання будь-якого фінансового зобов'язання, що виникає за гарантією.

Збільшення зобов'язання, пов'язане з договорами фінансової гарантії, відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки. Отримана комісія визнається у консолідованому звіті про прибутки та збитки на прямолінійній основі протягом строку дії договору гарантії.

Дивіденди

Здатність Банку оголошувати та виплачувати дивіденди підпадає під дію правил і норм українського законодавства. Дивіденди визнаються як зобов'язання і вираховуються з суми капіталу на звітну дату, тільки якщо вони були оголошені до звітної дати включно. Інформація про дивіденди розкривається у звітності, якщо вони були запропоновані до звітної дати, а також запропоновані або оголошені після звітної дати, але до дати затвердження фінансової звітності до випуску.

Звітність за сегментами

Звітність за сегментами Банку побудована на наступних операційних сегментах: великі та малі підприємства, мікро-підприємства та фізичні особи, фінансові установи, управління активами.

Операційні сегменти є компонентами діяльності Банку, які забезпечують отримання доходу та/або генерують витрати, переглядаються керівництвом Банку, та щодо яких наявна вичерпна фінансова інформація для прийняття рішень.

Умовні активи та зобов'язання

Умовні активи не визнаються у консолідованому звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких активів здійснюється, коли надходження пов'язаних з ними економічних вигод є ймовірним.

Умовні зобов'язання не відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких зобов'язань здійснюється, за винятком випадків, коли відтік ресурсів для виконання таких зобов'язань є малоймовірним.

Визнання доходів та витрат

Доходи визнаються, якщо існує висока вірогідність того, що Банк отримає економічні вигоди, а доходи можуть бути достовірно визначені. Для визнання доходів у фінансовій звітності необхідне дотримання наступних критеріїв:

Процентні та аналогічні доходи та витрати

Для всіх фінансових інструментів, визначених за амортизованою вартістю, а також для процентних інвестиційних цінних паперів, що класифікуються як наявні для продажу, процентні доходи чи витрати відображаються за ефективною процентною ставкою, що є ставкою, яка точно дисконтує очікувані майбутні виплати та надходження протягом очікуваного строку служби фінансового інструменту чи більш короткого періоду, де це можливо застосувати, до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання. При обчисленні враховуються всі договірні умови за фінансовим інструментом (наприклад, право на дострокове погашення) та всі винагороди чи додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з фінансовим інструментом та є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки, але не враховуються майбутні збитки за кредитами. Балансова вартість фінансового активу чи фінансового зобов'язання коригується у разі перегляду Банком своєї оцінки платежів або надходжень. Скоригована балансова вартість обчислюється, виходячи з первісної ефективної процентної ставки, а зміни балансової вартості відображаються як процентні доходи чи витрати.

Процентні доходи та витрати від операцій з фінансовими інструментами, що класифікуються як торгові та за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки окремо від чистих прибутків або збитків від цих категорій інструментів.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

При зменшенні відображеної у фінансовій звітності вартості фінансового активу чи групи аналогічних фінансових активів внаслідок зменшення корисності, процентні доходи продовжують визнаватись з використанням первісної ефективної процентної ставки на основі нової балансової вартості.

Комісійні доходи

Банк отримує комісійні доходи від різних видів послуг, що надаються клієнтам. Комісійні доходи можна розділити на такі дві категорії:

- Комісійні доходи, отримані за надання послуг протягом певного періоду

Комісії, отримані від надання послуг протягом певного періоду, нараховуються протягом цього періоду. Такі статті включають комісійні доходи та винагороди за управління активами, відповідальне зберігання та інші управлінські та консультаційні послуги. Комісії за зобов'язаннями з надання кредитів, що, ймовірно, будуть використані, та інші комісії, пов'язані з наданням кредитів, переносяться на наступні періоди (разом із будь-якими додатковими витратами) та визнаються як коригування ефективної процентної ставки за кредитом.

- Комісійні доходи від надання послуг з проведення операцій

Комісії, отримані за проведення або участь у переговорах щодо здійснення операцій від імені третьої сторони, наприклад, укладення угоди про придбання акцій чи інших цінних паперів, або придбання чи продаж компанії, визнаються після завершення відповідної операції. Комісія або частина комісії, пов'язана з певними показниками дохідності, визнається після дотримання відповідних критеріїв.

Дивідендний дохід

Дохід визнається, коли встановлюється право Банку на отримання платежу. Дивідендний дохід від операцій з дольовими інструментами, що класифікуються як торгові та за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, відображається у консолідованому звіті про прибутки та збитки окремо від чистих прибутків або збитків від цих категорій інструментів.

Прибуток на акцію

Розрахунок базового прибутку на акцію здійснено на основі чистого прибутку, що належить акціонерам Банку, та середньозваженої кількості простих акцій в обігу протягом періоду, за вирахуванням власних акцій, викуплених у акціонерів та не проданих. Протягом звітного періоду жодних фінансових інструментів, які мають коригуючий вплив на акції, в обігу не було. Таким чином, прибуток на акцію дорівнює скоригованому чистому прибутку на акцію.

Операції в іноземній валюті

Консолідована фінансова звітність Банку представлена в українських гривнях, які Банк обрав функціональною валютою та валютою звітності. Операції в іноземних валютах первісно відображаються у функціональній валюті за обмінним курсом, що діє на дату здійснення операції. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, перераховуються у функціональну валюту за обмінним курсом, що діє на звітну дату. Прибутки та збитки у результаті перерахунку операцій в іноземній валюті відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки як результат від операцій в іноземній валюті – курсові різниці. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дати первісних операцій. Немонетарні статті, які обліковуються за справедливою вартістю, перераховуються за обмінним курсом, що діє на дату визначення справедливої вартості.

Різниці між договірним обмінним курсом за певною операцією в іноземній валюті та офіційним курсом НБУ на дату такої операції також включаються до результату торгових операцій в іноземній валюті. Офіційні обмінні курси НБУ станом на 31 грудня 2017 та 2016 років становили 28,0672 та 27,1909 гривень за 1 долар США і 33,4954 та 28,4226 гривень за 1 євро, відповідно. Станом на 24 квітня 2018 року офіційні обмінні курси НБУ становили 26,1256 гривень за 1 долар США та 31,9725 гривень за 1 євро.

Нові та переглянуті стандарти та їх тлумачення

Банк застосував такі нові зміни до стандартів, включаючи спричинені ними зміни до інших стандартів, з датою початкового застосування 1 січня 2017 року при складанні цієї консолідованої фінансової звітності:

- Визнання відстрочених податкових активів для нереалізованих збитків (зміни до МСБО 12);
- Ініціатива щодо розкриття інформації (зміни до МСБО 7);
- Річні поліпшення МСФЗ: цикли 2014-2016 (МСФЗ 12).

Дані зміни не мають суттєвого впливу на цю консолідовану фінансову звітність.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Нові або переглянуті стандарти та їх тлумачення, які ще не вступили в силу за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

Наступні нові стандарти, зміни до стандартів та тлумачення ще не набрали чинності станом на 31 грудня 2017 року і не застосовувалися при складанні цієї консолідованої фінансової звітності. Банк планує застосувати дані нововведення в тому звітному періоді, коли вони вступають в силу.

- МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» був випущений у кілька етапів і замінив МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»;
- МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами»;
- МСФЗ 16 «Оренда»;
- КТМФЗ 22 «Питання курсової різниці в операціях з попередніми оплатами»;
- Класифікація та оцінка операцій, платіж за якими здійснюється на основі акцій (зміни до МСФЗ 2);
- Переведення до/з інвестиційної нерухомості (зміни до МСБО 40);
- Щорічні поліпшення МСФЗ: цикл 2014-16 (зміни до МСФЗ 1, МСБО 28);
- КТМФЗ 23 «Невизначеність при розрахунку податку на прибуток»;
- Продаж або внесення активів між інвестором та його асоційованим або спільним підприємством (зміни до МСФЗ 10 та МСБО 28);
- Попередня оплата з негативною компенсацією (зміни до МСФЗ 9);
- Уточнення до МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами»;
- Довгострокові інвестиції в асоційовані або спільні підприємства (зміни до МСБО 28);
- Щорічні поліпшення МСФЗ: цикл 2015-17 (зміни до МСФЗ 3, МСФЗ 11, МСБО 12, МСБО 23);
- МСФЗ 17 «Договори страхування».

Банк буде застосовувати початкову редакцію МСФЗ 9, яку було випущено у липні 2014 року, починаючи з 1 січня 2018 року, та застосує всі зміни до МСФЗ 9 починаючи з цієї ж самої дати. На підставі оцінки, проведеної станом на дату затвердження звіту до випуску, очікується, що загальна сума коригування вхідного залишку власного капіталу Банку на 1 січня 2018 року при впровадженні МСФЗ 9 не перевищуватиме 0,5% капіталу до врахування ефекту відстрочених податків. Вимоги щодо класифікації та оцінки, окрім знецінення, не впливають на капітал Банку.

Фактичний вплив від впровадження 1 січня 2018 року МСФЗ 9 може змінитися, оскільки:

- проведена оцінка є попередньою, оскільки не всі етапи з переходу на новий стандарт були остаточно завершені, і тому можуть бути відкориговані;
- новий стандарт вимагатиме від Банку перегляду облікових процесів та внутрішніх контролів, і ці зміни ще не завершені;
- Банк ще не завершив тестування та оцінку контролів своїх нових IT-систем; отже, наведена вище оцінка може змінитися після того, як буде завершено впровадження;
- системи та пов'язані з ними контролі, що застосовуються для дотримання нових вимог, ще не були випробувані протягом повного звітного періоду;
- нові облікові політики, припущення, судження та використані методи оцінки можуть змінюватися, доки Банк не завершить підготовку своєї першої фінансової звітності, що включає дату впровадження.

Класифікація та оцінка: загальна характеристика

МСФЗ 9 містить новий підхід до класифікації та оцінки фінансових активів, що відображає бізнес-модель управління фінансовими активами та характеристики їх грошових потоків.

МСФЗ 9 включає три основні категорії фінансових активів: що оцінюються за амортизованою собівартістю, справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході (FVOCI) та справедливою вартістю з визнанням переоцінки у прибутках або збитках (FVTPL). Це усуває такі існуючі категорії МСБО 39: утримувані до погашення, кредити та дебіторська заборгованість та наявні для продажу.

Фінансовий актив підлягає оцінці за амортизованою собівартістю, якщо одночасно виконуються наступні умови:

- актив утримують в рамках бізнес-моделі, мета якої – утримання активів задля збирання контрактних грошових потоків;

- контрактні умови фінансового активу обумовлюють надходження у певні дати грошових потоків, які є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків за непогашеною частиною основної суми.

Фінансовий актив класифікується для подальшої оцінки як FVOCI, якщо він утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є як збір контрактних грошових потоків, так і продаж фінансових активів; а договірні умови фінансового активу передбачають надходження у певні дати грошових коштів, які є виключно сплатою основної суми та відсотків за непогашеною частиною основної суми.

При первісному визнанні дольового інструменту, який не утримується для торгівлі, Банк може прийняти нескасовне рішення щодо відображення подальших змін справедливої вартості інструменту в іншому сукупному доході. Цей вибір здійснюється за кожною інвестицією окремо, та в основному стосується стратегічних інвестицій, які не є інвестиціями в дочірні підприємства.

Усі інші фінансові активи, тобто фінансові активи, які не відповідають критеріям класифікації за амортизованою собівартістю, або FVOCI, класифікуються для подальшої оцінки за справедливою вартістю з визнанням її змін у прибутках або збитках. Крім того, Банк має право при первісному визнанні нескасовно призначити для фінансового активу категорію FVTPL, якщо такий вибір усуває або значно зменшує непослідовність в оцінках або відображенні (яку інколи називають «неузгодженістю обліку»), що виникла б в іншому випадку внаслідок оцінки активів або зобов’язань чи визнання прибутків або збитків за ними різними методами (в інший спосіб).

МСФЗ 9 в основному зберігає існуючі вимоги МСБО 39 для класифікації фінансових зобов'язань, однак існують відмінності у вимогах щодо презентації власного кредитного ризику.

Оцінка бізнес-моделі

Банк проведе оцінку мети бізнес-моделі, в рамках якої утримується фінансовий актив на портфельній основі, оскільки такий спосіб найкраще відображає порядок управління бізнесом та надання інформації керівництву.

При визначенні належної бізнес-моделі, враховуватимуться наступні висновки:

- як оцінюється ефективність бізнес-моделі (і фінансових активів, що відносяться до цієї бізнес-моделі) та яким чином звітується ключовому управлінському персоналу;
- яким чином оцінюються ризики, що впливають на ефективність бізнес-моделі (а також на фінансові активи, що відносяться до цієї бізнес-моделі) та способи управління цими ризиками;
- як винагороджуються менеджери - наприклад, чи компенсація залежить від справедливої вартості активів, якими управляють, чи від надходження контрактних грошових потоків;
- частота, вартість і час продажу за минулі періоди, причини такого продажу та очікування щодо продажу в майбутньому;
- чи є діяльність з продажу або збір контрактних грошових потоків для бізнес-моделі невід'ємною складовою, чи лише виключенням (бізнес-модель «утримувати з метою накопичення» проти «утримувати та продавати»).

Фінансові активи, які утримуються для торгівлі, та такі, управління та оцінка результатів за якими здійснюється на основі справедливої вартості, будуть оцінюватись за FVTPL.

Аналіз характеристик контрактних грошових потоків

Якщо Банк визначає, що бізнес-модель певного портфеля полягає в утриманні фінансових активів задля збирання контрактних грошових потоків (або як задля збирання контрактних грошових потоків, так і для продажу фінансових активів), проводиться оцінка, чи контрактні умови фінансового активу передбачають надходження у певні дати грошових потоків, які є лише погашенням основної суми та сплатою відсотків за непогашеною частиною основної суми. З цією метою проценти визначаються як компенсація часової вартості грошей та кредитного ризику, пов'язаного з непогашеною протягом певного періоду часу частиною основної суми, та інших базових для кредитування ризиків та витрат, а також маржі прибутку. Ця оцінка здійснюватиметься за кожним інструментом окремо та за станом на дату первісного визнання фінансового активу.

Оцінюючи, чи контрактні грошові потоки є виключно виплатами основної суми та процентів, Банк розглядатиме договірні умови інструмента. Це включатиме оцінку того, чи фінансовий актив передбачає договірні умови, згідно яких строки чи суми контрактних грошових потоків можуть змінюватись таким чином, що не відповідатиме зазначеним умовам. Банк розгляне:

- умови дострокової оплати, продовження контракту;
- леверидж-опції;
- вимога обмежується визначеними активами або грошовими потоками;
- контрактно зв'язані інструменти.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

У 2018 році Рада з міжнародних стандартів фінансової звітності опублікувала поправку до МСФЗ 9 щодо особливостей дострокової оплати з негативною компенсацією. Негативна компенсація виникає, коли договірні умови дозволяють позичальнику достроково погасити інструмент, але сума дострокової оплати може бути меншою, ніж неоплачена частина основної суми та відсотків. Для призначення оцінки за амортизованою собівартістю, негативна компенсація повинна бути «обґрунтованою компенсацією за дострокове припинення дії контракту». Банк не очікує суттєвого обсягу угод з негативною достроковою оплатою та негативною компенсацією, які підлягатимуть обов'язковій оцінці FVTPL.

Оцінка впливу

МСФЗ 9 вплине на класифікацію та оцінку фінансових активів, що утримувались станом на 1 січня 2018 року Банку, наступним чином:

- Грошові кошти та їх еквіваленти, заборгованість кредитних установ, кредити клієнтам та інші фінансові активи, які класифікуються як кредити та дебіторська заборгованість, що оцінюються за амортизованою собівартістю згідно з МСБО 39 також в цілому будуть оцінюватись за амортизованою собівартістю згідно з МСФЗ 9; Банком було проведено тести на відповідність контрактних грошових потоків (SPPI-test) або еталонне тестування (Benchmark test);

- Торгові цінні папери представлені борговими інструментами будуть оцінюватись за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у прибутках або збитках;

- Інвестиційні цінні папери, класифіковані як наявні для продажу згідно з МСБО 39 та представлені дольовими інструментами будуть оцінюватись за FVTPL згідно з МСФЗ 9; Банк не буде використовувати нескасовну опцію вибору подальшої презентації змін справедливої вартості в іншому сукупному доході;

- Інвестиційні цінні папери, класифіковані за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку згідно з МСБО 39 та представлені борговими інструментами будуть оцінюватись за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході (FVOCI); банк вважає, що ці фінансові інструменти утримуються в рамках бізнес-моделі, мета якої як отримання контрактних грошових потоків, так і продаж фінансових активів.

Знецінення: загальна характеристика

Розрахунок очікуваних кредитних збитків вимагає використання облікових оцінок. Керівництво також має вдаватись до суджень при застосуванні облікової політики Банку.

Банк оцінює на прогнозній основі очікувані кредитні збитки, пов'язані з активними борговими інструментами, що відображаються за амортизованою собівартістю та FVOCI а також заборгованістю, що виникає за наданими зобов'язаннями з кредитування, орендною дебіторською заборгованістю та фінансовими гарантіями. Банк формує резерв за такими збитками на кожну звітну дату.

Цей розділ надає огляд аспектів МСФЗ 9, які передбачають більш високий ступінь судження або складності та основних джерел невизначеності оцінок, що несуть значний ризик спричинення необхідності здійснення суттєвих коригувань вартості протягом наступного фінансового року.

Оцінка очікуваних кредитних збитків

Оцінка очікуваних кредитних збитків відображає об'єктивну та ймовірнісно-зважену суму, яка визначається шляхом оцінки ряду ймовірних результатів, часової вартості грошей та обґрунтованої і прийнятної інформації, яка доступна без надмірних витрат або зусиль на звітну дату про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов.

Оцінка резервів під очікувані кредитні збитки для фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю та за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході, є областю, яка вимагає використання складних моделей та суттєвих припущень щодо майбутніх економічних умов та стану обслуговування боргу. Суттєвими судженнями, що необхідні при застосуванні вимог бухгалтерського обліку для оцінки очікуваних кредитних збитків, є:

- визначення критеріїв суттєвого збільшення кредитного ризику;

- вибір відповідних моделей та припущень для оцінки очікуваних кредитних збитків;

- визначення кількості та відносної ваги прогнозних сценаріїв для кожного виду продукту / ринку та відповідних очікуваних кредитних збитків;

- визначення груп подібних фінансових активів для оцінки очікуваних кредитних збитків.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Для Банку кредитний ризик обумовлюється ризиком понесення фінансових втрат, якщо будь-який з наших контрагентів, клієнтів або ринкових партнерів не виконує свої договірні зобов'язання перед нами. Кредитний ризик виникає в основному за міжбанківськими, комерційними та споживчими кредитами, а також за наданими зобов'язаннями з кредитування, пов'язаними з такою кредитною діяльністю, але може також виникати внаслідок надання забезпечення у формі фінансових гарантій, акредитивів та акцептів.

Оцінка кредитної заборгованості для цілей управління ризиками є складною і вимагає використання моделей, оскільки заборгованість змінюється при зміні ринкових умов, очікуваних грошових потоків та з плином часу. Оцінка кредитного ризику щодо портфеля активів передбачає подальші оцінки, як щодо ймовірності виникнення дефолту, відповідних коефіцієнтів збитків та кореляцій виникнення дефолту між контрагентами. Банк розраховує кредитний ризик, використовуючи ймовірність дефолту (PD), заборгованість під ризиком дефолту (EAD) та розмір збитку у випадку настання дефолту (LGD). Це переважний підхід, який використовується для оцінки очікуваних кредитних збитків згідно з МСФЗ 9.

МСФЗ 9 передбачає триступеневу модель зменшення корисності, яка базується на змінах в кредитній якості інструменту з моменту первісного визнання. Згідно даної моделі, фінансовий інструмент, який не є кредитно-знеціненим при первісному визнанні, класифікується на Стадії 1, а його кредитний ризик підлягає подальшому постійному моніторингу. Якщо відбулось суттєве збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання, фінансовий інструмент переводиться до Стадії 2, але він ще не вважається кредитно-знеціненим. Якщо фінансовий інструмент є кредитно-знеціненим, він переміщується до Стадії 3.

Для фінансових інструментів, що знаходяться на Стадії 1, очікувані кредитні збитки оцінюються в сумі частини очікуваних протягом усього строку дії фінансового інструменту збитків, що можуть виникнути в результаті настання подій дефолту протягом наступних 12 місяців. Очікувані кредитні збитки для інструментів на Стадіях 2 або 3, оцінюються виходячи з кредитних збитків, очікуваних від подій дефолту протягом усього строку дії інструмента. Згідно з МСФЗ 9 при розрахунку очікуваних кредитних збитків необхідно враховувати прогнозну інформацію. Придбані або створені кредитно-знецінені фінансові активи - це фінансові активи, що є кредитно-знеціненими на дату первісного визнання. Очікувані кредитні збитки для таких інструментів завжди вимірюються виходячи з усього строку дії.

Фінансові активи, що є кредитно-знеціненими, визначаються МСФЗ 9 подібно до фінансових активів, які знецінені згідно з МСБО 39 (Примітка 11).

Суттєве збільшення кредитного ризику

Банк констатує суттєве збільшення кредитного ризику за фінансовим інструментом, якщо виконується один або декілька з наведених нижче кількісних, якісних та допоміжного критеріїв.

Кількісні критерії

Банк використовує кількісні критерії як основний показник суттєвого збільшення кредитного ризику для всіх матеріальних портфелів. Для кількісного оцінки Банк порівнює криву ймовірності настання дефолту протягом усього строку дії інструмента за станом на дату оцінки з прогнозною кривою ймовірності настання дефолту протягом усього строку дії інструмента за станом на дату первісного визнання. Для оцінки ймовірності настання дефолту протягом усього строку дії інструмента за станом на дату первісного визнання, здійснюється припущення про структуру кривої. У випадку фінансових інструментів з високими кредитними рейтингами передбачається, що крива ймовірності настання дефолту з часом погіршуватиметься. З іншого боку, для фінансових інструментів з низькими кредитними рейтингами передбачається, що крива ймовірності настання дефолту з часом покращуватиметься.

Ступінь поліпшення або погіршення буде залежати від рівня початкового рейтингу. Для того, щоб зробити обидві криві порівнюваними, масштаб кривих ймовірності настання дефолту зменшується до рівня щорічних ймовірностей. Загалом вважається, що відбулося значне збільшення кредитного ризику у разі відносного збільшення ймовірності настання дефолту до 250%, хоча ця сума може бути меншою з огляду на кілька обмежувальних факторів, таких як близькість до кінцевого терміну погашення та власне портфель продуктів. Жодна загальноприйнята ринкова практика щодо значення показника, при якому фінансовий інструмент повинен бути переведений до Стадії 2, Банку невідома. З огляду на це, очікується, що рівень, при якому збільшення ймовірності настання дефолту на звітну дату, буде вважатись суттєвим, буде визначено з часом в результаті ітеративного процесу взаємодії між учасниками ринку та регуляторами.

Якісні критерії

Банк використовує якісні критерії як вторинний показник суттєвого збільшення кредитного ризику для всіх матеріальних портфелів. Переведення до Стадії 2 відбувається, коли виконуються наступні критерії. Для державних, банківських, корпоративних та портфелів проектного фінансування, якщо щодо позичальника виконується один або кілька з наступних критеріїв:

- наявні індикатори зовнішнього ринку;
- відбулися зміни умов договору;
- було змінено управлінський підхід;

- застосовується експертне судження.

Оцінка суттєвого збільшення кредитного ризику враховує прогнозні дані та проводиться щоквартально на рівні окремих угод для всіх портфелів нероздрібного бізнесу Банку. Оцінка суттєвого збільшення кредитного ризику враховує прогнозні дані та проводиться щомісячно на рівні окремих угод для всіх портфелів роздрібного бізнесу Банку.

Допоміжний критерій (перестрахування)

Додатковий критерій застосовується та, відповідно, за фінансовим інструментом визнається суттєве збільшення кредитного ризику, якщо позичальник прострочив оплату за контрактом більш ніж на 30 днів. В окремих випадках припущення про те, що фінансові активи, прострочені більш ніж на 30 днів, мають бути відображені на Стадії 2, спростовується.

Виключення щодо низького кредитного ризику

Банк не використовував виключення щодо інструментів з низьким рівнем кредитного ризику для кредитного бізнесу, однак він вибірково використовує виключення щодо інструментів з низьким кредитним ризиком для боргових цінних паперів.

Визначення дефолту та кредитно-знецінених активів

Визначення дефолту, що використовується Банком повністю узгоджується з визначенням кредитного-знецінення, а дефолт визнається за фінансовим інструментом, у разі дотримання одного або декількох з наступних критеріїв.

Кількісні критерії

Позичальник більше ніж на 90 днів прострочив оплату за контрактом. Припущення про те, що фінансові активи, які прострочені більше ніж на 90 днів, мають бути відображені в Стадії 3 не скасовується.

Якісні критерії

Позичальник не відповідає критерію платоспроможності, що вказує на те, що позичальник зазнає значних фінансових труднощів. Прикладами такої ситуації, є:

- значні фінансові труднощі позичальника;
- смерть позичальника;
- неплатоспроможність позичальника;
- позичальник порушує фінансові умови договору;
- зникнення активного ринку для фінансового активу внаслідок фінансових труднощів;
- надання кредитором уступки за договором, у зв’язку з фінансовими труднощами позичальника;
- висока ймовірність банкрутства позичальника;
- фінансовий актив придбаний або створений з великим дисконтом, що відображає понесені кредитні збитки.

Вищезазначені критерії були застосовані до всіх фінансових інструментів Банку, та узгоджуються з визначенням дефолту, що використовується для цілей управління кредитним ризиком в Банку. Визначення дефолту було послідовно застосоване до моделювання ймовірності настання дефолту (PD), заборгованості під ризиком дефолту (EAD) та розміру збитку у випадку настання дефолту (LGD) при розрахунках очікуваних збитків Банку.

Інструмент перестає вважатись дефолтним (тобто є відновленим), якщо він більше не відповідає жодному критерію визнання дефолту як мінімум протягом 3 місяців поспіль, або довше для реструктуризованих проблемних кредитів. Період в 3 місяці був визначений на підставі аналізу, який враховує ймовірність того, що фінансовий інструмент може повернутися до дефолтного статусу після відновлення та враховує різні визначення відновлення після дефолту.

Характеристика вхідних даних, припущень та методів оцінки

Очікуваний кредитний збиток оцінюється, базуючись на ймовірності настання дефолту протягом наступних 12 місяців, або протягом усього строку дії фінансового інструменту, залежно від того, чи відбулося суттєве збільшення кредитного ризику після первісного визнання, та чи актив розглядається як кредитно-знецінений. Прогнозна економічна інформація приймається до уваги при визначені ймовірності дефолту протягом 12 місяців та за весь строк дії фінансового інструменту (PD), заборгованості під ризиком дефолту (EAD) та розміру збитку у випадку настання дефолту (LGD). Ці прогнози змінюються залежно від типу продукту. Очікувані кредитні збитки – продисконтований добуток показників ймовірності дефолту (PD), розміру збитку у випадку настання дефолту (LGD), заборгованості під ризиком дефолту (EAD) та дисконт-фактора (D).

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Ймовірність дефолту

Ймовірність дефолту відображає вірогідність того, що позичальник не виконає свої фінансові зобов'язання протягом наступних 12 місяців або протягом всього періоду, що залишився, за зобов'язанням. Загалом ймовірність настання дефолту протягом усього строку дії інструменту розраховується з використанням, в якості початкової точки, ймовірності настання дефолту протягом наступних 12 місяців, без дотримання визначеної міри обережності. Після цього використовуються різні статистичні методи для оцінки того, як буде змінюватись ймовірність настання дефолту протягом строку дії кредиту або портфеля кредитів, починаючи від дати первісного визнання. Ймовірність настання дефолту базується на історичних даних та параметричних функціях.

Для оцінки ймовірності настання дефолту непогашеної кредитної заборгованості використовувались різні моделі, які можна згрупувати у наступні категорії:

- за державними установами, державними та місцевими органами самоврядування, страховими компаніями та інститутами спільного інвестування визначення ймовірності настання дефолту здійснюється за допомогою матричного підходу; прогнозна інформація враховується при розрахунку ймовірності настання дефолту за допомогою однофакторної моделі Васічека (Vasicek);

- за корпоративними клієнтами, проектним фінансуваннямта фінансовими установами визначення ймовірності настання дефолту здійснюється, використовуючи параметричну модель виживання (розподіл Вейбулла); прогнозна інформація враховується при розрахунку ймовірності настання дефолту за допомогою однофакторної моделі Васічека (Vasicek);

- за іпотекою клієнтів роздрібного бізнесу та іншими кредитами роздрібного бізнесу визначення ймовірності настання дефолту здійснюється з використанням параметричної моделі виживання в конкуруючих структурах ризику; прогнозна інформація враховується при розрахунку ймовірності настання дефолту за допомогою супутніх моделей.

У деяких випадках, коли вхідні дані наявні не в повній мірі, для розрахунків використовується групування, усереднення та порівняльний аналіз даних.

Розмір збитку у випадку настання дефолту

Показник розміру збитку у випадку настання дефолту відображає очікування Банку про величину збитку за дефолтною заборгованістю. Розмір збитку у випадку настання дефолту залежить від типу контрагента та продукту. Розмір збитку у випадку настання дефолту виражається у вигляді відсотка втрат на одиницю заборгованості на момент дефолту. Розмір збитку у випадку настання дефолту розраховується для ймовірності настання дефолту протягом наступних 12 місяців, або протягом усього строку дії фінансового інструменту, де 12-місячний рівень збитку у випадку настання дефолту - це відсоток збитків, що очікуються, якщо дефолт відбудеться потягом наступних 12 місяців, а розмір збитку для ймовірності настання дефолту протягом усього строку дії фінансового інструменту - це відсоток збитків, що очікуються, якщо дефолт відбудеться протягом очікуваного залишкового строку дії кредиту.

Для оцінки збитку у випадку настання дефолту за непогашеною кредитною заборгованістю використовувались різні моделі, які можна згрупувати у наступні категорії:

- за державними установами розмір збитку у випадку настання дефолту розраховується, використовуючи ринкові джерела інформації;

- за корпоративними клієнтами, проектним фінансуванням, фінансовими установами, державними та місцевими органами самоврядування, страховими компаніями розмір збитку у випадку настання дефолту розраховується шляхом дисконтування грошових потоків, отримуваних під час стягнення заборгованості з боржника; прогнозна інформація за розміром збитку у випадку дефолту обчислюється за допомогою моделі Васічека (Vasicek);

- за іпотекою клієнтів роздрібного бізнесу та іншими кредитами роздрібного бізнесу для оцінювання втрат у випадку настання дефолту використовуються регуляторні оцінки втрат у випадку настання дефолту, за вирахуванням коригувань щодо можливого економічного спаду та інших видів маржі консерватизму. Прогнозна макроекономічна інформація враховується в оцінці втрат у випадку настання дефолту за допомогою відповідної додаткової моделі.

За певних обставин, коли деякі вхідні дані наявні не в повній мірі, використовують альтернативні моделі відновлення, порівняльний аналіз даних та експертні оцінки.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Заборгованість під ризиком дефолту

Заборгованість під ризиком дефолту базується на сумах, які Банк очікує утримувати під час виникнення дефолту, протягом наступних 12 місяців або протягом всього періоду, що залишився. Заборгованість під ризиком настання дефолту протягом наступних 12 місяців або протягом всього періоду дії інструменту визначається на основі очікуваних платежів, які змінюються залежно від типу продукту. Для продуктів, що амортизуються та позик з одноразовим погашенням в кінці терміну, показник заборгованості під ризиком дефолту базується на договірних платежах позичальника за 12 місяців або протягом всього періоду, що залишився. Також в розрахунок враховуються дострокове погашення / рефінансування.

Для поновлюваних («револьверних») продуктів заборгованість під ризиком дефолту прогнозується шляхом використання поточного балансу та коефіцієнту кредитної конверсії, що дозволяє прогнозувати використання кредитного ліміту на момент дефолту. Регуляторні обмеження виключаються при використанні коефіцієнту кредитної конверсії. В окремих випадках, коли деякі вхідні параметри наявні не в повній мірі, для розрахунку використовують порівняльний аналіз даних.

Дисконтування

Ставка дисконтування, яка використовується для розрахунку очікуваних кредитних збитків, крім лізингу та придбаних (створених) знецінених кредитів, є ефективною процентною ставкою або наближеною до неї.

Розрахунок

Очікуваний кредитний збиток це добуток ймовірності дефолту, розміру збитку у випадку дефолту та заборгованості під ризиком дефолту, помножений на ймовірність ненастання дефолту до запланованого строку. Це відображається функцією виживання S. Такий розрахунок показує майбутні значення очікуваних кредитних збитків, які потім дисконтуються на звітну дату та підсумовуються. Розрахункові значення очікуваних кредитних збитків потім зважуються за прогнозним сценарієм.

Для оцінки резервів за непогашеною кредитною заборгованістю на Стадії 3 використовувались різні моделі, які можна згрупувати за наступними категоріями:

- для державних, корпоративних клієнтів, проектного фінансування, фінансових установ, місцевих та регіональних урядів, страхових компаній та інститутів спільного інвестування резерви Стадії 3 розраховуються керівниками по роботі з заборгованістю, які дисконтують очікувані грошові потоки за відповідною ефективною процентною ставкою;

- за роздрібними іпотечними кредитами резерви Стадії 3 розраховуються шляхом обчислення дисконтованої вартості реалізації застави;

- за іншим роздрібним кредитуванням резерви Стадії 3 обчислюються шляхом розрахунку статистично отриманої найкращої оцінки очікуваних збитків, яка була скоригована на непрямі витрати.

Не було зроблено ніяких спроб спростувати припущення про те, що фінансові активи з простроченою понад 90 днів, мають бути відображені на Стадії 3.

Прогнозна інформація

Оцінка суттєвого збільшення кредитного ризику та розрахунок очікуваних кредитних втрат включають прогнозну інформацію. Банк здійснив аналіз та визначив основні економічні показники, що впливають на кредитний ризик та очікувані кредитні збитки для кожного портфеля.

Ці економічні показники та їх вплив на показники ймовірності дефолту, розміру збитку у випадку дефолту та заборгованості під ризиком дефолту залежать від категорії. Також для цього процесу використовується експертна оцінка. Прогноз цих економічних даних («базовий економічний сценарій») здійснюється щоквартально та забезпечує кращу оцінку економіки на наступні три роки. Через три роки, щоб екстраполювати економічні показники на весь залишковий період дії кожного інструмента, був використаний підхід повернення до середнього, що визначає, чи ці дані до настання терміну погашення будуть відповідати тенденції довготривалої середньої ставки або довгострокового середнього темпу зростання. Вплив цих економічних даних на показники ймовірності дефолту, розміру збитку у випадку дефолту та заборгованості під ризиком дефолту було визначено шляхом проведення статистичної регресії, щоб зрозуміти історичний вплив на ставки дефолту та компоненти розміру збитку у випадку дефолту та заборгованості під ризиком дефолту.

У доповнення до базового економічного сценарію також фіксується найкращий результат та найгірший результат, а також використовуються коефіцієнти зважування для забезпечення нелінійності. Банк дійшов висновку, що три сценарії, або менше належним чином охоплюють нелінійність. Коефіцієнти зважування визначаються поєднанням статистичного аналізу та експертного оцінювання, враховуючи діапазон можливих результатів, кожний обраний результат є репрезентативним. Очікувані зважені збитки, визначаються за кожним сценарієм за допомогою відповідної очікуваної моделі кредитних збитків та множаться на відповідний коефіцієнт зважування.

Як і у випадку з будь-якими економічними прогнозами, екстраполяції та ймовірності виникнення супроводжуються високим ступенем властивої невизначеності, і тому фактичні результати можуть істотно відрізнятись від прогнозованих. Банк вважає ці прогнози найкращою оцінкою можливих результатів та охоплює будь-які потенційні нелінійні фактори та асиметричності в рамках різних портфелів Банку.

Аналіз чутливості

Найбільш важливі фактори, що впливають на резерви під очікувані кредитні збитки, є наступними:

- Корпоративні портфелі: валовий внутрішній продукт, рівень безробіття, ставка за довгостроковими державними облігаціями, рівень інфляції;
- Роздрібні портфелі: валовий внутрішній продукт, рівень безробіття, ціни на нерухомість.

Трансформація

Зміни в обліковій політиці, які виникають через прийняття МСФЗ 9, зазвичай застосовуються ретроспективно, крім випадків, які описані нижче:

- Банк буде використовувати можливість не перераховувати порівняльну інформацію за попередні періоди щодо змін класифікації та оцінки (включаючи зменшення корисності). Різниці в балансовій вартості фінансових активів та фінансових зобов'язань, що виникають у результаті застосування МСФЗ 9, будуть визнані у складі нерозподіленого прибутку на 1 січня 2018 року;
- Наступні оцінки мають бути здійснені на підставі фактів та обставин, що існують на дату первинного застосування:
  - визначення бізнес-моделі фінансового активу;
  - встановлення та скасування категорії обліку за FVTPL для деяких фінансових активів та фінансових зобов’язань.

МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами»

МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами» встановлює для суб’єктів господарювання єдину комплексну модель з обліку виручки, що виникає за договорами з клієнтами. З моменту його вступу в силу, він замінить такі стандарти та тлумачення з обліку виручки:

- МСБО 18 «Виручка»;
- МСБО 11 «Будівельні контракти»;
- КТМФЗ 13 «Програми лояльності клієнта»;
- КТМФЗ 15 «Угоди про будівництво нерухомості»;
- КТМФЗ 18 «Отримання активів від клієнтів»;
- ПКТ 31 «Дохід: бартерні операції, пов’язані з рекламними послугами».

Основним принципом нового стандарту є те, що суб’єкт господарювання визнає виручку, щоб відобразити передачу клієнтам обіцяних товарів або послуг на суму, що відповідає винагороді, на яку суб’єкт господарювання, за його очікуваннями, отримає право в обмін на ці товари або послуги. Новий стандарт передбачає детальне розкриття інформації про виручку, надає інструкції щодо операцій, які раніше комплексно не розглядалися і поліпшує інструкції для угод з кількома компонентами. Банк буде застосовувати початкову редакцію МСФЗ 15, яку було випущено у травні 2014 року, починаючи з 1 січня 2018 року. Банк не очікує суттєвого впливу на цю консолідовану фінансову звітність від застосування МСФЗ 15.

МСФЗ 16 «Оренда»

МСФЗ 16 «Оренда» замінює існуючі вимоги з обліку оренди, викладені в:

- МСБО 17 «Оренда»;
- КТМФЗ 4 «Визначення, чи містить угода ознаки оренди»;
- ПКТ 15 «Операційна оренда: заохочення»;
- ПКТ 27 «Оцінка сутності операцій, які мають юридичну форму орендної угоди».

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Стандарт усуває діючу подвійну модель обліку у орендарів, яка розмежовує договори фінансової оренди, що обліковуються на балансі та операційної оренди, з позабалансовим обліком. Натомість запроваджується єдина модель обліку з відображенням на балансі для всіх договорів оренди, за виключенням договорів зі строком оренди, що не перевищує 12 місяців або з низькою вартістю об'єкта оренди. Правила обліку для орендодавців залишаються подібним до існуючих. МСФЗ 16 набирає чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2019 року, або після цієї дати, з можливістю достроково застосування, при умові що МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами» також застосовується. Банк не має наміру застосовувати цей стандарт достроково. Банк оцінює потенційний вплив на консолідовану фінансову звітність від застосування МСФЗ 16.

Не очікується, що наступні переглянуті стандарти та тлумачення будуть мати суттєвий вплив на консолідовану фінансову звітність Банку:

- Щорічні поліпшення МСФЗ: цикл 2014-16 (зміни до МСФЗ 1, МСФЗ 12, МСБО 28);
- Класифікація та оцінка операцій, платіж за якими здійснюється на основі акцій (зміни до МСФЗ 2);
- Переведення до/з інвестиційної нерухомості (зміни до МСБО 40);
- Продаж або внесення активів інвестором в асоційоване або спільне підприємство (зміни до МСФЗ 10 та МСБО 28);
- КТМФЗ 22 «Питання курсової різниці в операціях з попередніми оплатами»;
- КТМФЗ 23 «Невизначеність щодо методів оподаткування доходів»;
- Довгострокові інвестиції в асоційовані або спільні підприємства (зміни до МСБО 28);
- Щорічні поліпшення МСФЗ: цикл 2015-17 (зміни до МСФЗ 3, МСФЗ 11, МСБО 12, МСБО 23);
- МСФЗ 17 «Договори страхування».

5. Суттєві облікові судження та оцінки

Судження

У процесі застосування облікової політики керівництво Банку зробило такі судження, крім облікових оцінок, які мають найбільш суттєвий вплив на суми, відображені у фінансовій звітності:

Класифікація цінних паперів

Цінні папери у портфелі Банку включають державні облігації, облігації підприємств і банків та акції підприємств. При первісному визнанні Банк класифікує цінні папери як фінансові активи, з відображенням змін справедливої вартості як прибутку або збитку, фінансові активи, утримувані до погашення, або фінансові активи, наявні для продажу, з відображенням змін справедливої вартості у іншому сукупному доході.

Невизначеність оцінок

У процесі застосування облікової політики керівництво Банку використовувало свої судження та здійснювало оцінки при визначенні сум, відображених у фінансовій звітності. Найбільш суттєве використання суджень та оцінок включає:

Безперервність діяльності

Керівництво Банку здійснило оцінку щодо його можливості подальшої безперервної діяльності та впевнилось, що Банк має ресурси для продовження діяльності у осяжному майбутньому. До того ж, керівництву не відомо про будь-які значні невизначеності, що можуть викликати значну невпевненість у можливості Банку здійснювати безперервну діяльність. Таким чином, складання фінансової звітності було продовжено виходячи з принципу безперервності діяльності.

Ліквідаційна основа обліку у дочірнього підприємства Банку

11 грудня 2017 року Наглядова Рада ТОВ «Райффайзен Лізинг Аваль» затвердила план підготовки до ліквідації підприємства. Таким чином, фінансова інформація дочірнього підприємства Банку, використана для складання даної консолідованої фінансової звітності, станом на та за рік що закінчився 31 грудня 2017 року, була підготована використовуючи наступні принципи оцінки:

- активи оцінюються на основі очікуваних грошових потоків, що будуть отримані від реалізації активів;
- зобов'язання оцінюються на основі очікуваної суми їх погашення;
- станом на 31 грудня 2017 р. було здійснено додаткове нарахування витрат у частині витрат на ліквідацію в сумі 6 499 тис. грн.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Справедлива вартість фінансових інструментів

У випадках, коли справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань, що обліковуються у консолідованому звіті про фінансовий стан, не може бути отримана шляхом спостережень за активними ринками, вона визначається за допомогою набору технік оцінювання, що включають використання математичних моделей. Вхідні параметри моделей включають доступну ринкову інформацію; у випадку, коли це неможливо, застосування певного судження необхідне для визначення справедливої вартості.

Резерв під зменшення корисності кредитів та дебіторської заборгованості

Банк регулярно проводить аналіз кредитів і дебіторської заборгованості на предмет зменшення корисності. Банк використовує своє судження при оцінці збитків від зменшення корисності в ситуаціях, коли позичальник зазнає фінансових труднощів і відсутній достатній обсяг фактичних даних про аналогічних позичальників. Банк аналогічним чином оцінює зміни майбутніх грошових потоків на основі даних спостережень, що вказують на несприятливу зміну у статусі погашення зобов'язань позичальниками у складі групи або зміну державних чи місцевих економічних умов, що співвідноситься з випадками невиконання зобов'язань за активами у складі групи. Керівництво використовує оцінки, що базуються на історичних даних про історію збитків стосовно активів з аналогічними характеристиками кредитного ризику й об'єктивних ознак зменшення корисності за групами кредитів і дебіторської заборгованості. Банк використовує своє судження при коригуванні даних спостережень стосовно групи кредитів або дебіторської заборгованості для відображення поточних обставин.

Зміни в облікових оцінках

Протягом 2016 року Банк змінив підхід до розрахунку резервів під зменшення корисності кредитів клієнтам роздрібного бізнесу, а саме, Банк розпочав застосовувати більш удосконалені моделі для оцінки параметрів кредитного ризику. При формуванні резервів Банк змінив підхід до розрахунку параметрів кредитного ризику, заснований на розподілі заборгованості за строками прострочення виконання зобов'язань на підхід, заснований на внутрішніх рейтингах клієнтів. Банк почав застосовувати новий підхід до розрахунку резервів під зменшення корисності для кредитів клієнтів роздрібного бізнесу, починаючи з грудня 2016 року. Дана зміна в обліковій оцінці була врахована Банком перспективно.

Відстрочений актив з податку на прибуток

Відстрочений актив з податку на прибуток визнається стосовно усіх невикористаних податкових збитків, коли існує вірогідність отримання прибутку, що підлягає оподаткуванню у майбутньому, щодо якого збитки можуть бути використані. Судження керівництва необхідні для визначення суми відстроченого активу з податку на прибуток, який може бути визнаний, виходячи з вірогідних строків і розміру майбутнього прибутку, що підлягає оподаткуванню, разом із стратегією податкового планування.

6. Інформація за сегментами

Для цілей управління Банк виділяє чотири операційні сегменти, що базуються на продуктах та послугах:

Послуги великим та малим підприємствам	Надання кредитів та інших послуг з кредитування, обслуговування депозитів та поточних рахунків великих, малих та середніх підприємств, а також державних інституцій.
Послуги мікро-підприємствам та фізичним особам	Надання кредитів та інших послуг з кредитування, обслуговування депозитів та поточних рахунків мікро-підприємств та фізичних осіб, надання споживчих кредитів, овердрафтів, обслуговування кредитних карток та здійснення грошових переказів фізичних осіб.
Послуги фінансовим установам	Надання кредитів та інших послуг з кредитування міжнародним фінансовим організаціям.
Управління активами	Казначейство, залучення депозитів фінансових установ та інші функції централізованого управління.

Для цілей звітності за сегментами процентний результат розподіляється з використанням трансфертних ставок, визначених Казначейством, залежно від рівня ставок на міжбанківському ринку.

Керівництво здійснює контроль результатів операційної діяльності кожного підрозділу окремо з метою прийняття рішень щодо розподілу ресурсів та оцінки результатів діяльності. Результати діяльності сегментів визначаються інакше, ніж прибутки та збитки у консолідованій фінансовій звітності, як видно з таблиці, що наведена нижче. Облік податку на прибуток здійснюється на груповій основі.

Трансферні ціни за операціями між операційними сегментами встановлюються на комерційній основі, так само як і з зовнішніми клієнтами.

За 2017 рік у Банку не було доходів від операцій з одним контрагентом, що становили 10 або більше відсотків від усіх доходів (2016 р.: Банк отримав процентні доходи за депозитними сертифікатами, емітованими НБУ, в сумі 1 120 880 тис. грн., що складає 11% від загальних доходів).

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Основна частина доходів від зовнішніх клієнтів генерується операціями з резидентами України. Більшість довгострокових активів зосереджена на території України.

У таблиці нижче представлена інформація про доходи, витрати, активи та зобов'язання бізнес-сегментів Банку станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

2017 р.	*Великі та малі підприємства*	*Мікро-підприємства та фізичні особи*	*Фінансові установи*	*Управління активами*	*Всього*
Доходи					
Процентні доходи	4 191 287	1 365 945	46 969	1 548 142	**7 152 343**
Комісійні доходи	870 680	2 902 848	-	76 238	**3 849 766**
Чисті прибутки від операцій з іноземними валютами:					
- торгові операції	43 037	98 773	-	167 855	**309 665**
Чисті прибутки від операцій з цінними паперами	-	-	-	37 132	**37 132**
Інші доходи	28 334	89 012	-	80 430	**197 776**
Доходи/(витрати) від інших сегментів	1 585 833	1 961 625	-	(3 547 458)	**-**
Всього доходи/(витрати)	**6 719 171**	**6 418 203**	**46 969**	**(1 637 661)**	**11 546 682**
Витрати					
Процентні витрати	(704 815)	(544 531)	-	(210 515)	**(1 459 861)**
Комісійні витрати	(88 034)	(1 403 129)	-	(14 176)	**(1 505 339)**
Резерв під зменшення корисності кредитів	1 262 123	417 662	-	2 216	**1 682 001**
Чисті збитки від операцій з іноземними валютами:					
- курсові різниці	-	-	-	(63 815)	**(63 815)**
Витрати на персонал	(615 489)	(972 187)	-	(80 993)	**(1 668 669)**
Знос і амортизація	(109 565)	(212 239)	-	(93 598)	**(415 402)**
Інші адміністративні та операційні витрати	(476 405)	(856 980)	-	(196 335)	**(1 529 720)**
Відновлення/(зменшення) корисності інших активів та резерви	1 001	3 807	-	(66 424)	**(61 616)**
Зменшення корисності активів, призначених для продажу	-	-	-	(618)	**(618)**
(Витрати)/доходи від інших сегментів	(2 699 403)	(409 587)	(33 410)	3 142 400	**-**
Результат сегменту	**3 288 584**	**2 441 019**	**13 559**	**780 481**	**6 523 643**
Витрати з податку на прибуток					**(1 204 622)**
Прибуток за рік					**5 319 021**
Активи сегменту	32 241 135	5 107 551	950 402	28 717 728	**67 016 816**
Зобов'язання сегменту	23 490 768	28 781 507	-	3 903 988	**56 176 263**
Інша інформація за сегментами					
Капітальні витрати	228 969	282 813	1	43 652	**555 435**

Капітальні витрати включають витрати Банку на придбання основних засобів, нематеріальних активів та інвестиційної нерухомості.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

У наступній таблиці представлено узгодження загальної суми доходів звітних сегментів та доходів від основної діяльності Банку за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

	2017 р.
Доходи звітних сегментів:	
Великі та малі підприємства	6 719 171
Мікро-підприємства та фізичні особи	6 418 203
Фінансові установи	46 969
Управління активами	5 052 197
Всього доходи звітних сегментів	**18 236 540**
Вилучення міжсегментних доходів	**(6 689 858)**
Доходи Банку від основної діяльності	**11 546 682**

Доходи бізнес-сегменту управління активами включають процентні доходи, комісійні доходи, чисті прибутки від операцій з іноземними валютами, чисті прибутки від операцій з цінними паперами, інші доходи та доходи від інших сегментів.

У таблиці нижче представлена інформація про доходи, витрати, активи та зобов'язання бізнес-сегментів Банку станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року:

2016 р.	***Великі та малі підприємства***	***Мікро-підприємства та фізичні особи***	***Фінансові установи***	***Управління активами***	***Всього***
Доходи					
Процентні доходи	3 799 563	1 359 843	-	1 552 320	**6 711 726**
Комісійні доходи	746 467	2 149 350	-	38 735	**2 934 552**
Чисті прибутки від операцій з іноземними валютами:					
- торгові операції	44 437	44 320	-	262 721	**351 478**
Чисті прибутки від операцій з цінними паперами	-	-	-	455 483	**455 483**
Інші доходи	32 321	70 304	-	108 936	**211 561**
Доходи/(витрати) від інших сегментів	1 973 335	2 016 835	-	(3 990 170)	**-**
Всього доходи/(витрати)	**6 596 123**	**5 640 652**	**-**	**(1 571 975)**	**10 664 800**
Витрати					
Процентні витрати	(892 843)	(602 284)	-	(376 606)	**(1 871 733)**
Комісійні витрати	(69 288)	(963 119)	-	(5 421)	**(1 037 828)**
Резерв під зменшення корисності кредитів	536 035	(505 536)	-	(1 984)	**28 515**
Чисті збитки від операцій з іноземними валютами:					
- курсові різниці	-	-	-	(221 894)	**(221 894)**
Витрати на персонал	(496 700)	(906 502)	-	(133 976)	**(1 537 178)**
Знос і амортизація	(87 149)	(169 121)	-	(74 558)	**(330 828)**
Інші адміністративні та операційні витрати	(504 250)	(854 345)	-	(151 650)	**(1 510 245)**
в т.ч. зменшення корисності основних засобів та нематеріальних активів	(10 989)	(17 791)	-	(196)	**(28 976)**
Відновлення/(зменшення) корисності інших активів та резерви	11 159	(18 553)	-	(55 938)	**(63 332)**
Переоцінка інвестиційної нерухомості	-	-	-	(33 754)	**(33 754)**
(Витрати)/доходи від інших сегментів	(2 362 259)	(541 482)	-	2 903 741	**-**
Результат сегменту	**2 730 828**	**1 079 710**	**-**	**275 985**	**4 086 523**
Витрати з податку на прибуток	-	-	-	-	**(369 098)**
Прибуток за рік	**-**	**-**	**-**	**-**	**3 717 425**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

2016 р.	*Великі та малі підприємства*	*Мікро-підприємства та фізичні особи*	*Фінансові установи*	*Управління активами*	*Всього*
Активи сегменту	23 288 370	4 635 256	-	29 441 011	**57 364 637**
Зобов'язання сегменту	19 636 014	24 467 248	-	4 240 700	**48 343 962**
Інша інформація за сегментами					
Капітальні витрати	71 236	118 897	-	33 292	**223 425**

Капітальні витрати включають витрати Банку на придбання основних засобів, нематеріальних активів та інвестиційної нерухомості.

У наступній таблиці представлено узгодження загальної суми доходів звітних сегментів та доходів від основної діяльності Банку за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року:

	2016 р.
Доходи звітних сегментів:	
Великі та малі підприємства	6 596 123
Мікро-підприємства та фізичні особи	5 640 652
Фінансові установи	-
Управління активами	5 321 936
Всього доходи звітних сегментів	**17 558 711**
Вилучення міжсегментних доходів	**(6 893 911)**
Доходи Банку від основної діяльності	**10 664 800**

Доходи бізнес-сегменту управління активами включають процентні доходи, комісійні доходи, чисті прибутки від операцій з іноземними валютами, чисті прибутки від операцій з цінними паперами, інші доходи та доходи від інших сегментів.

7. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають:

	2017 р.	*2016 р.*
Готівкові кошти	5 458 069	3 722 585
Поточний рахунок в Національному банку України	2 321 614	1 592 063
Поточні рахунки в інших кредитних установах	756 361	3 544 856
Кошти овернайт в інших кредитних установах	1 761 687	1 434 151
	10 297 731	**10 293 655**
Мінус - Резерв під зменшення корисності	(503)	(900)
Грошові кошти та їх еквіваленти	**10 297 228**	**10 292 755**

Станом на 31 грудня 2017 року Банк мав концентрацію залишків коштів на поточних рахунках та коштів овернайт в інших кредитних установах у розмірі 2 491 943 тис. грн. від п'яти найбільших банків, чотири з яких мають кредитний рейтинг «інвестиційний клас», визначений рейтинговими агенствами «Moody's» та «Standard and Poor's» (2016 р.: 4 856 463 тис. грн. від п'яти найбільших банків, які мають кредитний рейтинг «інвестиційний клас»).

Динаміка змін у резервах під зменшення корисності на сукупній основі за поточними рахунками в інших кредитних установах, була такою:

	2017 р.	*2016 р.*
На 1 січня	**900**	**551**
(Зменшено)/нараховано за рік	(449)	211
Курсові різниці	52	138
На 31 грудня	**503**	**900**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

8. Обов'язкові резерви в Національному банку України

Національний банк України визначає порядок формування та встановлює вимоги щодо зберігання обов'язкових резервів, які банки повинні виконувати.

Відповідно до вимог НБУ сума обов'язкового резерву розраховується як відсоток від певних зобов'язань Банку за попередній період резервування та повинна зберігатись на поточному рахунку в НБУ.

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років кошти обов'язкового резерву в повному обсязі включено до складу грошових коштів та їх еквівалентів, оскільки обмеження щодо їх використання відсутні (Примітка 7).

Банк дотримувався встановлених вимог щодо обов'язкового резерву станом на 31 грудня 2017 та 2016 років.

9. Торгові цінні папери

Торгові цінні папери включають:

	2017 р.	*2016 р.*
ОВДП	1 099 387	808 776
Казначейські облігації США	28 090	-
Торгові цінні папери	**1 127 477**	**808 776**

10. Заборгованість кредитних установ

Заборгованість кредитних установ включає:

	2017 р.	*2016 р.*
Депозитні сертифікати, емітовані Національним банком України	4 020 253	8 521 536
Короткострокові кредити, що надані іншим банкам	3 061 678	1 629 424
Довгострокові кредити, що надані міжнародним фінансовим організаціям	950 402	-
Інша заборгованість кредитних установ	100	19 780
	8 032 433	**10 170 740**
Мінус - Резерв під зменшення корисності	-	(1 772)
Заборгованість кредитних установ	**8 032 433**	**10 168 968**

Динаміка змін у резервах під зменшення корисності на сукупній основі за короткостроковими кредитами, що надані іншим банкам, була такою:

	2017 р.	*2016 р.*
На 1 січня	**1 772**	**-**
(Зменшено)/нараховано за рік	(1 767)	1 773
Курсові різниці	(5)	(1)
На 31 грудня	**-**	**1 772**

11. Кредити клієнтам

Кредити клієнтам включають:

	2017 р.	*2016 р.*
Великі підприємства	32 580 004	32 182 281
Малі підприємства	2 814 076	3 563 980
Фізичні особи	7 825 106	16 447 125
Мікро-підприємства	1 536 318	1 972 051
	44 755 504	**54 165 437**
Мінус – Резерв під зменшення корисності	(7 406 818)	(26 241 811)
Кредити клієнтам	**37 348 686**	**27 923 626**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Резерв під зменшення корисності кредитів клієнтам

Узгодження змін резерву під зменшення корисності кредитів клієнтам за категоріями є таким:

	Великі підприєм-ства 2017 р.	*Малі підприєм-ства 2017 р.*	*Фізичні особи 2017 р.*	*Мікро-підприєм-ства 2017 р.*	*Всього 2017 р.*
На 1 січня 2017 р.	**10 612 745**	**1 845 146**	**12 715 701**	**1 068 219**	**26 241 811**
Зменшено за рік	(1 117 061)	(145 062)	(353 097)	(64 565)	**(1 679 785)**
Списання	(6 625 895)	(1 365 328)	(8 316 799)	(680 729)	**(16 988 751)**
Відновлення	6 154	4 935	7 813	130	**19 032**
Курсові різниці	(34 826)	(27 863)	(114 460)	(8 340)	**(185 489)**
На 31 грудня 2017 р.	**2 841 117**	**311 828**	**3 939 158**	**314 715**	**7 406 818**
Зменшення корисності на індивідуальній основі	2 707 446	309 975	3 848 975	296 641	**7 163 037**
Зменшення корисності на сукупній основі	133 671	1 853	90 183	18 074	**243 781**
Всього зменшення корисності кредитів	**2 841 117**	**311 828**	**3 939 158**	**314 715**	**7 406 818**
Загальна сума кредитів, зменшення корисності яких визначено на індивідуальній основі, до вирахування суми резерву під зменшення корисності таких активів	4 695 193	330 748	3 888 613	301 205	**9 215 759**

	Великі підприєм-ства 2016 р.	*Малі підприєм-ства 2016 р.*	*Фізичні особи 2016 р.*	*Мікро-підприєм-ства 2016 р.*	*Всього 2016 р.*
На 1 січня 2016 р.	**10 984 685**	**2 579 808**	**15 912 830**	**1 224 392**	**30 701 715**
(Зменшено)/нараховано за рік	(465 137)	(70 898)	398 991	106 545	**(30 499)**
Списання	(879 077)	(895 289)	(5 251 566)	(374 236)	**(7 400 168)**
Відновлення	20 585	12 086	3 981	623	**37 275**
Курсові різниці	951 689	219 439	1 651 465	110 895	**2 933 488**
На 31 грудня 2016 р.	**10 612 745**	**1 845 146**	**12 715 701**	**1 068 219**	**26 241 811**
Зменшення корисності на індивідуальній основі	10 497 333	1 841 980	12 595 430	1 041 524	**25 976 267**
Зменшення корисності на сукупній основі	115 412	3 166	120 271	26 695	**265 544**
Всього зменшення корисності кредитів	**10 612 745**	**1 845 146**	**12 715 701**	**1 068 219**	**26 241 811**
Загальна сума кредитів, зменшення корисності яких визначено на індивідуальній основі, до вирахування суми резерву під зменшення корисності таких активів	12 752 138	1 893 559	12 654 803	1 050 324	**28 350 824**

Кредити, зменшення корисності яких визначено на індивідуальній основі

Згідно з вимогами НБУ, кредити можуть бути списані лише за умови затвердження такого списання Правлінням Банку, а у окремих випадках, на підставі відповідного рішення суду.

Процентні доходи, нараховані за кредитами, стосовно яких був визнаний резерв під зменшення корисності на індивідуальній основі, за 2017 рік, становили 599 079 тис. грн. (2016 р.: 695 329 тис. грн.).

Застава та інші інструменти зменшення кредитного ризику

Розмір та види застави, що вимагається Банком, залежать від оцінки кредитного ризику контрагента. Банк запровадив основні принципи прийнятності різних видів застави та параметрів оцінки.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Основні види отриманої застави включають:

- при комерційному кредитуванні: об'єкти нерухомого майна, запаси та дебіторська заборгованість;
- при кредитуванні фізичних осіб: застава житла, комерційна нерухомість.

Банк зі встановленою періодичністю здійснює моніторинг ринкової вартості застави, переоцінку її вартості, вимагає додаткової застави згідно з базовими угодами.

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2017 року Банк мав концентрацію кредитів у розмірі 7 685 500 тис. грн., наданих десятьом найбільшим позичальникам або групам позичальників (17,17% загального кредитного портфелю) (2016 р.: 10 349 362 тис. грн., 19,11%). За цими кредитами було сформовано резерв у розмірі 548 555 тис. грн. (2016 р.: 6 586 754 тис. грн.).

Кредити надаються переважно в Україні фізичним особам та підприємствам, що здійснюють свою діяльність в таких галузях:

	2017 р.	***%***	***2016 р.***	***%***
Торгові підприємства	13 114 337	29	11 426 579	21
Сільське господарство та харчова промисловість	12 110 509	27	10 497 162	19
Фізичні особи	7 825 106	18	16 447 125	30
Виробництво	5 017 228	11	8 039 789	15
Нерухомість та будівництво	4 799 706	11	5 202 760	10
Послуги	855 774	2	1 490 034	3
Транспорт і зв'язок	583 658	1	693 729	1
Інші галузі	449 186	1	368 259	1
	44 755 504	**100**	**54 165 437**	**100**

Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою

Кредити клієнтам включають дебіторську заборгованість за фінансовою орендою, яку можна проаналізувати таким чином:

	2017 р.		***2016 р.***	
	сукупна	***чиста***	***сукупна***	***чиста***
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою:				
До 1 року	565 272	510 663	962 899	854 274
Від 1 до 5 років	810 359	781 260	1 137 021	1 088 613
Більше 5 років	-	-	8 272	8 084
Незароблені фінансові доходи майбутніх періодів за фінансовою орендою	(83 708)	-	(157 221)	-
Мінус – Резерв під зменшення корисності		(461 517)		(686 048)
Чисті інвестиції у фінансову оренду	**1 291 923**	**830 406**	**1 950 971**	**1 264 923**

Станом на 31 грудня 2017 року кредити клієнтам включали кредити, надані у рамках програм фінансування міжнародними фінансовими установами на суму 2 705 тис. грн. (2016 р.: 30 513 тис. грн.).

12. Активи, призначені для продажу

Активи, призначені для продажу, включають:

	2017 р.	***2016 р.***
Квартири	32 476	43 620
Комерційна нерухомість	23 387	11 560
Транспортні засоби	307	95
Активи, призначені для продажу	**56 170**	**55 275**

Станом на 31 грудня 2017 року Банк утримував у складі активів, призначених для продажу, майно, що перейшло у власність Банку як заставодержателя, а саме – квартири та комерційну нерухомість, загальною балансовою вартістю 32 764 тис. грн. (2016 р.: 43 907 тис. грн.).

Згідно з планом продажу даних об'єктів, Банк має намір реалізувати їх протягом 2018 року.

Активи, призначені для продажу, розкрито за бізнес-сегментом «Управління активами» (Примітка 6).

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

13. Інвестиційні цінні папери

Інвестиційні цінні папери включають:

	2017 р.	*2016 р.*
ОВДП	5 925 271	3 276 190
Облігації українських підприємств	-	104 209
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку	**5 925 271**	**3 380 399**
Акції українських підприємств	2 257	2 257
	2 257	**2 257**
Мінус – Резерв під зменшення корисності	(2 257)	(1 085)
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	**-**	**1 172**

14. Інвестиційна нерухомість

У таблиці нижче представлена інформація про зміну справедливої вартості інвестиційної нерухомості:

	2017 р.	*2016 р.*
На початок року	**160 627**	**243 180**
Надходження	90	1 095
Вибуття	(8 857)	(53 177)
Переоцінка	-	(33 754)
Переміщено з основних засобів	-	5 161
Переміщено до інших активів	-	(1 878)
На кінець року	**151 860**	**160 627**

Остання оцінка інвестиційної нерухомості проводилась незалежним оцінювачем станом на 1 жовтня 2015 року. Справедлива вартість визначалась з урахуванням ринкової інформації. Основою ринкового підходу є аналіз результатів продажу подібних будівель.

У 2016 році справедливу вартість інвестиційної нерухомості, що знаходиться у власності Банку, було переглянуто. Відповідні збитки від уцінки були визнані в складі прибутків або збитків у сумі 33 754 тис. грн. Визнані збитки стосуються переважно нерухомості, що знаходиться у власності Банку та розташована на території проведення антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях.

У 2017 році інвестиційна нерухомість не переоцінювалась, оскільки різниця між балансовою та ринковою вартістю нерухомості була несуттєвою станом на 31 грудня 2017 року.

Керівництво Банку вважає, що станом на 31 грудня 2017 року справедлива вартість об’єктів інвестиційної нерухомості відображає їх ринкову вартість.

Справедлива вартість інвестиційної нерухомості віднесена у категорію Рівень 2 ієрархії справедливої вартості.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

15. Основні засоби

Рух основних засобів був таким:

	Будівлі	*Комп'ютери та обладнання*	*Меблі, інвентар та інші активи*	*Транспортні засоби*	*Незавершене будівництво*	*Всього*
Вартість						
1 січня 2017 р.	**1 602 244**	**1 580 170**	**516 454**	**167 634**	**1 501**	**3 868 003**
Надходження	47 134	185 636	97 782	46 350	13 175	**390 077**
Вибуття	(22 078)	(10 427)	(54 247)	(1 033)	-	**(87 785)**
Переоцінка	(10 806)	-	-	-	-	**(10 806)**
Переміщено до активів, призначених для продажу	(18 259)	-	-	(28 377)	-	**(46 636)**
Переміщення	1 344	287	909	5 503	(8 043)	**-**
31 грудня 2017 р.	**1 599 579**	**1 755 666**	**560 898**	**190 077**	**6 633**	**4 112 853**
Накопичена амортизація						
1 січня 2017 р.	**(51 394)**	**(1 299 497)**	**(442 621)**	**(101 561)**		**(1 895 073)**
Нараховано за рік	(41 309)	(114 920)	(91 020)	(27 713)		**(274 962)**
Вибуття	1 036	10 206	53 729	873		**65 844**
Переоцінка	1 503	-	-	-		**1 503**
Переміщено до активів, призначених для продажу	56	-	-	27 744		**27 800**
31 грудня 2017 р.	**(90 108)**	**(1 404 211)**	**(479 912)**	**(100 657)**		**(2 074 888)**
Залишкова вартість:						
1 січня 2017 р.	**1 550 850**	**280 673**	**73 833**	**66 073**	**1 501**	**1 972 930**
31 грудня 2017 р.	**1 509 471**	**351 455**	**80 986**	**89 420**	**6 633**	**2 037 965**

	Будівлі	*Комп'ютери та обладнання*	*Меблі, інвентар та інші активи*	*Транспортні засоби*	*Незавершене будівництво*	*Всього*
Вартість						
1 січня 2016 р.	**1 661 943**	**1 534 737**	**525 324**	**187 911**	**29 619**	**3 939 534**
Надходження	31 941	92 742	24 124	-	2 895	**151 702**
Вибуття	(3 315)	(48 284)	(59 535)	(3 857)	(24)	**(115 015)**
Зменшення корисності	(47 111)	-	-	-	-	**(47 111)**
Переоцінка	(4 224)	-	-	-	-	**(4 224)**
Переміщено до активів, призначених для продажу	(35 201)	-	-	(16 420)	-	**(51 621)**
Переміщено до інвестиційної нерухомості	(5 262)	-	-	-	-	**(5 262)**
Переміщення	3 473	975	26 541	-	(30 989)	**-**
31 грудня 2016 р.	**1 602 244**	**1 580 170**	**516 454**	**167 634**	**1 501**	**3 868 003**
Накопичена амортизація						
1 січня 2016 р.	**(11 567)**	**(1 241 011)**	**(454 470)**	**(95 199)**		**(1 802 247)**
Нараховано за рік	(42 388)	(105 992)	(43 695)	(25 796)		**(217 871)**
Вибуття	131	47 506	55 544	3 715		**106 896**
Зменшення корисності	1 192	-	-	-		**1 192**
Переоцінка	704	-	-	-		**704**
Переміщено до активів, призначених для продажу	433	-	-	15 719		**16 152**
Переміщено до інвестиційної нерухомості	101	-	-	-		**101**
31 грудня 2016 р.	**(51 394)**	**(1 299 497)**	**(442 621)**	**(101 561)**		**(1 895 073)**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

	Будівлі	*Комп'ютери та обладнання*	*Меблі, інвентар та інші активи*	*Транспортні засоби*	*Незавершене будівництво*	*Всього*
Залишкова вартість:						
1 січня 2016 р.	**1 650 376**	**293 726**	**70 854**	**92 712**	**29 619**	**2 137 287**
31 грудня 2016 р.	**1 550 850**	**280 673**	**73 833**	**66 073**	**1 501**	**1 972 930**

Остання оцінка будівель проводилась незалежним оцінювачем станом на 1 жовтня 2015 року. Справедлива вартість визначалась з урахуванням ринкової інформації. Основою ринкового підходу є аналіз результатів продажу будівель, подібних за ознаками: місцезнаходження, тип, стан та розмір.

У 2016 році нерухомість було переглянуто на предмет зменшення корисності. Збитки від зменшення корисності були визнані в складі іншого сукупного доходу у сумі 16 943 тис. грн. (Примітка 24) як відвернення раніше визнаної переоцінки, та у прибутках або збитках у сумі 28 976 тис. грн. (Примітка 28).

У 2017 році нерухомість не переоцінювалась, оскільки різниця між балансовою та ринковою вартістю будівель була несуттєвою станом на 31 грудня 2017 року. Сума переоцінки, наведена вище стосується об'єктів, що в подальшому були переведені до складу активів, призначених для продажу.

Керівництво Банку вважає, що станом на 31 грудня 2017 року балансова вартість будівель відображає їх ринкову вартість.

Справедлива вартість будівель віднесена у категорію Рівень 2 ієрархії справедливої вартості.

Станом на 31 грудня 2017 року комп'ютери та обладнання, меблі, інвентар та інші активи, та транспортні засоби включають повністю замортизовані активи вартістю 1 376 818 тис. грн. (2016 р.: 1 072 362 тис. грн.).

У випадку відображення будівель за собівартістю балансова вартість була б такою:

	2017 р.	*2016 р.*
Вартість	904 072	883 751
Накопичена амортизація та зменшення корисності	(246 665)	(234 308)
Залишкова вартість	**657 407**	**649 443**

16. Нематеріальні активи

Рух нематеріальних активів був таким:

	Комп'ютерні програми	*Ліцензії*	*Всього*
Вартість			
1 січня 2017 р.	**700 645**	**298 147**	**998 792**
Надходження	116 850	48 418	**165 268**
Вибуття	(10 938)	(1 162)	**(12 100)**
31 грудня 2017 р.	**806 557**	**345 403**	**1 151 960**
Накопичена амортизація			
1 січня 2017 р.	**(443 919)**	**(167 617)**	**(611 536)**
Нараховано за рік	(96 526)	(43 914)	**(140 440)**
Вибуття	10 938	1 161	**12 099**
31 грудня 2017 р.	**(529 507)**	**(210 370)**	**(739 877)**
Залишкова вартість:			
1 січня 2017 р.	**256 726**	**130 530**	**387 256**
31 грудня 2017 р.	**277 050**	**135 033**	**412 083**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

	Комп'ютерні програми	*Ліцензії*	*Всього*
Вартість			
1 січня 2016 р.	**683 759**	**271 559**	**955 318**
Надходження	38 498	32 130	**70 628**
Вибуття	(21 612)	(5 542)	**(27 154)**
31 грудня 2016 р.	**700 645**	**298 147**	**998 792**
Накопичена амортизація			
1 січня 2016 р.	**(387 992)**	**(137 723)**	**(525 715)**
Нараховано за рік	(77 521)	(35 436)	**(112 957)**
Вибуття	21 594	5 542	**27 136**
31 грудня 2016 р.	**(443 919)**	**(167 617)**	**(611 536)**
Залишкова вартість:			
1 січня 2016 р.	**295 767**	**133 836**	**429 603**
31 грудня 2016 р.	**256 726**	**130 530**	**387 256**

Станом на 31 грудня 2017 року нематеріальні активи включали повністю замортизовані активи вартістю 127 836 тис. грн. (2016 р.: 136 112 тис. грн.).

17. Оподаткування

Витрати з податку на прибуток включають:

	2017 р.	*2016 р.*
Поточні податкові витрати	491 597	279
Відстрочені податкові витрати – виникнення та сторнування тимчасових різниць та оціночних резервів	713 025	368 819
Витрати з податку на прибуток	**1 204 622**	**369 098**

Юридичні особи в Україні повинні самостійно подавати податкові декларації.

Згідно з прийнятими положеннями, нормативна ставка податку на прибуток для підприємств складає 18%.

Перенесення податкового збитку на майбутній період визнається виходячи з судження керівництва, що отримання достатнього оподатковуваного прибутку, який можна буде зменшити на невикористані податкові збитки, є ймовірним, та що строк дії цих податкових збитків не закінчується згідно з чинним податковим законодавством.

Суми відстрочених податків оцінюються з використанням ставок податку, що будуть застосовуватися, коли очікується, що тимчасова різниця буде реалізована.

Ефективна ставка податку на прибуток відрізняється від нормативних ставок податку на прибуток. Узгодження сум витрат зі сплати податку на прибуток, розрахованих із застосуванням законодавчо встановлених ставок, та фактично нарахованих сум є таким:

	2017 р.	*2016 р.*
Прибуток до оподаткування	**6 523 643**	**4 086 523**
Нормативна ставка податку	18%	18%
Теоретично обчислена сума податку при застосуванні нормативної ставки	**1 174 256**	**735 574**
Дохід, що не включається до складу оподатковуваного доходу		
- інші доходи	(13 155)	(4 252)
Витрати, які не визнаються у податковому обліку:		
- збитки від курсових різниць	56 538	44 282
- резерви під зменшення корисності та інші резерви	39 650	5 122
- адміністративні та операційні витрати	603	3 168
- інше	78	2 944
Зміни у невизнаних відстрочених податкових активах	(53 348)	(468 371)
Зміни у законодавстві щодо підходу до визначення тимчасових різниць	-	50 631
Витрати з податку на прибуток	**1 204 622**	**369 098**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Відстрочені податкові активи та зобов'язання станом на 31 грудня та їх рух за відповідні роки є таким:

		Виникнення та сторнування тимчасових різниць			*Виникнення та сторнування тимчасових різниць*		
	2015 р.	*У звіті про прибутки та збитки*	*У іншому сукупному доході*	*2016 р.*	*У звіті про прибутки та збитки*	*У іншому сукупному доході*	*2017 р.*
Податковий ефект неоподатковуваних тимчасових різниць:							
Накопичений збиток у податковому обліку	**180 429**	(123 367)	-	**57 062**	(57 062)	-	**-**
Резерв під зменшення корисності кредитів	**870 055**	(208 622)	-	**661 433**	(661 433)	-	**-**
Основні засоби та нематеріальні активи	**44 373**	(23 256)	3 649	**24 766**	5 470	1 407	**31 643**
Нарахування та резерви	**15 550**	(15 550)	-	**-**	-	-	**-**
Всього відстрочені податкові активи	**1 110 407**	**(370 795)**	**3 649**	**743 261**	**(713 025)**	**1 407**	**31 643**
Податковий ефект оподатковуваних тимчасових різниць:							
Інше	**(1 976)**	1 976	-	**-**	-	-	**-**
Відстрочені податкові зобов'язання	**(1 976)**	**1 976**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	**1 108 431**	**(368 819)**	**3 649**	**743 261**	**(713 025)**	**1 407**	**31 643**

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років відстрочені податкові активи не були визнані щодо таких статей:

	2017 р.	*2016 р.*
Резерв під зменшення корисності кредитів	72 168	109 914
Накопичені збитки у податковому обліку	185 728	179 816
Основні засоби та нематеріальні активи	441	383
Нарахування та резерви	24	31
Інше	48 949	70 514
Всього невизнані відстрочені податкові активи	**307 310**	**360 658**

Визнання відстрочених податкових активів в сумі 31 643 тис. грн. (2016 р.: 743 261 тис. грн.) базується на прогнозах керівництва щодо прибутку. Прогнози прибутковості засновані на макроекономічних припущеннях, а саме стабілізації вітчизняної економіки, що також підтверджена міжнародними фінансовими організаціями, та бізнес-стратегії Банку. Також не очікується суттєвих змін у податковому законодавстві.

18. Резерви під зменшення корисності та інші резерви

Динаміка змін у резервах на покриття збитків від зменшення корисності та інших резервах була такою:

	Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	*Інші активи*	*Судові позови, гарантії та зобов'язання*	*Всього*
1 січня 2016 р.	**1 080**	**100 429**	**25 872**	**127 381**
Нараховано	5	31 095	32 232	**63 332**
Списання	-	(4 437)	(7 502)	**(11 939)**
Курсові різниці	-	7 435	2 816	**10 251**
31 грудня 2016 р.	**1 085**	**134 522**	**53 418**	**189 025**
Нараховано	1 172	34 796	25 648	**61 616**
Списання	-	(34 508)	(898)	**(35 406)**
Курсові різниці	-	3 161	1 882	**5 043**
31 грудня 2017 р.	**2 257**	**137 971**	**80 050**	**220 278**

Суми резервів під зменшення корисності активів вираховуються з балансової вартості відповідних активів. Резерви за судовими позовами, гарантіями та зобов'язаннями визнаються як зобов'язання.

19. Інші активи та зобов'язання

Інші активи включають інші активи, що не є фінансовими активами, та інші фінансові активи:

	2017 р.	*2016 р.*
Інші нефінансові активи		
Банківські метали	109 168	98 350
Передоплати	106 270	115 294
Заборгованість працівників	72 473	72 006
Майно, що перейшло у власність Банку як заставодержателя	18 614	155 373
Запаси	7 546	7 216
Інше	40 015	10 026
	354 086	**458 265**
Мінус – Резерв під зменшення корисності	(101 385)	(101 334)
Всього інші нефінансові активи	**252 701**	**356 931**
Інші фінансові активи		
Транзитні рахунки за операціями з платіжними картками	750 807	669 690
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	34 217	62 328
Інші нараховані доходи	31 699	21 300
Похідні фінансові інструменти	-	4 583
Інше	18 092	2 795
	834 815	**760 696**
Мінус – Резерв під зменшення корисності	(36 586)	(33 188)
Всього інші фінансові активи	**798 229**	**727 508**
Всього інші активи	**1 050 930**	**1 084 439**

Інші зобов'язання включають інші зобов'язання, що не є фінансовими зобов'язаннями, та інші фінансові зобов'язання:

	2017 р.	*2016 р.*
Інші нефінансові зобов'язання		
Винагорода працівникам до виплати	229 976	223 927
Нарахування під невикористані відпустки	127 448	104 645
Доходи майбутніх періодів	59 489	67 507
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	33 640	28 548
Інші податки до сплати	29 605	34 429
Передоплати отримані	1 128	803
Інше	55 440	33
Всього інші нефінансові зобов'язання	**536 726**	**459 892**
Інші фінансові зобов'язання		
Транзитні рахунки за операціями з клієнтами	548 512	274 961
Інші нараховані витрати	193 999	152 313
Похідні фінансові інструменти	4 689	804
Кредиторська заборгованість за дивідендами	4 252	4 091
Кредиторська заборгованість з придбання необоротних активів та запасів	1 583	107
Всього інші фінансові зобов'язання	**753 035**	**432 276**
Всього інші зобов'язання	**1 289 761**	**892 168**

Майно, що перейшло у власність Банку як заставодержателя, представлено в основному сільськогосподарським устаткуванням, на яке було звернено стягнення дочірнім лізинговим підприємством.

20. Заборгованість перед кредитними установами

Заборгованість перед кредитними установами включає:

	2017 р.	*2016 р.*
Поточні рахунки інших кредитних установ	1 606 701	424 868
Строкові депозити і кредити від інших кредитних установ:		
Короткострокові	93 170	197 074
Довгострокові	833 597	2 673 163
Заборгованість перед кредитними установами	**2 533 468**	**3 295 105**

Для цілей формування звіту про рух грошових коштів Банк розподіляє кошти, залучені від кредитних установ, на операційну та фінансову діяльність. Поточні рахунки та короткострокові депозити і кредити від інших кредитних установ включені до операційної діяльності; довгострокові депозити і кредити від інших кредитних установ – до фінансової діяльності.

Розподіл строкових депозитів і кредитів від інших кредитних установ на коротко- та довгострокові проведено на підставі початкових строків погашення, встановлених відповідними договорами.

Узгодження змін довгострокових кредитів, отриманих від інших кредитних установ, що відноситься до фінансової діяльності є таким:

	2017 р.	*2016 р.*
Довгострокові кредити від інших кредитних установ станом на початок року	2 673 163	4 926 132
Процентні витрати нараховані	184 903	233 419
Сплата нарахованих процентів	(184 903)	(233 419)
Сплата основної суми боргу	(1 841 905)	(2 798 249)
Курсові різниці	2 339	545 281
Довгострокові кредити від інших кредитних установ станом на кінець року	**833 597**	**2 673 163**

21. Заборгованість перед клієнтами

Заборгованість перед клієнтами включає:

	2017 р.	*2016 р.*
Поточні рахунки	41 891 030	34 064 687
Строкові депозити	10 381 245	10 038 575
Заборгованість перед клієнтами	**52 272 275**	**44 103 262**
Забезпечення гарантій, акредитивів, авальованих векселів (Примітка 25)	227 102	124 621

Заборгованість перед клієнтами за категоріями:

	2017 р.	*2016 р.*
Бюджетні організації	343 830	367 788
Великі підприємства	19 627 983	15 795 406
Малі підприємства	3 518 955	3 472 820
Фізичні особи	19 315 764	16 365 064
Мікро-підприємства	9 465 743	8 102 184
Заборгованість перед клієнтами	**52 272 275**	**44 103 262**

Станом на 31 грудня 2017 року строкові депозити юридичних осіб у розмірі 2 077 907 тис. грн. (2016 р.: 1 600 639 тис. грн.) включали депозити, отримані від п'яти найбільших вкладників юридичних осіб.

Аналіз рахунків клієнтів за галузями є таким:

	2017 р.	*2016 р.*
Фізичні особи	19 315 764	16 365 064
Торгівля	12 013 467	8 939 101
Сільське господарство	4 952 566	5 266 723
Медіа та IT	2 596 848	2 120 033
Виробництво	2 104 680	1 687 923
Соціальна інфраструктура	1 680 488	1 365 265
Будівництво	1 491 544	1 240 900
Консалтинг	1 203 400	1 034 296
Транспорт і зв'язок	1 049 477	806 893
Хімічна промисловість	1 033 304	590 136
Видобувна промисловість та металургія	937 848	790 947
Машинобудування	914 540	1 100 099
Операції з нерухомим майном	735 522	565 811
Фінансові послуги	695 538	842 649
Інше	1 547 289	1 387 422
Заборгованість перед клієнтами	**52 272 275**	**44 103 262**

22. Випущені боргові цінні папери

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років Банк не мав випущених боргових цінних паперів.

23. Субординований борг

У 2016 році Банк здійснив дострокове погашення субординованого боргу.

Станом на 31 грудня 2017 року Банк не мав субординованого боргу.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

24. Капітал

Статутний капітал

Станом на 31 грудня 2017 року випущений та зареєстрований статутний капітал Банку складався з 61 495 162 580 простих акцій та 50 000 000 привілейованих акцій (2016 р.: 61 495 162 580 простих акцій та 50 000 000 привілейованих акцій), номінальною вартістю 0,10 грн. кожна.

Всі прості акції дають однакові права голосу, а також рівні права на отримання дивідендів та повернення капіталу. Привілейовані акції не надають право голосу і гарантують отримання фіксованих дивідендів у розмірі 0,014 грн. на одну акцію.

Номінальна вартість та кількість повністю оплачених акцій за роки, що закінчились 31 грудня 2017 та 2016 років, були такими:

	Кількість повністю оплачених акцій, тис.		*Номінальна вартість, тис. грн.*		*Скоригована вартість, тис. грн.*
	Прості	*Привілейовані*	*Прості*	*Привілейовані*	
31 грудня 2016 р.	**61 495 163**	**50 000**	**6 149 516**	**5 000**	**6 154 516**
31 грудня 2017 р.	**61 495 163**	**50 000**	**6 149 516**	**5 000**	**6 154 516**

За роки, що закінчились 31 грудня 2017 та 2016 років, зміни в статутному капіталі були відсутні.

Статутний капітал Банку був сформований за рахунок внесків у гривнях і акціонери мають право на отримання дивідендів та будь-який розподіл капіталу в гривнях.

Дивіденди

Згідно із законодавством України, резерви, що розподіляються, обмежені залишком нерозподіленого прибутку, який відображений у фінансовій звітності Банку, складеній згідно з МСФЗ, та/або прибутком за звітний рік, якщо Банк має накопичений збиток, перенесений на майбутні періоди.

Розподіл дивідендів не може здійснюватися, якщо:

- суб'єкт господарювання має зобов'язання щодо обов'язкового викупу своїх акцій;
- сума його власного капіталу (чистих активів) є меншою, ніж сума його статутного та резервного капіталу;
- розпочато процедуру визнання суб'єкта господарювання неплатоспроможним.

Згідно із законодавством України, якщо резервний капітал Банку сформований не в повному обсязі (сума резервного капіталу повинна складати 25% від суми його регулятивного капіталу), 5% чистого прибутку повинно бути спрямовано до резервного капіталу. Залишок чистого прибутку може бути використаний для цілей виплати дивідендів.

На Зборах акціонерів, що відбулись 25 квітня 2017 року (27 квітня 2016 року), затверджено виплату дивідендів за простими акціями в розмірі 3 628 912 тис. грн. та за привілейованими акціями в розмірі 700 тис. грн. за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року (2016 р.: виплати дивідендів за акціями Банку за рік, що закінчився 31 грудня 2015 року здійснено не було).

Відповідно до чинного законодавства, у випадку виплати дивідендів Банк повинен зробити авансовий платіж по поточному податку на прибуток, який розраховується згідно з вимогами Податкового Кодексу. Загальна сума авансового платежу по податку на прибуток по виплаті дивідендів протягом 2017 року становила 650 629 тис. грн.

Нижче наведено інформацію щодо дивідендів на акцію, оголошених у 2017 році:

	2016 р., грн.
Прості акції	0,059
Привілейовані акції	0,014

У квітні 2017 року НБУ дозволив купівлю та перерахування іноземної валюти з метою виплати дивідендів за межі України на користь іноземного інвестора за 2016 рік. Однак, залишились додаткові обмеження щодо порядку виплат суми оголошених дивідендів за 2014-2016 роки, а саме протягом одного календарного місяця Банк зможе здійснити купівлю-перерахування іноземної валюти з метою повернення за кордон дивідендів, у межах загальної суми, що не може перевищувати 5 млн. дол. США (еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення відповідної операції).

Додатково сплачений капітал

Додатково сплачений капітал включає суму коштів, отриманих Банком як перевищення суми коштів, отриманих від продажу простих акцій над їх номіналом.

Резерви переоцінки

Рух за статтями резервів переоцінки був таким:

	Резерв з переоцінки основних засобів
На 1 січня 2016 р.	**999 552**
Інший сукупний дохід	
Переоцінка будівель	(3 332)
Зменшення корисності будівель	(16 943)
Податок на прибуток від переоцінки та зменшення корисності будівель	3 649
Всього інший сукупний збиток	**(16 626)**
Амортизація резерву переоцінки	(24 672)
Перенесення резерву переоцінки при вибутті будівель	(18 644)
Перенесення податкового ефекту від переоцінки та зменшення корисності будівель	(2 445)
На 31 грудня 2016 р.	**937 165**
Інший сукупний дохід	
Переоцінка будівель	(7 816)
Податок на прибуток від переоцінки будівель	1 407
Всього інший сукупний збиток	**(6 409)**
Амортизація резерву переоцінки	(23 501)
Перенесення резерву переоцінки при вибутті будівель	(16 431)
Перенесення податкового ефекту від переоцінки будівель	(883)
На 31 грудня 2017 р.	**889 941**

За рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, переоцінка будівель стосується об'єктів, що були переведені до складу активів, призначених для продажу.

Характер та мета інших резервів

Резерв з переоцінки основних засобів

Резерв з переоцінки основних засобів використовується для відображення збільшення справедливої вартості будівель, а також її зменшення, але тією мірою, в якій таке зменшення стосується попереднього збільшення вартості того ж самого активу, попередньо відображеного у складі капіталу.

Резервні та інші фонди

Порядок формування та використання резервних та інших фондів затверджується Загальними зборами акціонерів.

За рахунок прибутку, сформованого відповідно до чинного законодавства України та отриманого Банком за фінансовий рік, після сплати податків, обов'язково формується резервний фонд у сумі 5% від чистого прибутку Банку до досягнення ним 25% розміру регулятивного капіталу Банку. Резервний фонд також може формуватися за рахунок нерозподіленого прибутку минулих років.

У звітному 2017 році було збільшено резервний фонд Банку на 191 032 тис. грн., або 5% від прибутку 2016 року, визначеного відповідно до чинного законодавства України (2016 р.: резервний фонд Банку не було збільшено у зв'язку з відсутністю прибутку у 2015 році).

Прибуток на акцію

	2017 р.	*2016 р.*
Прибуток, що відноситься до простих акцій	5 326 468	3 752 180
Прибуток, що відноситься до привілейованих акцій	700	700
Середньозважена кількість простих акцій в обігу (тис. шт.)	61 495 163	61 495 163
Чистий та скоригований прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,0866	0,0610

25. Договірні та умовні зобов'язання

Оподаткування

Українське законодавство щодо оподаткування та здійснення інших операцій продовжує розвиватися по мірі переходу до ринкової економіки. Законодавчі та нормативні акти не завжди чітко сформульовані, а їх інтерпретація залежить від точки зору місцевих, обласних і центральних органів державної влади та інших урядових органів. Нерідко точки зору різних органів на певне питання не співпадають. Керівництво вважає, що Банк та його дочірні підприємства дотримувалися всіх нормативних положень, і всі передбачені законодавством податки були сплачені або нараховані. У випадках, коли ризик відпливу ресурсів є ймовірним, Банк та його дочірні підприємства нараховують податкові зобов'язання на основі оцінок керівництва.

Діяльність Банку та його фінансовий стан і надалі будуть зазнавати впливу розвитку політичної ситуації в Україні, включаючи застосування існуючих та майбутніх законодавчих та податкових нормативних актів. Керівництво Банку вважає, що зобов'язання, які можуть виникнути у результаті таких непередбачуваних обставин, пов'язаних з його операційною діяльністю, не будуть мати на Банк більшого впливу, ніж на інші подібні підприємства в Україні.

Податкові збитки визнаються, виходячи з думки керівництва, що отримання достатнього оподатковуваного прибутку, проти якого можна буде зарахувати невикористані податкові збитки, є ймовірним. Строк дії цих податкових збитків не обмежений згідно з чинним податковим законодавством. У разі не використання податкового збитку протягом звітного періоду, невикористана сума підлягає врахуванню при розрахунку об'єкта оподаткування в наступних періодах. Починаючи з 2015 року невикористані накопичені податкові збитки станом на 1 січня 2016 року в повному обсязі враховуються при розрахунку об'єкта оподаткування.

Станом на 31 грудня 2017 року керівництво Банку вважає, що інтерпретація Банком норм податкового законодавства, вказаного вище, є належною.

Юридичні аспекти

В ході звичайного ведення операцій Банк виступає стороною різних судових процесів та спорів. Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років Банк здійснює захист своїх інтересів по справі за позовом третьої сторони. У разі програшу по справі, вибуття ресурсів для врегулювання може скласти 307 180 тис. грн. (2016 р.: 274 150 тис. грн.). Протягом 2017 року суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій відхилили позов. У грудні 2017 року третя сторона звернулась з касаційною скаргою до Верховного Суду. За висновком керівництва, очікується, що даний судовий процес не буде мати впливу на фінансовий стан Банку, а ризик відтоку грошових коштів для врегулювання оцінюється як можливий. Керівництво вважає, що остаточний розмір зобов'язань, які можуть виникнути внаслідок цих судових процесів або спорів, не буде мати суттєвого негативного впливу на фінансовий стан чи результати майбутньої діяльності Банку та його дочірніх підприємств.

Інформація щодо подальшого розгляду справи Верховним Судом наведена у Примітці 34.

Договірні та умовні зобов'язання Банку включають наступне:

	2017 р.	***2016 р.***
Гарантії	2 357 314	1 822 266
Авальовані векселі	256 255	196 791
Акредитиви	171 046	235 947
	2 784 615	**2 255 004**
Мінус – Резерви	(12 403)	(19 758)
Договірні та умовні фінансові зобов'язання (до вирахування забезпечення)	**2 772 212**	**2 235 246**
Мінус – Кошти, утримувані як забезпечення гарантій, акредитивів, авальованих векселів	(227 102)	(124 621)
Договірні та умовні фінансові зобов'язання	**2 545 110**	**2 110 625**

Аналіз за строками погашення договірних та умовних зобов'язань наведено у Примітці 29.

Майбутні мінімальні орендні платежі за невідмовною орендою:

	2017 р.	***2016 р.***
До 1 року	90 530	111 698
Від 1 до 5 років	86 912	85 395
Понад 5 років	17 773	25 290
Майбутні мінімальні платежі за орендою	**195 215**	**222 383**

26. Чисті комісійні доходи

Чисті комісійні доходи включають:

	2017 р.	*2016 р.*
Розрахунково-касове обслуговування клієнтів	2 982 264	2 306 719
Операції з конвертації валют	382 692	292 775
Агентські послуги третім сторонам	192 785	135 112
Операції з гарантіями, акредитивами та авалювання векселів	140 568	108 824
Розрахунково-касове обслуговування банків	74 775	38 249
Інше	76 682	52 873
Комісійні доходи	**3 849 766**	**2 934 552**
Розрахунково-касове обслуговування	(1 394 274)	(944 095)
Операції з гарантіями, акредитивами та авалювання векселів	(24 745)	(34 184)
Обслуговування кредитів	(14 017)	(7 204)
Інше	(72 303)	(52 345)
Комісійні витрати	**(1 505 339)**	**(1 037 828)**
Чисті комісійні доходи	**2 344 427**	**1 896 724**

27. Інші доходи

	2017 р.	*2016 р.*
Пені та штрафи отримані	51 628	53 695
Дохід від продажу кредитів	40 744	44 189
Відшкодування орендарями витрат на утримання приміщень	22 296	27 335
Прибуток від реалізації активів, призначених для продажу	21 977	48 145
Дохід від оперативного лізингу	13 294	12 817
Прибуток від вибуття основних засобів та нематеріальних активів	7 666	479
Додаткові надходження від лізингових послуг	3 031	3 967
Прибуток від вибуття інвестиційної нерухомості	1 681	-
Повернення раніше списаної дебіторської заборгованості	10	637
Відновлення вартості майна, що перейшло у власність Банку як заставодержателя	-	3 233
Інше	35 449	17 064
Всього інші доходи	**197 776**	**211 561**

28. Витрати на персонал, інші адміністративні та операційні витрати

Витрати на персонал, інші адміністративні та операційні витрати включають:

	2017 р.	*2016 р.*
Заробітна плата, премії та інші заохочувальні виплати	1 411 758	1 313 630
Нарахування на фонд заробітної плати	256 911	223 548
Витрати на персонал	**1 668 669**	**1 537 178**
Ремонт та обслуговування необоротних активів	551 518	533 610
Оренда та утримання приміщень	169 852	207 857
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	126 443	113 077
Витрати на інкасацію готівкових коштів	107 926	89 081
Послуги зв'язку	74 442	64 007
Операційні податки	64 933	54 349
Витрати на утримання офісу	62 655	53 397
Юридичні та консультаційні послуги	58 505	61 323
Охорона	57 798	40 409
Маркетинг та реклама	41 187	33 629
Витрати на комп'ютерну обробку інформації	35 392	36 938
Витрати на страхування	34 226	32 445
Збитки від реалізації майна, що перейшло у власність Банку як заставодержателя	26 281	12 007
Ліцензії та роялті	21 020	19 450
Витрати на транспорт	14 511	19 829
Навчання персоналу	14 380	12 544
Витрати на відрядження та відповідні витрати	12 084	12 584
Благодійна діяльність	7 371	4 831
Пені та штрафи сплачені	7 001	511
Списання готівкових коштів, наявність яких є непідтвердженою	2 988	98
Збитки від продажу кредитів	2 516	666
Витрати пов'язані із лізингом	2 144	1 497
Переоцінка будівель	1 487	188
Списання вартості майна, що перейшло у власність Банку як заставодержателя	-	40 770
Зменшення корисності основних засобів та нематеріальних активів	-	28 976
Збитки від вибуття інвестиційної нерухомості	-	9 853
Інше	33 060	26 319
Інші адміністративні та операційні витрати	**1 529 720**	**1 510 245**

За рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, переоцінка будівель стосується об'єктів, що були переведені до складу активів, призначених для продажу.

29. Управління ризиками

Вступ

Банківській діяльності притаманний ризик, яким управляють за допомогою постійного процесу виявлення, оцінки та контролю ризиків, з урахуванням лімітів ризику та інших засобів контролю. Процес управління ризиками є вирішальним для постійної прибутковості Банку, а кожний співробітник Банку несе відповідальність за вплив ризиків, пов'язаних з його службовими обов'язками.

Банк наражається на фінансові ризики (кредитний ризик, ризик ліквідності та ринковий ризик) та нефінансові ризики (юридичний, операційний та інші ризики).

Структура управління ризиками

Остаточну відповідальність за встановлення та затвердження цілей у сфері управління ризиками та капіталом несе Спостережна Рада. При цьому Банк має окремі незалежні підрозділи, які відповідають за управління ризиками та моніторинг за ними.

Правління

Правління Райффайзен Банк Аваль відповідає за внесення пропозицій та реалізацію всіх цілей у сфері управління ризиками та капіталом, а також за загальне управління ризиками, контроль та впровадження політики управління ризиками RBI AG в Банку. Регулярні звіти та постійний аналіз ризиків забезпечує достатню основу для прийняття рішень членами Правління щодо доречності процедур у процесі виявлення, оцінки та мінімізації ризиків.

Кредитний комітет

Кредитний комітет несе загальну відповідальність за розробку стратегії управління кредитними ризиками та впровадження принципів, структури, політики та лімітів. Цей комітет відповідає за основні питання, пов'язані з ризиками, і здійснює управління та контроль за процесом прийняття рішень стосовно ризиків. Він також відповідає за затвердження індивідуальних лімітів у межах, встановлених Спостережною Радою Банку. Усі дозволи на надання кредитів Банком видаються Кредитним комітетом.

Комітет з управління активами та пасивами

Комітет з управління активами та пасивами (далі – «КУАП») здійснює управління активами та пасивами Банку у відповідності до нормативно-правової бази України та стандартів RBI AG, забезпечує баланс між ризиками та прибутками. Він також підтримує систему ефективного управління ризиками.

Комітет з управління операційними ризиками

З метою ефективного управління операційним ризиком в Банку створено Комітет з управління операційними ризиками та контролями, діяльність якого спрямована на моніторинг рівня операційного ризику та контроль за дотриманням принципів управління операційним ризиком у відповідності до вимог Національного банку України та Групи RBI AG.

Підрозділ управління ризиками

Банк створив підрозділ управління ризиками, що працює незалежно від інших напрямків діяльності та несе відповідальність за впровадження та дотримання процедур, пов'язаних з управлінням ризиками для забезпечення незалежного процесу контролю.

Казначейство Банку

Казначейство відповідає за управління активами та зобов'язаннями Банку, а також за загальну фінансову структуру. Казначейство також у першу чергу відповідає за ризики фінансування та ліквідності Банку.

Служба внутрішнього аудиту

Процеси управління ризиками у Банку підлягають періодичному аудиту Службою внутрішнього аудиту, яка перевіряє як достатність процедур, так і дотримання Банком цих процедур.

Системи оцінки ризиків та звітування

Банк здійснює регулярний контроль та оцінку ризиків, на які він наражається, керуючись як рекомендаціями НБУ, так і досвідом RBI AG. Основним методом обмеження рівня ризику є встановлення та контроль лімітів. Основою системи лімітів є нормативні показники НБУ та ліміти, прийняті у RBI AG. Інформація про ризики, отримані за різними напрямками діяльності Банку, передається відповідальним бізнес-підрозділам, зокрема – Казначейству, а також групі координації діяльності казначейства у Центральному офісі RBI AG у м. Відень. Переважна частина звітів відносно ризиків формується на щоденній основі, більшість з них також розглядаються на засіданнях КУАП.

Зниження ризику

Банк активно використовує заставу від клієнтів для зниження кредитного ризику. Використання застави в якості забезпечення кредиту дає Банку можливість контролювати активи у разі невиконання зобов'язань позичальником. Застава є потенційним джерелом погашення кредиту. Однак рішення Банку надати кредит не приймається лише на основі наявності достатньої застави або гарантії. Кожне рішення надати кредит супроводжується всебічним кредитним аналізом, що знижує кредитний ризик та підвищує якість кредитного портфелю Банку.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Показник максимального кредитного ризику та фінансовий ефект від застави

Показники максимального кредитного ризику та фінансовий ефект від застави наведено нижче:

	Заборгованість за мінусом резервів 2017 р.	***Вартість застави 2017 р.***
Заборгованість кредитних установ	8 032 433	-
Кредити клієнтам:		
Великі підприємства	29 738 887	14 745 257
Малі підприємства	2 502 248	1 979 921
Фізичні особи	3 885 948	958 097
Мікро-підприємства	1 221 603	423 740
Всього	**45 381 119**	**18 107 015**

	Заборгованість за мінусом резервів 2016 р.	***Вартість застави 2016 р.***
Заборгованість кредитних установ	10 168 968	-
Кредити клієнтам:		
Великі підприємства	21 569 536	11 094 203
Малі підприємства	1 718 834	1 335 715
Фізичні особи	3 731 424	1 150 981
Мікро-підприємства	903 832	355 692
Всього	**38 092 594**	**13 936 591**

Розкрита у таблицях вище інформація базується на зваженій вартості застави, яка дорівнює справедливій вартості, продисконтованій відповідно до внутрішніх політик Банку. Вона відображає суму, яку Банк очікує отримати у разі примусового стягнення забезпечення. Під час розрахунку зваженої вартості застави Банк враховує вартість застави по кожному кредитному договору за найменшою із: балансової вартості кредиту або вартості застави, щоб уникнути надлишкового забезпечення. Для різних видів застави застосовуються різні ставки дисконту відповідно до політики Банку.

Банк вживає ряд заходів, щоб гарантувати погашення кредитів. Після надання кредиту, підрозділ управління ризиками несе відповідальність за управління кредитом, що включає постійний моніторинг фінансового стану позичальника, дотримання позичальником положень, встановлених кредитним договором, а також пошук нових можливостей подальшої співпраці з клієнтом. Моніторинг кредитів забезпечує виявлення на ранніх етапах ознаки того, що у позичальника виникли фінансові труднощі у погашенні кредиту. Це робиться на ранніх етапах, щоб максимізувати вплив коригувальних дій Банку та знизити можливі збитки.

Надмірна концентрація ризиків

Концентрація вказує на відповідну чутливість результатів діяльності Банку до змін у конкретній галузі чи географічному регіоні. Концентрація виникає в тому разі, якщо декілька контрагентів здійснюють однакову господарську діяльність або діяльність в одному географічному регіоні або мають подібні економічні характеристики, що обумовлюють їх здатність виконувати договірні зобов'язання, які зазнають однакового впливу через зміни в економічних, політичних або інших умовах.

З метою уникнення надмірної концентрації ризиків, внутрішні політика і процедури Банку включають конкретні інструкції щодо зосередження уваги на збереженні диверсифікованого портфелю. Весь процес управління кредитами здійснюється за встановленою кредитною політикою. Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років не було значної концентрації ризику у кредитному портфелі Банку.

Кредитний ризик

Кредитний ризик – це ризик понесення Банком збитку у результаті невиконання договірних зобов'язань позичальниками, клієнтами або контрагентами. Банк здійснює управління та контроль кредитного ризику шляхом встановлення лімітів на суму ризику, який він готовий взяти на себе, стосовно окремих контрагентів і географічної та галузевої концентрації, а також шляхом моніторингу рівня заборгованості до встановлених лімітів.

Банк запровадив процес перевірки якості кредитів для забезпечення завчасного виявлення можливих змін кредитоспроможності контрагентів, включаючи регулярний перегляд забезпечення. Ліміти стосовно контрагентів встановлюються шляхом застосування системи класифікації кредитного ризику, яка встановлює рейтинг ризику для кожного контрагента. Рейтинги ризику підлягають регулярному перегляду. Процес перевірки якості кредитів дозволяє Банку оцінювати потенційний збиток у результаті ризиків, на які він наражається, та вживати відповідні заходи для їх усунення.

Для аналізу кредитної якості клієнтів, Банк сегментує кредитний портфель на наступні категорії клієнтів:

- великі підприємства – категорія включає кредити, надані Банком великим корпоративним клієнтам;
- малі підприємства – категорія включає кредити, надані Банком підприємствам малого та середнього бізнесу;
- фізичні особи – категорія включає кредити, надані Банком фізичним особам;
- мікро-підприємства – категорія включає кредити, надані Банком підприємствам малого та середнього бізнесу, які не відносяться до категорій великих та малих підприємств за критеріями об'єму реалізації та сумами наданих кредитних коштів, які визначаються внутрішніми політиками Банку.

Сегментація клієнтів Банку між категоріями «великі підприємства» та «малі підприємства» базується на обсягах реалізації підприємства та сумі наданого кредиту, які визначаються внутрішніми політиками Банку.

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років нормативи кредитного ризику, встановлені Національним банком України, були дотримані та були такими:

	2017 р., %	*2016 р., %*
Н7 «Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента» (нормативне значення не більше 25%)	12,04	12,62
Н8 «Норматив великих кредитних ризиків» (нормативне значення не більше 800%)	21,92	37,53
Н9 «Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами» (нормативне значення не більше 25%)	2,45	12,82

Ризики за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням

Банк надає своїм клієнтам гарантії, за якими Банк має здійснювати платежі від імені відповідних клієнтів. Суми таких платежів стягуються з клієнтів на умовах гарантії. Зазначені гарантії наражають Банк на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і принципів контролю.

Максимальні показники кредитного ризику для статей консолідованого звіту про фінансовий стан після ефекту зниження ризику через згортання чи договори застави, максимально точно відображені у їх балансовій вартості.

У разі відображення фінансових інструментів за справедливою вартістю, їх балансова вартість відображає собою поточний кредитний ризик, але не максимальний ризик, що може виникнути у майбутньому у результаті змін у вартості.

Кредитна якість за категоріями фінансових активів

Управління кредитною якістю фінансових активів в Банку базується на внутрішніх кредитних рейтингах. Політикою Банку передбачено точне та послідовне дотримання рейтингів оцінки ризику в межах кредитного портфеля. Це сприяє зосередженню на управлінні релевантними ризиками та забезпечує порівнюваність показників кредитного ризику для всіх бізнес-ліній та продуктів. Всі внутрішні кредитні рейтинги присвоюються та розподіляються за класами у відповідності до рейтингової політики Банку. Присвоєні кредитні рейтинги регулярно переглядаються.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

У наведеній нижче таблиці відображено кредитну якість за категоріями активів, що стосуються статей консолідованого звіту про фінансовий стан, пов'язаних з кредитуванням.

		Не прострочені і такі, що їх корисність не зменшилась				***Прострочені і такі, що їх корисність зменшилась індивідуально***	
	Примітки	***Високий рейтинг 2017 р.***	***Стандартний рейтинг 2017 р.***	***Нижче стандартного 2017 р.***	***Відсутність рейтингу 2017 р.***		***Всього 2017 р.***
Грошові кошти та їх еквіваленти:	7						
Поточний рахунок в Національному банку України		2 321 614	-	-	-	-	**2 321 614**
Поточні рахунки в інших кредитних установах		715 780	40 581	-	-	-	**756 361**
Кошти овернайт в інших кредитних установах		1 761 687	-	-	-	-	**1 761 687**
		4 799 081	**40 581**	**-**	**-**	**-**	**4 839 662**
Заборгованість кредитних установ:	10						
Національний банк України		4 020 353		-	-	-	**4 020 353**
Іноземні банки		3 061 678	-	-	-	-	**3 061 678**
Міжнародні фінансові організації		950 402	-	-	-	-	**950 402**
		8 032 433	**-**	**-**	**-**	**-**	**8 032 433**
Кредити клієнтам:	11						
Великі підприємства		206 523	14 379 378	13 057 335	3 450	4 933 318	**32 580 004**
Малі підприємства		-	2 034 950	404 530	-	374 596	**2 814 076**
Фізичні особи		1 695 082	1 578 464	349 733	19 878	4 181 949	**7 825 106**
Мікро-підприємства		469 685	580 404	101 890	2 691	381 648	**1 536 318**
		2 371 290	**18 573 196**	**13 913 488**	**26 019**	**9 871 511**	**44 755 504**
Всього		**15 202 804**	**18 613 777**	**13 913 488**	**26 019**	**9 871 511**	**57 627 599**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

	Примітки	Не прострочені і такі, що їх корисність не зменшилась				Прострочені і такі, що їх корисність зменшилась індивідуально 2016 р.	Всього 2016 р.
		Високий рейтинг 2016 р.	Стандартний рейтинг 2016 р.	Нижче стандартного 2016 р.	Відсутність рейтингу 2016 р.		
Грошові кошти та їх еквіваленти:	7						
Поточний рахунок в Національному банку України		1 592 063	-	-	-	-	**1 592 063**
Поточні рахунки в інших кредитних установах		3 483 085	52 653	9 078	40	-	**3 544 856**
Кошти овернайт в інших кредитних установах		1 434 151	-	-	-	-	**1 434 151**
		6 509 299	**52 653**	**9 078**	**40**	**-**	**6 571 070**
Заборгованість кредитних установ:	10						
Національний банк України		8 521 556	-	-	-	-	**8,521 556**
Іноземні банки		1 507 787	-	-	-	-	**1,507 787**
Вітчизняні банки		-	141 397	-	-	-	**141 397**
		10 029 343	**141 397**	**-**	**-**	**-**	**10 170 740**
Кредити клієнтам:	11						
Великі підприємства		-	8 525 580	10 509 565	131	13 147 005	**32 182 281**
Малі підприємства		-	1 184 971	459 721	90	1 919 198	**3 563 980**
Фізичні особи		1 379 755	1 459 908	644 641	20 431	12 942 390	**16 447 125**
Мікро-підприємства		96 500	493 533	266 047	37 735	1 078 236	**1 972 051**
		1 476 255	**11 663 992**	**11 879 974**	**58 387**	**29 086 829**	**54 165 437**
Всього		**18 014 897**	**11 858 042**	**11 889 052**	**58 427**	**29 086 829**	**70 907 247**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Аналіз за строками погашення прострочених кредитів, корисність яких не зменшилась, за класами фінансових активів, суми до вирахування резерву під зменшення корисності:

	До 30 днів 2017 р.	*31 - 60 днів 2017 р.*	*61 - 90 днів 2017 р.*	*Понад 90 днів 2017 р.*	*Всього 2017 р.*
Кредити клієнтам:					
Великі підприємства	237 411	690	-	24	**238 125**
Малі підприємства	41 896	274	929	749	**43 848**
Фізичні особи	252 586	29 151	11 599	-	**293 336**
Мікро-підприємства	75 949	3 040	1 454	-	**80 443**
Всього	**607 842**	**33 155**	**13 982**	**773**	**655 752**

	До 30 днів 2016 р.	*31 - 60 днів 2016 р.*	*61 - 90 днів 2016 р.*	*Понад 90 днів 2016 р.*	*Всього 2016 р.*
Кредити клієнтам:					
Великі підприємства	212 084	-	182 615	168	**394 867**
Малі підприємства	18 163	1 349	1 266	4 861	**25 639**
Фізичні особи	240 337	33 125	14 125	-	**287 587**
Мікро-підприємства	22 501	4 068	1 343	-	**27 912**
Всього	**493 085**	**38 542**	**199 349**	**5 029**	**736 005**

Більш детальна інформація стосовно резерву під зменшення корисності кредитів клієнтам наведена в Примітці 11.

Аналіз зменшення корисності

Для цілей визнання збитків від зменшення корисності фінансових активів у бухгалтерському обліку, Банк використовує модель понесених збитків. Ця модель передбачає, що збитки мають бути визнані лише тоді, коли спостерігаються об'єктивні випадки понесення збитків.

Основні міркування в ході аналізу зменшення корисності кредитів включають:

- прострочені виплати основної суми заборгованості або процентів за кредитом на термін більший, ніж на 90 днів;
- існують будь-які відомі труднощі щодо надходження грошових потоків від контрагентів;
- пониження кредитного рейтингу;
- порушення первісних умов договору.

Банк здійснює аналіз зменшення корисності у двох напрямках: створення резерву під зменшення корисності на індивідуальній та сукупній основі.

Резерв під зменшення корисності на індивідуальній основі

Банк визначає суму резерву під зменшення корисності окремо за кожним суттєвим кредитом в індивідуальному порядку. Питання, що розглядаються при визначенні суми резерву, включають здійсненність бізнес-плану контрагента, його здатність покращувати результати діяльності у разі виникнення фінансових труднощів, грошові надходження та очікувані виплати дивідендів у разі оголошення банкрутом, наявність іншої фінансової підтримки та можлива вартість продажу застави, а також часові рамки очікуваних грошових потоків. Збитки від зменшення корисності оцінюються на кожну звітну дату, якщо будь-які непередбачені обставини не вимагають більшої уваги.

Резерв під зменшення корисності кредитів на сукупній основі

Банк визначає суму резерву під зменшення корисності несуттєвих кредитів, наданих клієнтам (включаючи кредитні картки, іпотечні кредити та незабезпечені споживчі кредити), а також окремих суттєвих кредитів, стосовно яких ще немає об'єктивних ознак зменшення корисності, на сукупній основі. Банк аналізує резерви під зменшення корисності на кожну звітну дату, при цьому кожний кредитний портфель перевіряється окремо.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

В ході аналізу резерву під зменшення корисності кредитів на сукупній основі Банк враховує зменшення корисності, що може мати місце у портфелі, навіть якщо немає об'єктивних ознак зменшення корисності окремих кредитів. Збитки від зменшення корисності визначаються з урахуванням такої інформації: збитки в портфелі у попередніх періодах, поточні економічні умови, відповідний проміжок часу між моментом можливого понесення збитку від зменшення корисності та моментом визначення зменшення корисності як такого, що потребує створення резерву в ході аналізу зменшення корисності окремих активів, а також очікувані надходження та відшкодування у разі зменшення корисності. Надалі резерв під зменшення корисності переглядається підрозділом управління ризиками на предмет відповідності загальній політиці Банку.

Аналіз фінансових гарантій та акредитивів і створення відповідних резервів здійснюється так само, як і аналіз кредитів, наданих клієнтам.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Географічна концентрація фінансових активів та фінансових зобов'язань Банку представлена нижче:

	2017 р.				*2016 р.*			
	Україна	***Країни-члени ОЕСР***	***Інші країни***	***Всього***	***Україна***	***Країни-члени ОЕСР***	***Інші країни***	***Всього***
Активи:								
Грошові кошти та їх еквіваленти	7 790 623	2 468 303	38 302	**10 297 228**	5 325 992	4 917 237	49 526	**10 292 755**
Торгові цінні папери	1 099 387	28 090	-	**1 127 477**	808 776	-	-	**808 776**
Заборгованість кредитних установ	4 020 353	4 012 080	-	**8 032 433**	8 661 181	1 507 787	-	**10 168 968**
Кредити клієнтам	37 347 140	73	1 473	**37 348 686**	27 920 780	88	2 758	**27 923 626**
Інвестиційні цінні папери:								
- за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку	5 925 271	-	-	**5 925 271**	3 380 399	-	-	**3 380 399**
- наявні для продажу	-	-	-		1 172	-	-	**1 172**
Інші фінансові активи	793 304	4 379	546	**798 229**	726 061	1 009	438	**727 508**
Всього активів	**56 976 078**	**6 512 925**	**40 321**	**63 529 324**	**46 824 361**	**6 426 121**	**52 722**	**53 303 204**
Зобов'язання:								
Заборгованість перед кредитними установами	277 542	2 244 274	11 652	**2 533 468**	539 617	2 740 222	15 266	**3 295 105**
Заборгованість перед клієнтами	51 962 328	240 755	69 192	**52 272 275**	43 595 021	440 509	67 732	**44 103 262**
Інші фінансові зобов'язання	688 898	63 348	789	**753 035**	369 815	59 346	3 115	**432 276**
Всього зобов'язань	**52 928 768**	**2 548 377**	**81 633**	**55 558 778**	**44 504 453**	**3 240 077**	**86 113**	**47 830 643**
Чиста балансова позиція	**4 047 310**	**3 964 548**	**(41 312)**	**7 970 546**	**2 319 908**	**3 186 044**	**(33 391)**	**5 472 561**
Чиста позабалансова позиція (Примітка 25)	**2 706 025**	**63 380**	**2 807**	**2 772 212**	**2 197 037**	**13 737**	**24 472**	**2 235 246**

Ризик ліквідності та управління джерелами фінансування

Ризик ліквідності є поточним і потенційним ризиком стосовно доходів або капіталу, що випливає з неможливості виконання Банком своїх зобов'язань при настанні строку їх погашення без понесення недопустимих втрат.

Управління ризиком ліквідності передбачає наступне:

- підтримання резерву ліквідності (ліквідні цінні папери та інші ліквідні активи);
- зниження ризику концентрації зобов'язань;
- розширення ресурсної бази на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- встановлення у разі необхідності додаткових обмежень на активні операції Банку;
- аналіз ситуації на ринку;
- аналіз динаміки активів та зобов'язань з метою виявлення відхилення від запланованих показників;
- дотримання лімітів.

Основними джерелами фінансування є:

- в національній валюті: депозити клієнтів, депозити міжбанківського ринку, облігації, емітовані Банком;
- в іноземній валюті: короткострокові та довгострокові міжбанківські кредити (включаючи позики міжнародних фінансових організацій), а також депозити клієнтів.

Ризик ліквідності вимірюється за трьома основними сценаріями:

- на основі договірних потоків коштів;
- на основі очікуваних потоків коштів, відповідно до очікуваної поведінки окремих продуктів Банку за звичайних ринкових умов (сценарій поточної ситуації);
- на основі кризового сценарію (стрес-тестування).

Основними показниками ступеня ризику ліквідності є:

- співвідношення активів до пасивів у певних часових інтервалах (у випадку сценарію за договірними строками погашення);
- рівень кумулятивних розривів між активами та пасивами в групах часових інтервалів потоків коштів, рівень очікуваного надлишку ліквідності (у випадку сценаріїв поточної ситуації та стрес-тестування);
- значення попереджувальних індикаторів кризи ліквідності.

Критичний рівень відповідного показника визначається величиною встановлених Банком лімітів, контроль за дотриманням яких здійснюється на щоденній основі.

Основні принципи сценарного аналізу

Сценарій на основі договірних строків потоків коштів використовується для обов'язкової звітності перед НБУ та аналізу динаміки балансових статей Банку.

Моделювання поведінки продуктів Банку проводиться згідно зі стандартами Групи RBI AG, враховуючи вимоги рекомендацій Базельського Комітету Банківського нагляду «Базель III: Міжнародна основа оцінки, стандартів та контролю ризику ліквідності» та беручи до уваги специфіку локального ринку.

В основу сценаріїв поточної ситуації покладені наступні фактори:

- стійкість активів та зобов'язань (як строкових, так і безстрокових продуктів);
- ліквідність цінних паперів у портфелі Банку;
- відтік коштів за наданими кредитними лініями та виданими гарантіями;
- якість кредитного портфелю;
- поточний прогноз динаміки активів та пасивів Банку.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

В основі сценарію кризової ситуації покладено загальні рекомендації Базельського Комітету Банківського нагляду «Базель III: Міжнародна основа оцінки, стандартів та контролю ризику ліквідності». Характер кризової ситуації визначається як комбінація репутаційної кризи та загальної ринкової кризи (так званий сценарій «комбінованої» кризи). При цьому враховуються наступні фактори:

- збільшення відтоку коштів депозитів клієнтів;
- дострокове зняття строкових депозитів клієнтів;
- відсутність пролонгації зобов'язань, зменшення їх стійкості;
- зниження надходжень на фоні погіршення якості кредитного портфелю.

Також Банк щоденно моніторить коефіцієнти ліквідності, встановлені НБУ та, за необхідності, здійснює стрес-тестування та аналіз сценаріїв. Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років зазначені нормативи, розраховані у відповідності до вимог НБУ, були такими:

	2017 р., %	*2016 р., %*
Н4 «Норматив миттєвої ліквідності» (грошові кошти та кошти, що знаходяться на поточних рахунках / зобов'язання, що підлягають оплаті за вимогою) (нормативне значення не менше 20%)	41,14	63,56
Н5 «Норматив поточної ліквідності» (активи, що підлягають отриманню протягом 31 дня / зобов'язання, що погашаються протягом 31 дня) (нормативне значення не менше 40%)	56,74	68,42
Н6 «Норматив короткострокової ліквідності» (певні активи з договірним строком погашення до 1 року / зобов'язання з договірним строком погашення до 1 року та позабалансові зобов'язання) (нормативне значення не менше 60%)	84,43	99,14

Аналіз фінансових зобов'язань, згрупованих на основі строків від дати звіту про фінансовий стан до дати погашення згідно з відповідним договором

У наведеній нижче таблиці відображено види і строки погашення фінансових зобов'язань Банку станом на 31 грудня 2017 та 2016 років на основі договірних недисконтованих зобов'язань з виплати коштів:

Фінансові зобов'язання станом на 31 грудня 2017 р.	*До 3 місяців*	*3 - 12 місяців*	*1 - 5 років*	*Понад 5 років*	*Всього*
Заборгованість перед кредитними установами	1 780 493	790 791	-	-	**2 571 284**
Заборгованість перед клієнтами	48 342 371	4 005 636	50 501	5 200	**52 403 708**
Інші фінансові зобов'язання	751 432	161	-	-	**751 593**
в т.ч. похідні інструменти, що погашаються шляхом поставки базового активу:	3 086	161	-	-	**3 247**
- суми до отримання за договорами	(2 508 352)	(9 888)	-	-	**(2 518 240)**
- суми до сплати за договорами	2 511 438	10 049	-	-	**2 521 487**
Всього недисконтовані фінансові зобов'язання	**50 874 296**	**4 796 588**	**50 501**	**5 200**	**55 726 585**

Фінансові зобов'язання станом на 31 грудня 2016 р.	*До 3 місяців*	*3 - 12 місяців*	*1 - 5 років*	*Понад 5 років*	*Всього*
Заборгованість перед кредитними установами	709 655	2 394 065	400 982	-	**3 504 702**
Заборгованість перед клієнтами	40 231 154	3 970 978	39 313	2 374	**44 243 819**
Інші фінансові зобов'язання	431 553	-	-	-	**431 553**
в т.ч. похідні інструменти, що погашаються шляхом поставки базового активу:	81	-	-	-	**81**
- суми до отримання за договорами	(83 809)	-	-	-	**(83 809)**
- суми до сплати за договорами	83 890	-	-	-	**83 890**
Всього недисконтовані фінансові зобов'язання	**41 372 362**	**6 365 043**	**440 295**	**2 374**	**48 180 074**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

До коштів клієнтів включені строкові депозити фізичних осіб. Згідно із законодавством України для депозитних договорів фізичних осіб, що укладені до 6 червня 2015 року існує зобов'язання виплачувати кошти за цими депозитами на вимогу вкладників. Договори депозитів фізичних осіб, що укладені після 6 червня 2015 року можуть містити умови як із можливістю виплати на вимогу так і без такої можливості. Строкові депозити фізичних осіб включені до показників, поданих вище, за строками їх сплати, передбаченими договорами (тобто за умови, що вкладники не вимагатимуть виплати депозитів до строку, зазначеному у договорі). Значна частина депозитів фізичних осіб – це короткострокові депозити і тому у таблиці вони показані у колонці «До 3 місяців».

Станом на 31 грудня 2017 року загальна сума депозитів фізичних осіб, без врахування суми нарахованих, та несплачених відсотків та майбутніх недисконтованих грошових потоків, включених до періоду від 3 до 12 місяців становить 3 492 213 тис. грн. (31 грудня 2016 р.: 3 699 983 тис. грн.). Однак Банк розраховує на те, що більшість клієнтів не вимагатимуть виплат на найбільш ранню можливу дату, коли Банк мав би здійснити відповідну виплату, і таблиця не відображає очікувані грошові потоки, розраховані Банком на основі історичної інформації щодо переукладання депозитів. Дивіться Примітку 31 «Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення» з аналізом активів та зобов'язань Банку за строками, коли вони очікувано будуть отримані чи сплачені.

У наведеній нижче таблиці відображено строки виконання договірних та умовних фінансових зобов'язань Банку, які передбачені відповідними договорами.

	До 3 місяців	*3 - 12 місяців*	*1 - 5 років*	*Понад 5 років*	*Всього*
2017 р.	945 381	1 624 740	214 494	-	**2 784 615**
2016 р.	545 346	1 475 177	234 481	-	**2 255 004**

Банк не очікує на те, що йому доведеться виконати всі договірні та умовні зобов'язання до закінчення строку їх дії.

Видані гарантії, авальовані векселі та акредитиви зобов'язують Банк здійснювати платежі від імені клієнтів у разі конкретної дії, відповідно, може виникнути необхідність у негайних дострокових платежах за цими зобов'язаннями до закінчення договірного строку дії даних зобов'язань.

Аналіз договірних та умовних зобов'язань за типами наведено у Примітці 25.

Згортання фінансових активів та фінансових зобов'язань

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років не було згортання фінансових інструментів у звіті про фінансовий стан.

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років у Банку не було переданих фінансових активів, визнання яких у сукупності не припиняється.

Ринковий ризик

Ринковий ризик - це наявний або потенційний ризик для надходжень або капіталу, який виникає внаслідок несприятливих змін ринкових цін.

Міри ринкового ризику визначено централізовано підрозділом ринкових ризиків Групи RBI AG. Основними показниками є:

- чутливість: залежність теперішньої вартості певної позиції від зміни певних ризик факторів (курсів валют, процентних ставок, тощо);
- VaR: оцінка максимальних ймовірних збитків протягом певного періоду за поточних ринкових умов з визначеним довірчим рівнем;
- стрес-VaR: оцінка максимальних ймовірних збитків протягом певного періоду за кризових умов з визначеним довірчим рівнем;
- показники, що базуються на прибутку/збитку (попереджувальні індикатори): сума накопиченого прибутку/збитку тих чи інших груп інструментів/операцій.

Контроль за дотриманням лімітів проводиться на щоденній основі. Основними категоріями ринкового ризику є валютний та процентний ризики.

Процентний ризик

Процентний ризик - це ризик потенційних втрат від несприятливих та неочікуваних змін процентних ставок, що має вплив на майбутні грошові потоки та справедливу вартість фінансових інструментів.

Основними інструментами управління є:

- політика щодо процентних ставок за операціями з клієнтами Банку;
- інструменти хеджування (наприклад, процентні свопи);

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

- трансфертне ціноутворення;
- неперервний моніторинг та контроль за динамікою позицій.

Банк здійснює щоквартально симуляцію процентного ризику та оцінює вплив на чисті процентні доходи та капітал.

Наведена нижче таблиця відображає чутливість до можливих змін у процентних ставках при незмінному значенні всіх інших змінних консолідованого звіту про прибутки та збитки Банку.

Чутливість чистого процентного доходу відображає вплив припустимих змін у процентних ставках на прибуток до оподаткування Банку за один рік, визначений на основі плаваючої процентної ставки на неторгові фінансові активи та фінансові зобов'язання, наявні станом на 31 грудня 2017 та 2016 років. Ефект впливу на капітал не відрізняється від ефекту впливу на консолідований звіт про прибутки та збитки.

Валюта	*Збільшення у базисних пунктах 2017 р.*	*Чутливість чистого процентного доходу 2017 р.*	*Збільшення у базисних пунктах 2016 р.*	*Чутливість чистого процентного доходу 2016 р.*
Гривня	+49bp	35 166	+55bp	60 874
Євро	+89bp	1 042	+87bp	1 076
Долар США	+125bp	28 473	+164bp	16 450

Валюта	*Зменшення у базисних пунктах 2017 р.*	*Чутливість чистого процентного доходу 2017 р.*	*Зменшення у базисних пунктах 2016 р.*	*Чутливість чистого процентного доходу 2016 р.*
Гривня	-49bp	(35 166)	-55bp	(60 874)
Євро	-89bp	(1 042)	-87bp	(1 076)
Долар США	-125bp	(28 473)	-164bp	(16 450)

Валютний ризик

Валютний ризик - це ризик потенційних збитків внаслідок несприятливих та неочікуваних коливань обмінних курсів іноземних валют, який має потенційний вплив на прибутковість та капітал Банку.

Основними інструментами управління є:

- операції на міжбанківському валютному ринку;
- політика щодо валютного курсу Банку за операціями з клієнтами;
- інструменти хеджування (наприклад, форвардні угоди, індексовані облігації);
- неперервний моніторинг та контроль за динамікою позицій.

Керівництво постійно відстежує та здійснює управління валютною позицією Банку та ставить на меті зменшити відкриту валютну позицію по тим валютам, що мають найбільший вплив на діяльність Банку.

У наведених нижче таблицях зазначені валюти, що наражають Банк на значний ризик станом на 31 грудня 2017 та 2016 років, з огляду на монетарні активи та зобов'язання та прогнозовані грошові потоки. Аналіз полягає у визначенні впливу можливих поміркованих змін в обмінних курсах іноземних валют до гривні при незмінному значенні всіх інших параметрів консолідованого звіту про прибутки та збитки Банку (через наявність монетарних активів та зобов'язань, справедлива вартість яких є чутливою до змін обмінних курсів валют). Вплив на капітал не відрізняється від впливу на консолідований звіт про прибутки та збитки.

Наведені у таблиці від'ємні значення відображають потенційне зменшення чистого доходу або капіталу, тоді як позитивні значення відображають їх потенційне збільшення.

Валюта	*Збільшення обмінного курсу, % 2017 р.*	*Вплив на прибуток до оподаткування 2017 р.*	*Збільшення обмінного курсу, % 2016 р.*	*Вплив на прибуток до оподаткування 2016 р.*
Долар США	0,74%	(1 431)	1,50%	(4 372)
Євро	1,06%	81	1,81%	66
Російський рубль	1,71%	15	2,03%	48

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Валюта	*Зменшення обмінного курсу, % 2017 р.*	*Вплив на прибуток до оподаткування 2017 р.*	*Зменшення обмінного курсу, % 2016 р.*	*Вплив на прибуток до оподаткування 2016 р.*
Долар США	0,88%	1 700	2,20%	6 410
Євро	1,47%	(112)	2,32%	(84)
Російський рубль	1,65%	(15)	4,29%	(102)

Аналіз валютного ризику

	2017 р.			*2016 р.*		
Валюта	*Валютні активи*	*Валютні зобов'язання*	*Довга / (коротка) валютна позиція*	*Валютні активи*	*Валютні зобов'язання*	*Довга / (коротка) валютна позиція*
Долар США	13 898 239	(14 091 638)	**(193 399)**	11 345 138	(11 637 193)	**(292 055)**
Євро	5 157 405	(5 149 807)	**7 598**	3 280 007	(3 276 369)	**3 638**
Російський рубль	181 598	(180 714)	**884**	100 764	(98 388)	**2 376**
Інші	75 179	(65 610)	**9 569**	59 083	(46 520)	**12 563**

Ризик дострокового погашення

Ризик дострокового погашення – це ризик понесення Банком фінансового збитку внаслідок того, що його клієнти та контрагенти погасять зобов'язання або вимагатимуть погашення зобов'язань раніше чи пізніше, ніж очікувалось, наприклад, іпотечні кредити з фіксованою ставкою у випадку зниження процентних ставок.

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років керівництво вважає, що для Банку ризик дострокового погашення є незначним.

Операційний ризик

Операційний ризик – це ризик втрат, що виникає через неадекватні або недосконалі внутрішні процеси, дії персоналу, систем, або в результаті впливу зовнішніх подій. Це визначення включає юридичний ризик та не включає стратегічний та репутаційний ризики.

Банком впроваджено централізовано-децентралізовану систему управління операційним ризиком яка охоплює усі види банківської діяльності та всі структурні рівні: від органів управління до рівня, на якому безпосередньо генерується або приймається ризик.

Банк застосовує принципи, інструменти та методи з управління операційним ризиком, впроваджені у Групі RBI AG. Зокрема, проведення щорічної оцінки ризику, сценарний аналіз, визначення та моніторинг індикаторів раннього попередження операційного ризику, встановлення мінімальних стандартів збору даних про події операційного ризику, ініціювання впровадження заходів з управління операційним ризиком та періодичний моніторинг стану їх виконання, а також звітування з питань управління операційним ризиком Спостережній Раді та Комітету з управління операційними ризиками та контролями.

З метою пом'якшення операційного ризику Банк застосовує оцінку та бюджетування капіталу під операційний ризик. Капітал під операційний ризик розраховується відповідно до стандартизованого підходу. Для відшкодування можливих втрат внаслідок реалізації операційного ризику Банком укладено договори страхування ризиків, пов'язані з господарською та операційною діяльністю Банку.

Система управління операційним ризиком

Управління операційним ризиком включає в себе процес ідентифікації, вимірювання, аналізу та моніторингу схильності до ризику, що виникає внаслідок неадекватних або недосконалих внутрішніх процесів, дій персоналу і систем, або в результаті впливу зовнішніх подій.

Відповідно до централізовано-децентралізованої системи управління операційним ризиком, розподіл повноважень та обов'язків і взаємодія між учасниками процесу управління операційним ризиком базується на моделі трьох ліній захисту від реалізації операційного ризику.

Першою лінією захисту є підрозділи виникнення ризику (бізнес-підрозділи), які генерують операційний ризик та володіють ним. В кожному самостійному структурному-підрозділі Банку призначені менеджери операційного ризику (ORMи) та спеціалізовані фахівці з операційного ризику (DORSи), які відповідають за щоденне управління операційним ризиком. ORMи на проактивній основі вирішують питання щодо використання методів управління операційним ризиком, таких як мінімізація ризику, страхування, ліміти прийняття ризику.

Друга лінія захисту – підрозділ з контролю за операційним ризиком, Головний ризик-менеджер Банку, Комітет з управління операційними ризиками та контролями – забезпечує незалежну оцінку операційного ризику, нагляд та стимулює першу лінію захисту в управлінні операційним ризиком.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Третьою лінією захисту є Служба внутрішнього аудиту, яка перевіряє ефективність та адекватність системи управління операційним ризиком і супутніх процесів. Функція аудиту не є частиною щоденного процесу управління операційним ризиком, Служба внутрішнього аудиту виконує функцію незалежного нагляду.

Інструменти управління операційним ризиком

У Банку впроваджені та діють наступні інструменти управління операційним ризиком:

- *Збір даних про події операційного ризику*: збитки, які виникли внаслідок реалізації події операційного ризику, вносяться до централізованої бази даних з реєстрації інцидентів операційного ризику. До цієї бази вносяться всі події операційного ризику, що відбулися у Банку, починаючи зі встановленого ліміту збитків за ними;

- *Оцінка операційного ризику:* оцінка ризику проводиться на щорічній основі з метою ідентифікації існуючих ризиків, розробки та впровадження заходів з їх мінімізації та сприяє підвищенню рівня обізнаності з питань операційного ризику. Оцінка ризику визначає чистий ризик процесу, підрозділу виникнення ризику або діяльності, яка оцінювалась, з метою якісного управління операційним ризиком. Результати оцінки ризику агрегуються в ризик-профіль операційного ризику Банку;

- *Сценарний аналіз:* процес, в ході якого розглядається вплив надзвичайних, але імовірних, подій на діяльність Банку та оцінюється ймовірність та серйозність настання таких події в межах можливих наслідків. Метою сценарного аналізу є: забезпечення перспективного методу збору малоймовірних подій, які, можливо, не відбувались в Банку, та підвищення обізнаності шляхом надання прогнозу по різним типам ризиків, керування заходами з мінімізації ОР та планами інвестування;

- *Аналіз Головної бухгалтерської книги:* систематичний перегляд та звірка рахунків, що використовуються для відображення подій ОР для забезпечення повноти даних. Аналіз забезпечує детальний перегляд та звірку інформації по рахунках та дозволяє виявити пропущені події;

- *Індикатори раннього попередження операційного ризику*: кількісні показники, які використовуються для виявлення та моніторингу потенційних ризиків. Забезпечують Банк раннім сигналом щодо потенційних проблем або змін в ризик-профілі Банку, що можуть потребувати заходів з реагування.

Ці інструменти дозволяють виявити та оцінити операційний ризик, який властивий всім продуктам, процесам, системам і напрямкам діяльності; встановити причини виникнення ризику, вживати заходів з попередження/мінімізації операційного ризику; переглядаються та вдосконалюються на регулярній основі.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

30. Справедлива вартість фінансових інструментів

У наведеній нижче таблиці відображено балансову та справедливу вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань Банку станом на 31 грудня 2017 року:

31 грудня 2017 р.	*Торгові*	*За справедливою вартістю*	*Кредити та дебіторська заборгованість*	*Наявні для продажу*	*Інші за амортизованою собівартістю*	*Всього балансова вартість*	*Справедлива вартість*
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	-	10 297 228	-	-	**10 297 228**	10 297 731
Торгові цінні папери	1 127 477	-	-	-	-	**1 127 477**	1 127 477
Заборгованість кредитних установ	-	-	8 032 433	-	-	**8 032 433**	7 953 540
Кредити клієнтам	-	-	37 348 686	-	-	**37 348 686**	36 861 280
Інвестиційні цінні папери:							
- за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку	-	5 925 271	-	-	-	**5 925 271**	5 925 271
Інші фінансові активи (окрім деривативів)	-	-	798 229	-	-	**798 229**	798 229
Фінансові активи	**1 127 477**	**5 925 271**	**56 476 576**	**-**	**-**	**63 529 324**	**62 963 528**
Заборгованість перед кредитними установами	-	-	-	-	2 533 468	**2 533 468**	2 533 468
Заборгованість перед клієнтами	-	-	-	-	52 272 275	**52 272 275**	52 272 275
Похідні фінансові інструменти	4 689	-	-	-	-	**4 689**	4 689
Інші фінансові зобов'язання (окрім деривативів)	-	-	-	-	748 346	**748 346**	748 346
Фінансові зобов'язання	**4 689**	**-**	**-**	-	**55 554 089**	**55 558 778**	**55 558 778**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

У наведеній нижче таблиці відображено балансову та справедливу вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань Банку станом на 31 грудня 2016 року:

31 грудня 2016 р.	***Торгові***	***За справедливою вартістю***	***Кредити та дебіторська заборгованість***	***Наявні для продажу***	***Інші за амортизованою собівартістю***	***Всього балансова вартість***	***Справедлива вартість***
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	-	10 292 755	-	-	**10 292 755**	10 293 655
Торгові цінні папери	808 776	-	-	-	-	**808 776**	808 776
Заборгованість кредитних установ	-	-	10 168 968	-	-	**10 168 968**	10 170 740
Кредити клієнтам	-	-	27 923 626	-	-	**27 923 626**	27 761 586
Інвестиційні цінні папери:							
- за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку	-	3 380 399	-	-	-	**3 380 399**	3 380 399
- наявні для продажу	-	-	-	1 172	-	**1 172**	1 172
Похідні фінансові інструменти	-	4 583	-	-	-	**4 583**	4 583
Інші фінансові активи (окрім деривативів)	-	-	722 925	-	-	**722 925**	722 925
Фінансові активи	**808 776**	**3 384 982**	**49 108 274**	**1 172**	**-**	**53 303 204**	**53 143 836**
Заборгованість перед кредитними установами	-	-	-	-	3 295 105	**3 295 105**	3 295 105
Заборгованість перед клієнтами	-	-	-	-	44 103 262	**44 103 262**	44 103 262
Похідні фінансові інструменти	-	804	-	-	-	**804**	804
Інші фінансові зобов'язання (окрім деривативів)	-	-	-	-	431 472	**431 472**	431 472
Фінансові зобов'язання	**-**	**804**	**-**	**-**	**47 829 839**	**47 830 643**	**47 830 643**

Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань, що відображаються за справедливою вартістю

У наведеній нижче таблиці відображено аналіз фінансових інструментів, що відображаються за справедливою вартістю, за рівнями ієрархії, класами та підкласами фінансових активів та зобов'язань:

31 грудня 2017 р.	*Рівень 1*	*Рівень 2*	*Рівень 3*	*Всього*
Фінансові активи				
Торгові цінні папери:				
ОВДП	-	1 099 387	-	**1 099 387**
Казначейські облігації США	28 090	-	-	**28 090**
	28 090	**1 099 387**	**-**	**1 127 477**
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку:				
ОВДП	-	5 925 271	-	**5 925 271**
	-	**5 925 271**	**-**	**5 925 271**
Фінансові активи за справедливою вартістю	**28 090**	**7 024 658**	**-**	**7 052 748**
Фінансові зобов'язання				
Похідні фінансові інструменти	-	4 689	-	**4 689**
Фінансові зобов'язання за справедливою вартістю	**-**	**4 689**	**-**	**4 689**

31 грудня 2016 р.	*Рівень 1*	*Рівень 2*	*Рівень 3*	*Всього*
Фінансові активи				
Торгові цінні папери:				
ОВДП	-	808 776	-	**808 776**
	-	**808 776**	**-**	**808 776**
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку:				
ОВДП	-	3 276 190	-	3 276 190
Облігації українських підприємств	-	104 209	-	104 209
	-	**3 380 399**	**-**	**3 380 399**
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу:				
Акції українських підприємств	-	1 172	-	1 172
	-	**1 172**	**-**	**1 172**
Похідні фінансові інструменти	-	4 583	-	4 583
Фінансові активи за справедливою вартістю	**-**	**4 194 930**	**-**	**4 194 930**
Фінансові зобов'язання				
Похідні фінансові інструменти	-	804	-	**804**
Фінансові зобов'язання за справедливою вартістю	**-**	**804**	**-**	**804**

Методики оцінки та дані, використані для визначення справедливої вартості

Справедлива вартість фінансових інструментів, що котируються на активному ринку, визначається згідно з котируваннями, які відображають умови, за якими відбуваються регулярні та останні операції на ринку. Банк використовує методики для визначення справедливої вартості інструментів, якщо котирування для них недоступні.

Нижче наводиться опис визначення справедливої вартості фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з використанням різних методик оцінки. Вони включають оцінку Банку щодо припущень, які б здійснювалися учасниками ринку при визначенні справедливої вартості таких інструментів.

Похідні фінансові інструменти

При визначенні вартості похідних фінансових інструментів, до яких в основному відносяться процентні свопи, валютні свопи та форвардні валютні контракти, використовується метод оцінки із застосуванням даних, що відкрито спостерігаються на ринку. Найбільш часто застосовувані методи оцінки включають форвардне ціноутворення та своп-моделі, з використанням розрахунків теперішньої вартості. Моделі включають різні дані, у тому числі кредитоспроможність контрагентів, розмір обмінних курсів «спот» і «форвард» та криві процентних ставок.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Торгові цінні папери та інвестиційні цінні папери

Вартість торгових цінних паперів та інвестиційних цінних паперів визначається на підставі ринкових котирувань та методик оцінки або цінових моделей, що застосовуються переважно для акцій та боргових цінних паперів, які не мають котирувань. Дані цінні папери оцінюються за допомогою моделей, які включають лише дані, що є результатом спостережень на ринку. Дані, що є результатом спостережень на ринку включають котирування щодо подібних боргових цінних паперів, процентні ставки, криві дохідності, інші дані доступні для спостереження на ринку.

Переведення між рівнями

За роки, що закінчились 31 грудня 2017 та 2016 років Банк не здійснював переведень між Рівнем 1 та Рівнем 2 ієрархії справедливої вартості. Політикою Банку визначається, що переведення між рівнями ієрархії справедливої вартості вважається таким, що відбулося станом на звітну дату.

Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань, що не обліковуються за справедливою вартістю

У таблиці нижче наведено порівняння справедливої та балансової вартості класів та підкласів фінансових інструментів, що не відображені у консолідованій фінансовій звітності Банку за справедливою вартістю. Таблиця не відображає справедливу вартість нефінансових активів та нефінансових зобов'язань.

Справедливу вартість кредитів клієнтам віднесено до Рівня 3 ієрархії справедливої вартості. Оцінка здійснена на основі грошових потоків, продисконтованих за ставками КУАП.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

	Справедлива вартість 2017 р.				*Балансова вартість*
	Рівень 1	***Рівень 2***	***Рівень 3***	***Всього***	***2017 р.***
Фінансові активи					
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	10 297 731	-	**10 297 731**	10 297 228
Заборгованість кредитних установ:					
Національний банк України	-	4 020 353	-	**4 020 353**	4 020 353
Іноземні банки	-	3 061 678	-	**3 061 678**	3 061 678
Міжнародні фінансові організації	-	-	871 509	**871 509**	950 402
	-	**7 082 031**	**871 509**	**7 953 540**	**8 032 433**
Кредити клієнтам:					
Великі підприємства	-	-	29 500 852	**29 500 852**	29 738 887
Фізичні особи	-	-	3 743 105	**3 743 105**	3 885 948
Малі підприємства	-	-	2 398 860	**2 398 860**	2 502 248
Мікро-підприємства	-	-	1 218 463	**1 218 463**	1 221 603
	-	**-**	**36 861 280**	**36 861 280**	**37 348 686**
Інші фінансові активи (окрім деривативів)	-	-	798 229	**798 229**	798 229
Всього фінансових активів	**-**	**17 379 762**	**38 531 018**	**55 910 780**	**56 476 576**
Фінансові зобов'язання					
Заборгованість перед кредитними установами	-	2 533 468	-	**2 533 468**	2 533 468
Заборгованість перед клієнтами:					
Великі підприємства	-	19 627 983	-	**19 627 983**	19 627 983
Фізичні особи	-	19 315 764	-	**19 315 764**	19 315 764
Мікро-підприємства	-	9 465 743	-	**9 465 743**	9 465 743
Малі підприємства	-	3 518 955	-	**3 518 955**	3 518 955
Бюджетні організації	-	343 830	-	**343 830**	343 830
	-	**52 272 275**	**-**	**52 272 275**	**52 272 275**
Інші фінансові зобов'язання (окрім деривативів)	-	-	748 346	**748 346**	748 346
Всього фінансових зобов'язань	**-**	**54 805 743**	**748 346**	**55 554 089**	**55 554 089**

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

	Справедлива вартість 2016 р.				*Балансова вартість*
	Рівень 1	***Рівень 2***	***Рівень 3***	***Всього***	***2016 р.***
Фінансові активи					
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	10 293 655	-	**10 293 655**	**10 292 755**
Заборгованість кредитних установ:					
Національний банк України	-	8 521 556	-	**8 521 556**	**8 521 556**
Іноземні банки	-	1 507 787	-	**1 507 787**	**1 507 787**
Вітчизняні банки	-	141 397	-	**141 397**	**139 625**
	-	**10 170 740**	**-**	**10 170 740**	**10 168 968**
Кредити клієнтам:					
Великі підприємства	-	-	21 511 510	**21 511 510**	**21 569 536**
Фізичні особи	-	-	3 691 924	**3 691 924**	**3 731 424**
Малі підприємства	-	-	1 692 224	**1 692 224**	**1 718 834**
Мікро-підприємства	-	-	865 928	**865 928**	**903 832**
	-	**-**	**27 761 586**	**27 761 586**	**27 923 626**
Інші фінансові активи (окрім деривативів)	-	-	722 925	**722 925**	**722 925**
Всього фінансових активів	**-**	**20 464 395**	**28 484 511**	**48 948 906**	**49 108 274**
Фінансові зобов'язання					
Заборгованість перед кредитними установами	-	3 295 105	-	**3 295 105**	**3 295 105**
Заборгованість перед клієнтами:					
Фізичні особи	-	16 365 064	-	**16 365 064**	**16 365 064**
Великі підприємства	-	15 795 406	-	**15 795 406**	**15 795 406**
Мікро-підприємства	-	8 102 184	-	**8 102 184**	**8 102 184**
Малі підприємства	-	3 472 820	-	**3 472 820**	**3 472 820**
Бюджетні організації	-	367 788	-	**367 788**	**367 788**
	-	**44 103 262**	**-**	**44 103 262**	**44 103 262**
Інші фінансові зобов'язання (окрім деривативів)	-	-	431 472	**431 472**	**431 472**
Всього фінансових зобов'язань	**-**	**47 398 367**	**431 472**	**47 829 839**	**47 829 839**

Нижче описані методики та припущення, що використовуються для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, які не відображені за справедливою вартістю у консолідованій фінансовій звітності.

Активи, справедлива вартість яких приблизно дорівнює балансовій вартості

Вважається, що балансова вартість ліквідних або короткострокових (до трьох місяців) фінансових активів та фінансових зобов'язань приблизно дорівнює справедливій вартості. Таке припущення застосовується також до депозитів на вимогу, ощадних депозитів без визначеного строку погашення, фінансових інструментів зі змінною процентною ставкою, заборгованості перед клієнтами з фіксованою процентною ставкою та строком погашення, що залишився станом на кінець звітного періоду, до 1 року, а також кредитів, наданих фізичним особам у іноземних валютах. Валютне кредитування для останньої згаданої групи клієнтів на даний час заборонене Національним банком України.

Фінансові інструменти з фіксованою ставкою

Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань з фіксованою ставкою, що відображаються за амортизованою вартістю, визначається шляхом порівняння ринкових процентних ставок на дату їх первісного визнання з поточними ринковими ставками, що пропонуються на аналогічні фінансові інструменти. Оціночна справедлива вартість процентних депозитів з фіксованою ставкою визначається на основі дисконтованих грошових потоків із застосуванням існуючих на грошовому ринку процентних ставок за борговими зобов'язаннями з аналогічними характеристиками кредитного ризику та строками погашення. Справедлива вартість випущених боргових інструментів, що котируються, визначається на основі оголошених ринкових цін. Якщо для випущених цінних паперів не існує ринкових цін, використовується модель дисконтованих грошових потоків на основі кривої дохідності за поточною процентною ставкою з урахуванням залишкового періоду до погашення.

31. Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення

У наведеній нижче таблиці представлено аналіз активів та зобов'язань за строками їх очікуваного відшкодування або погашення. Інформація про договірні недисконтовані зобов'язання Банку за строками погашення наведена у Примітці 29 «Управління ризиками».

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

	2017 р.			*2016 р.*		
	До одного року	***Понад один рік***	***Всього***	***До одного року***	***Понад один рік***	***Всього***
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	10 297 228	-	**10 297 228**	10 292 755	-	**10 292 755**
Торгові цінні папери	1 127 477	-	**1 127 477**	808 776	-	**808 776**
Заборгованість кредитних установ	7 278 881	753 552	**8 032 433**	10 168 968	-	**10 168 968**
Кредити клієнтам	24 556 783	12 791 903	**37 348 686**	18 868 114	9 055 512	**27 923 626**
Активи, призначені для продажу	56 170	-	**56 170**	55 275	-	**55 275**
Інвестиційні цінні папери:						
- за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку	1 936 149	3 989 122	**5 925 271**	1 357 539	2 022 860	**3 380 399**
- наявні для продажу	-	-	**-**	1 172	-	**1 172**
Інвестиційна нерухомість	-	151 860	**151 860**	-	160 627	**160 627**
Основні засоби	-	2 037 965	**2 037 965**	-	1 972 930	**1 972 930**
Нематеріальні активи	-	412 083	**412 083**	-	387 256	**387 256**
Поточні активи з податку на прибуток	545 070	-	**545 070**	60 023	325 130	**385 153**
Відстрочені активи з податку на прибуток	31 643	-	**31 643**	718 495	24 766	**743 261**
Інші активи	1 050 916	14	**1 050 930**	1 084 439	-	**1 084 439**
Всього активів	**46 880 317**	**20 136 499**	**67 016 816**	**43 415 556**	**13 949 081**	**57 364 637**
Зобов'язання						
Заборгованість перед кредитними установами	2 533 468	-	**2 533 468**	2 910 203	384 902	**3 295 105**
Заборгованість перед клієнтами	52 218 962	53 313	**52 272 275**	44 063 200	40 062	**44 103 262**
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	709	-	**709**	9	-	**9**
Резерви	80 050	-	**80 050**	53 418	-	**53 418**
Інші зобов'язання	1 289 761	-	**1 289 761**	892 168	-	**892 168**
Всього зобов'язань	**56 122 950**	**53 313**	**56 176 263**	**47 918 998**	**424 964**	**48 343 962**
Чиста сума	**(9 242 633)**	**20 083 186**	**10 840 553**	**(4 503 442)**	**13 524 117**	**9 020 675**

Аналіз строків погашення не відображає історичну стабільність поточних рахунків. Зняття коштів з поточних рахунків відбувалося протягом більш тривалого періоду, ніж зазначено у таблицях вище. У цих таблицях зазначені сальдо входять до складу сум, що підлягають оплаті у строк до одного року. Також, заборгованість перед клієнтами включає строкові депозити фізичних осіб (Примітка 21). Згідно із законодавством України для депозитних договорів фізичних осіб, що укладені до 6 червня 2015 року існує зобов'язання виплачувати кошти за цими депозитами на вимогу вкладників протягом двох днів з моменту отримання вимоги від вкладника. Однак, Банк не очікує, що багато клієнтів вимагатимуть повернення раніше дати закінчення строку договору, а також очікує, що багато депозитів буде пролонговано. Зазначені сальдо відображені за їх строком погашення згідно з договором. Законодавство України визначає, що договори депозитів фізичних осіб, що укладені після 6 червня 2015 року можуть містити умови як із можливістю виплати на вимогу так і без такої можливості.

32. Операції з пов'язаними сторонами

Відповідно до МСБО 24 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», пов'язаними вважаються сторони, одна з яких має можливість контролювати або у значній мірі впливати на операційні або фінансові рішення іншої сторони. При розгляді кожного можливого випадку відносин з пов'язаними сторонами до уваги береться суть цих відносин, а не лише юридична форма.

До пов'язаних сторін входить:

- Материнська компанія – власником контрольного пакету акцій Банку є «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ» (Raiffeisen Bank International AG), Австрія, якому належить 68,28% (2016 р.: 68,27%) (Примітка 1);
- Інший акціонер – компанія, яка має суттєвий вплив на Банк (Примітка 1);
- Підприємства під спільним контролем – компанії, які перебувають під спільним контролем Групи «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ»;
- Ключовий управлінський персонал - фізичні особи, які мають повноваження та відповідають за планування, управління та контроль за діяльністю Банку прямо чи опосередковано, і включають членів Правління, Спостережної Ради та їхніх прямих родичів;
- Інші пов'язані сторони – включають компанії, які є афілійованими компаніями Групи «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ».

Пов'язані сторони можуть проводити операції, які не проводились би між непов'язаними сторонами. Терміни, умови та суми таких операцій можуть відрізнятись від термінів, умов та сум операцій між непов'язаними сторонами.

Основними валютами за залишками по операціям з пов'язаними сторонами-нерезидентами є долар США та євро.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Станом на 31 грудня 2017 року залишки за операціями з пов'язаними сторонами були такими:

	Материнська компанія	*Інший акціонер*	*Підприємства під спільним контролем*	*Ключовий управлінський персонал*	*Інші пов'язані сторони*
Активи					
Грошові кошти та їх еквіваленти (відсоткові ставки за угодою: 0% - 1,37%)	547 214	-	39 666	-	-
в т.ч. резерв під зменшення корисності на сукупній основі	-	-	(391)	-	-
Заборгованість кредитних установ (відсоткова ставка за угодою: 11,3%)	-	536 654	-	-	-
Кредити клієнтам (відсоткова ставка за угодою: 42%)	-	-	-	55	-
Нематеріальні активи	22 127	-	9 010	-	23 653
Інші активи	642	636	-	1	1 310
Всього активи	**569 983**	**537 290**	**48 676**	**56**	**24 963**
Зобов'язання					
Заборгованість перед кредитними установами:					
Поточні рахунки інших банків (відсоткова ставка за угодою: 0,75%)	1 307 106	74 417	2 125	-	-
Строкові депозити і кредити від інших банків (відсоткові ставки за угодою: 1,93% - 5,09%)	841 619	-	-	-	-
	2 148 725	**74 417**	**2 125**	**-**	**-**
Заборгованість перед клієнтами:					
Поточні рахунки (відсоткові ставки за угодою: 0% - 10%)	-	-	41 631	30 880	17 405
Строкові кошти (відсоткові ставки за угодою: 7,5% - 11%)	-	-	149 792	-	98 178
			191 423	**30 880**	**115 583**
Інші зобов'язання	31 211	2 123	17 692	-	23 720
в т.ч. похідні фінансові інструменти	2 141	-	-	-	-
Всього зобов'язання	**2 179 936**	**76 540**	**211 240**	**30 880**	**139 303**

Протягом 2017 року підприємством під спільним контролем здійснено внесок грошовими коштами до капіталу дочірнього підприємства Банку на суму 136 878 тис. грн.

Протягом 2017 року інвестиція в дочірнє підприємство ТОВ «Райффайзен Лізинг Аваль» була збільшена Банком на суму 923 000 тис.грн., одночасно в окремій фінансовій звітності Банку було визнано зменшення корисності інвестиції на повну суму збільшення. У червні 2016 року було визнано зменшення корисності за інвестицією в дочірнє підприємство ТОВ «Райффайзен Лізинг Аваль» в сумі собівартості інвестиції, - 156 925 тис. грн., у зв'язку з перевищенням балансової вартості інвестиції над її відновлювальною вартістю за наслідками тривалої збитковості компанії.

Станом на 31 грудня 2017 року інші договірні та умовні зобов'язання з пов'язаними сторонами були такими:

	Материнська компанія	*Інший акціонер*	*Підприємства під спільним контролем*	*Ключовий управлінський персонал*	*Інші пов'язані сторони*
Зобов'язання та гарантії отримані	502 259	2 807	229 444	-	-

Банк отримав фінансові гарантії від пов'язаних сторін, номіновані у доларах США та Євро, із контрактною датою погашення до 2019 року, що використані як забезпечення для надання кредитів клієнтам та коштів кредитним установам.

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Станом на 31 грудня 2016 року залишки за операціями з пов'язаними сторонами були такими:

	Материнська компанія	*Інший акціонер*	*Підприємства під спільним контролем*	*Ключовий управлінський персонал*	*Інші пов'язані сторони*
Активи					
Грошові кошти та їх еквіваленти	1 814 051	-	50 959	-	-
в т.ч. резерв під зменшення корисності на сукупній основі	-	-	(628)	-	-
Заборгованість кредитних установ	19 760	-	-	-	-
Кредити клієнтам (відсоткова ставка за угодою: 10,7%)	-	-	-	1 042	-
Нематеріальні активи	24 583	-	717	-	12 716
Інші активи	-	628	-	-	966
Всього активи	**1 858 394**	**628**	**51 676**	**1 042**	**13 682**
Зобов'язання					
Заборгованість перед кредитними установами:					
Поточні рахунки інших банків (відсоткові ставки за угодою: 0% - 0,75%)	6 727	58 288	6 028	-	-
Строкові депозити і кредити від інших банків (відсоткові ставки за угодою: 4,94% - 8,09%)	2 673 164	-	-	-	-
	2 679 891	**58 288**	**6 028**	**-**	**-**
Заборгованість перед клієнтами:					
Поточні рахунки (відсоткові ставки за угодою: 0% - 10%)	-	-	47 188	13 067	7 243
Строкові кошти (відсоткові ставки за угодою: 0,01% - 15%)	-	-	188 084	35 962	30 017
	-	-	**235 272**	**49 029**	**37 260**
Інші зобов'язання	27 945	2 053	12 745	-	24 311
в т.ч. похідні фінансові інструменти	804		-	-	-
Всього зобов'язання	**2 707 836**	**60 341**	**254 045**	**49 029**	**61 571**

Станом на 31 грудня 2016 року інші договірні та умовні зобов'язання з пов'язаними сторонами були такими:

	Материнська компанія	*Інший акціонер*	*Підприємства під спільним контролем*	*Ключовий управлінський персонал*	*Інші пов'язані сторони*
Зобов'язання та гарантії отримані	272 857	2 063 786	113 690	2 041	-

Станом на 31 грудня 2017 року суми доходів і витрат за операціями з пов'язаними сторонами були такими:

	Материнська компанія	*Інший акціонер*	*Підприємства під спільним контролем*	*Ключовий управлінський персонал*	*Інші пов'язані сторони*
Процентні доходи	41 152	22 700	-	71	-
Процентні витрати	(192 442)	(393)	(13 731)	(1 447)	(7 627)
Резерв під зменшення корисності кредитів на сукупній основі	-	-	285	-	-
Комісійні доходи	11 098	8 338	1 597	24	159 639
Комісійні витрати	(70 749)	(15 106)	(136 749)	-	-
Непроцентні доходи/(витрати)	(7 202)	-	328	-	244
Непроцентні витрати	(45 935)	-	(9 122)	-	(145 558)

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Станом на 31 грудня 2016 року суми доходів і витрат за операціями з пов'язаними сторонами були такими:

	Материнська компанія	*Інший акціонер*	*Підприємства під спільним контролем*	*Ключовий управлінський персонал*	*Інші пов'язані сторони*
Процентні доходи	22 919	-	-	93	-
Процентні витрати	(340 141)	(23 597)	(18 955)	(1 299)	(3 342)
Резерв під зменшення корисності кредитів на сукупній основі	-	-	(560)	-	-
Комісійні доходи	1 636	4 216	1 212	31	85 125
Комісійні витрати	(51 507)	(16 363)	(102 514)	-	-
Непроцентні доходи/(витрати)	(6 456)	-	(110)	-	297
Непроцентні витрати	(43 484)	-	(7 179)	-	(162 266)

Сукупна сума винагороди членам Правління та Спостережної Ради протягом 2017 року складала 96 660 тис. грн. (2016 р.: 80 118 тис. грн.).

33. Достатність капіталу

Банк здійснює активне управління рівнем достатності капіталу для захисту від ризиків, притаманних його діяльності. Достатність капіталу Банку контролюється з використанням, серед інших методів, коефіцієнтів, встановлених Базельською угодою щодо капіталу (Базель II), та нормативів, встановлених НБУ при здійсненні нагляду за Банком.

Основною ціллю управління капіталом Банку є забезпечення дотримання зовнішніх вимог стосовно капіталу та утримання високих кредитних рейтингів і належних нормативів капіталу, необхідних для провадження діяльності та максимізації акціонерної вартості.

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років Банк повністю дотримався всіх зовнішніх встановлених вимог щодо капіталу.

Банк управляє структурою капіталу та відповідно змінює її з огляду на зміни в економічних умовах та характеристиках ризиків, пов'язаних з його діяльністю. З метою підтримання або зміни структури капіталу Банк може коригувати суми дивідендів, що виплачуються акціонерам, повернути капітал акціонерам або випустити дольові цінні папери. Жодних змін у цілях, політиці та процедурах управління капіталом у порівнянні з попередніми роками не відбулося.

Згідно з вимогами НБУ, банки мають підтримувати показник достатності капіталу на рівні 10% від суми активів, зважених на ризик (2016 р.: 10%), розрахований згідно з вимогами НБУ. Станом на 31 грудня 2017 року норматив достатності капіталу Банку становив 19,48% (2016 р.: 26,82%) та перевищував встановлений законодавством мінімальний норматив.

Норматив достатності капіталу згідно з вимогами НБУ

	2017 р.	*2016 р.*
Основний капітал	5 138 703	4 930 972
Додатковий капітал	4 398 836	4 853 352
Мінус: відрахування з капіталу	(49 155)	(149 565)
Всього капітал	**9 488 384**	**9 634 759**
Активи, зважені за ризиком	48 653 638	35 511 534
Відкрита валютна позиція	48 984	417 295
Показник достатності регулятивного капіталу	19,48%	26,82%

(в тисячах грн., якщо не зазначено інше)

Показник достатності регулятивного капіталу згідно з Базельською угодою (Базель II)

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 років показник достатності регулятивного капіталу Банку, розрахований згідно з положеннями Базельської угоди (Базель II) зі змінами, включаючи зміни щодо врахування ринкових ризиків, становив:

	2017 р.	***2016 р.***
Капітал першого рівня	9 585 861	7 872 317
Капітал другого рівня	889 941	937 165
Всього капітал	**10 475 802**	**8 809 482**
Активи, зважені за ризиком	45 263 406	36 415 904
Показник достатності капіталу першого рівня	21,18%	21,62%
Показник достатності капіталу	23,14%	24,19%

34. Події після дати балансу

20 лютого 2018 року Верховний Суд відхилив касаційну скаргу за судовим позовом проти Банку (Примітка 25). Рішення Верховного Суду не підлягає подальшому оскарженню.